

VLAAMSE RAAD

ZITTING 1995-1996

PLENAIRE VERGADERING

HANDELINGEN 20

VERGADERING VAN DINSDAG 16 JANUARI 1996

BELEIDSBRIEF TOERISME VLAANDEREN

INTERPELLATIE

VRAAG OM UITLEG

Inhoud

Nr. 20

Dinsdag 16 januari 1996

	Blz.
Berichten van verhindering	1063
Voorstel van resolutie	
Indiening en verwijzing	1063
Motie van een gemeenteraad	
Indiening	1063
Mededeling van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen	
Indiening	1063
Mededeling	
Indiening	1063
Kennisgeving van het Arbitragehof	
Indiening	1064
Arresten van het Arbitragehof	
Indiening	1064
Beleidsbrief Toerisme Vlaanderen. Onze rijke verscheidenheid tenvolle erkennen door produkt-differentiatie en een geïntegreerd beleid. Beleidsprioriteiten 1995-1999 – 160 (1995-1996) – Nrs. 1 en 2	
Debat	1064
Spreker : de heer Freddy De Vilder, verslaggever	
Regeling van de werkzaamheden	1064
Beleidsbrief Toerisme Vlaanderen. Onze rijke verscheidenheid tenvolle erkennen door produkt-differentiatie en een geïntegreerd beleid. Beleidsprioriteiten 1995-1999 – 160 (1995-1996) – Nrs. 1 en 2	
Debat (Voortzetting)	1065
Sprekers : de heer Didier Ramoudt, mevrouw Gracienne Van Nieuwenborgh, de heer Jaak Gabriels, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, de heren Jean-Marie Bogaert, Georges Cardoen, Jacky Maes, Christiaan Vandenbroeke, Christian Verougstraete, mevrouw Riet Van Cleuvenbergen, de heren Johan Malcorps, André Denys, Joachim Coens, Walter Vandenbosche en minister-president Luc Van den Brande	
Moties van aanbeveling	1090
Motie van orde	
Voorstel tot spoedbehandeling in plenaire vergadering	1090
Spreker : de heer Etienne Van Vaerenbergh	
Interpellatie (<i>Regl. art. 82</i>)	
Interpellatie van de heer Joris Van Hauthem tot de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over de studie van de v.z.w. Mens en Ruimte met betrekking tot de Vlaamse Rand rond Brussel	1090

Sprekers : de heren Joris Van Hauthem, Michel Doomst, Etienne Van Vaerenbergh, Fred Dielens, Walter Vandenbossche, mevrouw Cecile Verwimp-Sillis en minister-president Luc Van den Brande

Regeling van de werkzaamheden

1099

Bijlage

Vraag om uitleg van de heer Jos Geysels tot de heer Eric Van Rompuy, Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media, over het standpunt van de Vlaamse regering in verband met het Uitrustingsplan voor produktie en transport van elektrische energie

1102

VOORZITTER : De heer Norbert De Batselier

– De vergadering wordt geopend om 14.07 uur.

De voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

Ria Van Den Heuvel, Emiel Verrijken : gezondheidsredenen.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Indiening en verwijzing

De voorzitter : Het volgend voorstel van resolutie werd ingediend :

- Voorstel van resolutie van de heer Etienne Van Vae-
renbergh betreffende de vraag aan de Vlaamse rege-
ring onverwijld voor de Raad van State de schorsing
en vernietiging te vorderen van het besluit van het
College van de Franse Gemeenschapscommissie van 6
december 1995 tot oprichting van een Adviesraad van
de Franstaligen uit de Brusselse randgemeenten
– 194 (1995-1996) – Nr. 1.
Verwezen naar de Commissie voor Staatshervorming,
Algemene Zaken en Verzoekschriften.
-

MOTIE VAN EEN GEMEENTERAAD

Indiening

De voorzitter : De volgende motie van een gemeenteraad werd ingediend :

- Motie van de gemeenteraad van de stad Lo-Reninge
over de herziening van de ramingen van de ontvang-
sten inzake de aanvullende gemeentebelasting op de
personenbelasting voor het begrotingsjaar 1995.

Deze motie ligt ter inzage bij het Secretariaat van de Raad, afdeling Decreetgevend Secretariaat.

MEDEDELING VAN DE SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD VAN VLAANDEREN

Indiening

De voorzitter : De volgende mededeling van de SERV werd ingediend :

- Mededeling van 19 december 1995 van de SERV over
het standpunt in verband met taalgebruik in het be-
drijfsleven

Deze mededeling van de SERV ligt ter inzage bij het Secretariaat van de Raad, afdeling Decreetgevend Secretariaat.

MEDEDELING

Indiening

De voorzitter : De volgende mededeling werd ingediend :

Voorzitter

- Brief d.d. 4 januari 1996 vanwege de Wijnegemse politieke partijen betreffende het verzoek om een einde te stellen aan de sociale gevolgen van repressie en epuratie na WO II.

Deze mededeling ligt ter inzage bij het Secretariaat van de Raad, afdeling Decreetgevend Secretariaat.

KENNISGEVING VAN HET ARBITRAGEHOF

Indiening

De voorzitter : De volgende kennisgeving van het Arbitragehof betreffende beroepen tot vernietiging en prejudiciële vragen liggen ter inzage bij het Secretariaat van de Raad, Afdeling Decreetgevend Secretariaat :

- Rolnummer 912.

ARRESTEN VAN HET ARBITRAGEHOF

Indiening

De voorzitter : De volgende arresten van het Arbitragehof liggen ter inzage bij het Secretariaat van de Raad, afdeling Decreetgevend Secretariaat :

- Arrest 01/96 van 9 januari 1996 (rolnummer 765)
- Arrest 02/96 van 9 januari 1996 (rolnummer 839)
- Arrest 03/96 van 9 januari 1996 (rolnummer 818, 819, 820, 821 en 822)
- Arrest 04/96 van 9 januari 1996 (rolnummer 827)

BELEIDSBRIEF Toerisme Vlaanderen. Onze rijke verscheidenheid ten volle erkennen door produktdifferentiatie en een geïntegreerd beleid. Beleidsprioriteiten 1995-1999

– 160 (1995-1996) – Nrs. 1 en 2

Debat

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de beleidsbrief Toerisme Vlaanderen. Onze rijke verscheidenheid ten volle erkennen door produktdifferentiatie en een geïntegreerd beleid. Beleidsprioriteiten 1995-1999.

Het debat is geopend.

De heer De Vilder, verslaggever, heeft het woord.

De heer Freddy De Vilder, verslaggever (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, dat de commissie voor Economie, Energie, Landbouw en Werkgelegenheid de beleidsbrief Toerisme Vlaanderen heeft besproken, toont aan dat de bevoegde minister veel belang hecht aan de sector. Voor een meer uitgebreide toelichting verwijs ik naar het schriftelijk verslag.

Mijnheer de voorzitter, als nieuwkomer in deze Vlaamse Raad wens ik een aantal aanmerkingen te maken over de wijze waarop beleidsbrieven worden behandeld.

De manier waarop de commissieleden de beleidsbrief Toerisme Vlaanderen hebben moeten behandelen, is ondermaats. De commissieleden hebben de beleidsbrief pas de dag voor de behandeling ontvangen. Op die manier kan er van een diepgaande discussie over het beleid ter zake geen sprake zijn. Het debat beperkte zich tot een aantal bemerkingen en vragen.

Een beleidsbrief verdient, mijns inziens, niet alleen meer aandacht maar moet ook op een andere wijze worden behandeld. Bovendien moeten beleidsbrieven niet samen met de begroting worden besproken. Zo kan er geen sprake zijn van een grondig debat.

Mijnheer de minister-president, ik dring erop aan werk te maken van een decreet inzake de reisbureaus. Bovendien moeten er voldoende middelen worden vrijgemaakt voor de volledige en correcte uitvoering van het decreet houdende het statuut op de openlucht-recreatieve bedrijven. Het staat buiten kijf dat Zaventem, poort naar Europa, beter moet worden uitgebouwd.

Ten slotte, de regering moet, in samenwerking met Wallonië, werk maken van een beleid inzake een betere visuele aanpak van de Vlaamse bezienswaardigheden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter : Dames en heren, ik wens een wijziging van de agenda voor te leggen.

Voorzitter

Voor de plenaire vergadering van morgen zijn 4 actuele interpellaties geagendeerd. Het Reglement bepaalt dat de actuele interpellaties na de actuele vragen moeten plaatsvinden. Daar kan alleen van worden afgeweken op voorwaarde dat de Vlaamse Raad zich akkoord verklaart.

Ik stel voor om vandaag het debat inzake de beleidsbrief Toerisme Vlaanderen en de interpellatie van de heer Van Hauthem te behandelen. Op die manier kan de Vlaamse Raad morgen om 10 uur de actuele interpellaties behandelen.

Geen bezwaar ? (*Neen*)

Dan is het voorstel van wijziging van agenda aangenomen.

BELEIDSBRIEF Toerisme Vlaanderen. Onze rijke verscheidenheid ten volle erkennen door produktdifferentiatie en een geïntegreerd beleid. Beleidsprioriteiten 1995-1999

– 160 (1995-1996) – Nrs. 1 en 2

Debat (*Voortzetting*)

De heer Didier Ramoudt (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, waarde collega's, het toerisme valt onder de bevoegdheid van de minister-president en dat is op zich een stap in de goede richting. De VLD was er nochtans voorstander van dat het toerisme onder de bevoegdheid van de minister van Economie zou ressorteren. Niets in de titulatuur van het kabinet van de minister-president laat echter vermoeden dat toerisme daar deel van uitmaakt.

Het is niet sinds vandaag dat het toerisme stiefmoederlijk wordt behandeld. Mijnheer de minister-president, het is misschien een goed idee om de benaming van uw kabinet uit te breiden met het woordje toerisme. Het is uw bedoeling om het toerisme als een hefboom te gebruiken voor het buitenlands beleid. Mijn suggestie komt de herkenbaarheid van uw bevoegdheid voor de buitenwereld ten goede.

Mijnheer de minister-president, deze beleidsbrief moet de beleidsprioriteiten voor de sector vastleggen tot het jaar 1999 en toch is het niets meer dan een opsomming – in zeer algemene termen – van feiten en toestanden. Concreet voorstellen vinden we er niet in terug en dat zouden we van een beleidsbrief toch mogen verwachten. Slechts één concreet voorstel is er : de naamsverandering van Vlaams Commissariaat-Generaal voor Toerisme in Toe-

risme Vlaanderen. In de commissie heb ik al eerder mijn mening geuit over deze naamsverandering : ik ben er niet a priori tegen. Waartegen ik wel bezwaar heb, is de werkwijze waarop de naamsverandering tot stand is gekomen. In stuk 15 van het verslag, dat toen nog niet was genummerd, is geen enkel spoor van deze discussie terug te vinden en werd het amendement over de naamsverandering, dat ik heb ingediend, niet opgenomen. Ik wacht nog steeds op een verklaring voor de uitgave van 235 miljoen frank door het VCGT voor publicitaire doeleinden. Een gedetailleerd verslag hiervan zou worden toegevoegd aan het commissieverslag, maar dat is niet gebeurd. Dat vind ik vreemd.

Mijnheer de voorzitter, waarde collega's, in de commissie heb ik gezegd dat de minister-president de Vlaamse Raad buitenspel zet. De naamsverandering werd op 20 november al bij de pers geïntroduceerd, een maand voor de aanvang van de begrotingsbesprekingen. Sinds 20 november dragen ook alle officiële documenten de naam Toerisme Vlaanderen. Dit is geen juiste manier van werken. De goede intenties van de meerderheid om het parlement meer te betrekken bij elke besluitvorming, falen. Ik vermoed bovendien dat er enkele problemen zullen opduiken met betrekking tot de nieuwe naam. Hierbij denk ik in het bijzonder aan de keurmerktekens, die worden aangebracht op de gevels van hotels. Tot vandaag stond op deze kwaliteitskeurmerken de afkorting VCGT. Straks moeten deze allemaal worden vervangen door het opschrift Toerisme Vlaanderen. Ik ben zeer benieuwd naar de reacties van de hotelhouders van Brussel : ze zullen er waarschijnlijk niet dezelfde interpretatie aan geven als de minister-president in zijn regeerverklaring. Ik citeer : Brussel met zijn internationale uitstraling blijft voor Vlaanderen het ankerpunt bij uitstek, waar wij ons bekend maken aan Europa en de wereld. Ikzelf vind in de nieuwe benaming – Toerisme Vlaanderen – weinig Brussels terug. Ik vraag me dan ook af of een aantal Franstalige hotels het bordje Toerisme Vlaanderen aan hun gevel zullen willen zien hangen. Dit waren enkele aanmerkingen met betrekking tot de naam Toerisme Vlaanderen.

Ik wil echter dieper ingaan op enkele items van deze beleidsbrief. Ik beperk me tot de prioritaire acties marketing, promoting en de tewerkstelling in het toerisme. Wat de prioritaire acties betreft, zal ik me beperken tot het decreet betreffende de reisbureaus, het sociaal toerisme en de kampeersector.

Ten eerste, ik zal het decreet houdende het statuut van de reisbureaus bespreken. Ook vandaag wordt die materie geregeld door de federale wet van april 1965, een wet die dus meer dan dertig jaar oud is. Sinds de staatshervorming werd de bevoegdheid toerisme naar de gemeenschappen overgeheveld. Er wordt nu al meer dan tien jaar gesleuteld aan een nieuw decreet, dat er nog altijd niet is.

Ramoudt

Tijdens de vorige zittingsperiode werd evenwel een voorstel van decreet ingediend door minister Martens, een decreet dat ik ook mee ondertekende. Mijnheer de minister-president, ik dacht dan ook dat u zonder dralen dit voorstel in een ontwerp van decreet zou omzetten. Tot op heden – en dit behoort nu toch al meer dan zes maanden tot uw bevoegdheidsdomein – is dat nog niet gebeurd.

Hoever staat dit dossier ? Wanneer zult u het ontwerp aan het parlement voorleggen ?

Ook de uitvoeringsbesluiten zijn belangrijk, soms belangrijker dan het decreet zelf. Wordt er op dit ogenblik al aan de uitvoeringsbesluiten ter zake gesleuteld ? Wat is de stand van zaken ?

Wat het sociaal volwassen toerisme betreft, heeft de VLD altijd gezegd dat het geld dat hieraan wordt besteed, feitelijk toekomt aan diegenen die er van moeten kunnen genieten. Het geld wordt echter telkens weer gebruikt om structuren overeind te houden en de verzorging te versterken. Dit met alle gevolgen vandien. Ook vandaag bevindt het sociaal toerisme zich in een diepe crisis. Sinds de socialistische partij deel uitmaakt van de regering, is de afbouw van sociale vakantieregelingen meer dan ooit in de hand gewerkt. De sociale verblijfplaatsen, vooral aan de kust, sluiten een voor een hun deuren. Een recent voorbeeld in de kuststreek is hotel Zeezicht in Oostende, waar nogmaals meer dan 400 bedden verdwijnen en waar de socialisten zich ertoe verbonden om de ten onrechte verkregen subsidies, ten bedrage van ongeveer 7,6 miljoen frank terug te betalen aan Toerisme Vlaanderen. Ik ben benieuwd of dit ooit zal gebeuren.

Deze afbouw van sociale verblijfsmogelijkheden is enerzijds het gevolg van een gewijzigd vakantiegedrag. De mensen verblijven immers niet zo gemakkelijk meer in een vakbonds- of mutualiteitshotel, waar ze evenveel en zelfs meer moeten betalen dan voor een beter produkt in de privé-sector. Anderzijds krijgen die sociale hotels met problemen te kampen omdat aan nieuwe, megalomane projecten wordt gewerkt en het aan subsidies ontbreekt.

Mijnheer de minister-president, het sociaal toeristisch beleid zoals het vandaag wordt gevoerd, is voorbijgestreefd en inefficiënt. Het pseudo-communistische systeem werkt niet meer en aan het doel is men al lang voorbijgegaan. In uw beleidsbrief verklaart u dat het recht op vakantie voor alle bevolkingsgroepen moet worden gegarandeerd. Verder schrijft u dat een aanzienlijk deel van de bevolking zijn toeristische, recreatieve behoeften nog niet bevredigd ziet en dat voor deze specifieke doelgroepen naar aangepaste mogelijkheden zal worden gezocht.

Zoals ik al eerder zei, is deze beleidsbrief een opsomming van vaststellingen, waar echter geen oplossingen tegenover worden gesteld.

De voorzitter : Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president Luc Van den Brande (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, de beleidsbrief geeft de globale intenties, de voor ons belangrijke punten in deze zittingsperiode weer. Zij die hiervoor bevoegd zijn, menen dat eraan moet worden gewerkt. Elk jaar zal hierover een nieuwe nota of actieplan verschijnen, dat trouwens aan de begroting gekoppeld zal zijn. Mijnheer de voorzitter, ik denk dat dit het concept is van de bespreking in de Vlaamse Raad.

De voorzitter : Dat klopt.

Minister-president Luc Van den Brande : Ik heb er geen moeite mee dat u een aantal dingen vooropstelt, maar ik had graag vernomen hoe positief u staat ten aanzien van een aantal zaken.

U hoeft het niet eens te zijn met de beleidslijn die wij uitstippelen, maar we zouden moeten overeenkomen welke richting we uit moeten inzake een bepaald domein. Ik had begrepen dat dit de bespreking was van een beleidsbrief, en niet – met alle respect voor de volledige vrijheid als parlamentslid – het naar voren brengen van een waslijst van kritische opmerkingen, waarvoor u zeker goede argumenten hebt.

Me dunkt dat er een grondig onderscheid is tussen de bespreking van beleidsbrieven, de bespreking van een begroting, het houden van een interpellatie en het stellen van vragen.

De heer Didier Ramoudt : Mijnheer de minister-president, ik dank u voor uw opmerking. U zegt zelf dat een beleidsbrief een intentie zou moeten weerspiegelen. Ik ben er van overtuigd dat intenties slechts intenties blijven. Vandaar ook mijn kritische houding, want indien ik alleen de positieve elementen in deze beleidsbrief moet aanstippen, dan zou ik in de meerderheid moeten zetelen, en dat hebt u onze partij tot op de dag van vandaag niet gegund. Laat mij dan ook mijn mening over uw beleidsbrief of beleidsintentie – ik laat in het midden hoe u dit wilt noemen – naar believen uiten.

Ik wil u een aantal oplossingen aanreiken, maar ik ben nog niet zover geraakt. Zou het even mogelijk zijn dat men mij mijn betoog laat afmaken ?

Mijnheer de minister-president, de VLD wil u graag helpen, en sinds geruime tijd pleiten wij voor de invoering van de sociale vakantiecheque. Ik zou u willen vragen dit voorstel ernstig in overweging te nemen. De sociale va-

Ramoudt

kantiecheque zou een financiële tussenkomst moeten zijn voor de gebruiker die er – uiteraard – recht op heeft en zou uitsluitend kunnen worden gebruikt voor overnachtingen in hotels, vakantiecentra, vakantie dorpen en campings.

Het spreekt voor zichzelf dat zowel de gebruiker als de ontvanger van de sociale vakantiecheque aan een aantal voorwaarden moeten voldoen. Mijnheer de minister-president, op deze manier zou u ervoor zorgen dat de doelgroep wordt bereikt en dat u de genietster van dit voorrecht een grotere vrijheid geeft, en hem niet langer dwingt om in het verzuilde systeem zijn gading te zoeken. Dat zou pas een verregaande ingreep kunnen zijn, en u zou de sociale doelgroep bereiken die het echt nodig heeft. U zou ook de tewerkstelling in de privé-sector een grote dienst kunnen bewijzen.

Een ander voorbeeld van de sociale verblijfsafbraak is een gevolg van het decreet houdende het statuut van de terreinen voor de openlucht-recreatieve bedrijven. Het decreet streeft vooral naar een verbetering van de kwaliteit van het aanbod. Iedereen is het erover eens dat dit ook hoognodig was.

Elke medaille heeft ook zijn keerzijde. De sector heeft uitgeteld dat door de invoering van deze kampeernetwet er tegen het jaar 1999 in West-Vlaanderen 5.500 kampeerplaatsen zullen verdwijnen – en hieronder verstaan wij zowel stacaravans, kampeershuisjes of tenten. Een en ander in de veronderstelling dat alle bestaande kampeernetterreinen verder kunnen worden geëxploiteerd.

Het Duinendecreet, de Groene Hoofdstructuur, het Structuurplan en dies meer, zullen er echter voor zorgen dat er bovenop die 5.500 verdwenen kampeerplaatsen nog 7.700 kampeerplaatsen verdwijnen. Omgerekend in overnachtingen kunnen wij spreken van een verlies van 1,9 miljoen overnachtingen of 13.200 kampeerplaatsen – alleen al voor West-Vlaanderen. Mijns inziens is kampeertoerisme de meest sociale vorm van toerisme, maar ook deze groep wordt door de voorliggende beleidsbrief in de kou gezet.

Negentig procent van de kampeerplaatsen in Vlaanderen wordt ingenomen door stacaravans en kampeershuisjes. 25 procent van deze verblijven zijn residentieel. Ook hier wordt geen enkele oplossing aangereikt. Destijds hebt u gezegd dat u een werkgroep zou oprichten. Ik zou bijgevolg graag weten hoever het daarmee staat, en wie er deel van zal uitmaken.

Een ander gevolg van de inkrimping van het aanbod, is een aanzienlijke stijging van de prijs voor deze primaire vorm van vakantiebeleving. Op dit moment moeten heel

wat eigenaars van stacaravans en vakantie huisjes hun verblijf verhuren om de kosten ervan te kunnen dekken.

Ten slotte, voor de bedreigde campinguitbaters zijn er geen alternatieven. Ze kunnen namelijk geen nieuwe terreinen innemen. De sociale vakantieafbraak is dus compleet.

Tot zover mijn opmerkingen aangaande de prioritaire acties in de beleidsbrief Toerisme.

In de beleidsbrief wordt veel aandacht besteed aan het aspect marketing en promoting. Eén van de middelen die worden gehanteerd, is het Toeristisch Marketing Plan. De cijfers ter zake zijn allesbehalve indrukwekkend. De budgetten werden met nauwelijks 20 miljoen frank verhoogd. Bovendien haalt u het budget van 60 miljoen frank alleen dank zij de 40 miljoen frank van Economische Zaken. U geeft daarmee toe dat toerisme ook een economische activiteit is.

Met dit budget van 60 miljoen frank wilt u dus zes buitenlandse markten bewerken, namelijk Nederland, Duitsland, Frankrijk, Italië, Spanje en het Verenigd Koninkrijk. Een budget van 10 miljoen frank per land is niet meer dan een druppel op een hete plaat. Uw partij heeft tijdens de jongste verkiezingscampagne in Vlaanderen op één maand tijd meer uitgegeven dan het budget dat u nu vooropstelt.

Daarentegen, mijnheer de minister-president, vermeldt u in uw beleidsbrief, ik citeer : het toerisme heeft de laatste tien jaar wereldwijd een enorme vlucht genomen en is anno 1995 ook in Vlaanderen een belangrijke economische sector geworden. Ik voeg daaraan toe dat het toerisme al 35 jaar een belangrijke sector is. De Engelsen, Zwitsers en Nederlanders hebben dat al veel vroeger begrepen.

Als economische sector is het toerisme een belangrijke bron van inkomsten en werkgelegenheid. Het belang van het toerisme als bron van werkgelegenheid ligt niet alleen in het aantal banen, maar ook in de structuur van de werkgelegenheid. Dit zijn citaten uit de beleidsbrief van de minister-president. Het verheugt me dat het economische belang van het toerisme wordt erkend, maar de middelen die Toerisme Vlaanderen krijgt – de dienst die het beleid moet uitvoeren -, zijn absoluut niet recht evenredig met de opbrengst van het toerisme voor Vlaanderen.

We kunnen het beter hebben over een budgetje. In Vlaanderen werd in 1995 ongeveer 200 miljard frank uitgegeven in het toerisme en daarvan is de opbrengst voor de overheid ongeveer 52 miljard frank. In 1990 bedroeg het totale inkomen uit toerisme 114 miljard frank. De sector zorgt voor meer dan honderdduizend gestandaardiseerde banen. Als men dat alles weet, hebben 60 miljoen

Ramoudt

frank voor marketing en promoting niets te betekenen. Het budget van Toerisme Vlaanderen is volkomen ontoereikend ; de opbrengst zal de investeringen vele malen overtreffen.

Het budget moet stijgen. Waar u het geld haalt, interesseert me niet. Als minister-president bent u de geschikte man om de begrotingsposten van de Vlaamse regering te herschikken.

Toerisme Vlaanderen moet meer geld krijgen. Dat mag echter niet worden aangewend om het een nog zwaarder bureaucratisch juk om te hangen. De minister-president moet erover waken dat de personeels- en werkingskosten niet meer stijgen. De situatie in Toerisme Vlaanderen is nog gunstig : van 800 miljoen frank toelagen wordt ongeveer 40 percent voor personeel en werkingskosten gebruikt. Maar Toerisme Vlaanderen mag niet de weg opgaan van de VDAB of de VDBH die ongeveer negentig percent van hun overheidstoelagen aan personeel en werkingskosten besteden. De minister-president is politiek verantwoordelijk voor de VDBH. Hoe zal de minister-president ervoor zorgen dat de budgetten voor het promoten van Vlaanderen en Brussel sterk worden aangedikt ?

Onder de rubriek marketing en promoting staat ook dat er een Vlaams Huis werd opgericht in Wenen in samenwerking met het VCGT en met de VDBH. Na een evaluatie van dit project, zal worden onderzocht of er ook elders Vlaamse Huizen kunnen worden opgericht. Het Vlaams Huis in Wenen bestaat al een jaar. Wanneer gebeurt deze evaluatie ? Hebt u daarover correcte cijfers ?

Naar mijn mening bestaat er een contradictie : in Oostenrijk wordt er een Vlaams Huis opgericht, terwijl in het toeristisch marketingplan met geen woord over Oostenrijk wordt gerept. Worden de plannen uit uw beleidsbrief niet opgevolgd ? Of gaat het om een oude beslissing die toch nog wordt uitgevoerd ?

Ik heb een aantal vragen voor de minister-president. In uw beleidsbrief vermeldt u nergens dat u Toerisme Vlaanderen en de VDBH zult laten samenwerken. In Oostenrijk kan dat wel, ze werken samen in één project.

Indien u dan toch zo'n projecten wilt opstarten, hoe ziet u die dan concreet ? Hoe ziet u de promoting van Vlaanderen als toeristisch produkt ? Waar situeert u Brussel in de promotingstrategie ? Werken we samen met de Waalse Gemeenschap ? Zo ja, op welk niveau ?

Ik wil nog een thema aansnijden, wat ik in de commissie overigens al deed. Op de BRTN loopt een programma met de titel Vlaanderen Vakantieland. Deze naam doet verwachten dat het gaat om toeristische promoting van

Vlaanderen. Niets is minder waar. Naast een klein stukje Vlaanderen, worden vooral buitenlandse bestemmingen gepromoot. De titel van het programma is uitermate misleidend, dat zou moeten worden verholpen.

In de slotbeschouwing schrijft de minister-president : het toerisme wordt onderkend als economische groeifactor. Het toerisme in Vlaanderen is nochtans een belangrijke bron van inkomsten en werkgelegenheid. In de commissie hebt u zelf gezegd : het belang van toerisme als schepper van werkgelegenheid ligt niet alleen in het aantal banen maar ook in de structuur ervan. De toeristische sector zorgt voor relatief veel jobs in kwetsbare beroepscategorieën zoals laaggeschoolden, vrouwen en jongeren. Dat zijn uw woorden, mijnheer de minister-president.

In uw beleidsbrief staat geen woord over het inschakelen van de toeristische sector ten behoeve van de werkgelegenheid, terwijl dat toch één van de prioriteiten van deze regering was. De horeca, de onmisbare schakel in het toerisme, kampt met moeilijkheden. Het blijft moeilijk om goed en gemotiveerd personeel te vinden, ook voor vakantiejobs. De hele papierwinkel en alle andere verplichtingen schrikken velen af. U weet, net zoals wij allemaal, dat in de horeca-sector veel occasionele arbeid voorkomt. Juist hier zou u initiatieven moeten nemen om deze arbeid administratief aantrekkelijker te maken. Ik weet ook dat dit bevoegdheidsoverschrijdend is, maar ik wil duidelijk maken wat er leeft bij de Vlaamse horeca.

Ik zou willen pleiten voor de invoering van een zeer eenvoudig systeem : een soort horeca-werkcheque. Deze cheque zou een vastgestelde waarde hebben, ongeveer zoals de maaltijdcheque, en zou door een erkende financiële instelling worden verkocht. De cheque zou bestaan uit de stam en de eigenlijke cheque. De genummerde strook blijft bij de werkgever en vermeldt naam en adres van de werknemer, datum en uur van de prestatie en eventueel de brutowaarde.

De cheque staat ook op naam en kan worden geïnd in een erkende financiële instelling. Deze cheque zou niet de verzekering, maar wel de pensioensbijdrage en de bedrijfsvoorheffing moeten dekken. Ik heb daar een ontwerp van gemaakt. Dat hoeft u niet over te nemen. Ik wil alleen duidelijk maken dat binnen de horeca de vraag leeft naar een eenvoudig toepasbaar systeem, gebruiksvriendelijk voor werkgever en werknemer, en dat bepaalde wantoestanden kan rechtzetten.

Ook de opleiding laat te wensen over. Die ressorteert eigenlijk onder de bevoegdheid van de minister van Onderwijs. We moeten vaststellen dat 70 percent van de mensen die een hotelschoolopleiding volgt, niet in de sector gaat werken. Nu al zijn er meer dan dertig hotelscholen in Vlaanderen. Dat is van het goede te veel. Daardoor zijn

Ramoudt

de subsidies te zeer verspreid en is een degelijke opleiding niet langer een zekerheid. Er wordt ook geklaagd over een gebrek aan stagemogelijkheden. Er is nood aan langere en betere stages. Slechts 30 percent blijft uiteindelijk werkzaam in de horeca-sector. De overige 70 percent kozen misschien voor die opleiding omdat ze weinig leerintensief is.

Het is een arbeidsintensieve sector die zwaar onder druk staat en kansen verdient. Vereenvoudig het systeem, mijnheer de minister-president, dan kunt u scoren in die sector. Vanuit de oppositie wordt u meestal niet gevraagd om te scoren, maar in dit geval is dat onze diepste wens.

Tot slot wil ik nog enkele losse bedenkingen formuleren. De statistieken – een noodzakelijk kwaad – van het Nationaal Instituut voor Statistiek zijn rampzalig ; we kunnen er niets mee aanvangen. Het is volstrekt onbetrouwbaar en waardeloos werkmateriaal. Op basis van die cijfergegevens zouden we moeten geloven dat er meer overnachtingen zijn in de provincie Limburg dan aan de kust. Indien u een correct beleid wilt voeren, moet u ook over correcte gegevens kunnen beschikken. Wat is uw visie hieromtrent ?

Twee jaar geleden al, kwamen de gebieden Meetjesland en de Westhoek in aanmerking voor een Europese subsidie als 5B-gebieden. Voor zover ik weet, is er al twee jaar een dispuut aan de gang tussen de GOM – de Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij – enerzijds en de Vlaamse overheid anderzijds. Bij mijn weten werd er nog geen enkel concreet voorstel uitgewerkt. Is dat zo, is er een concreet voorstel ? Indien niet, is het straks te laat. Het gaat toch om een budget van 3,8 miljard frank.

Tot zover mijn aan- en opmerkingen. Ik kan ook al aankondigen dat ik naar aanleiding van de beleidsbrief een motie zal indienen.

De voorzitter : Mevrouw Van Nieuwenborgh heeft het woord.

Mevrouw Gracienne Van Nieuwenborgh (*Op de tribune*) : Ik heb toch wel een bedenking bij hetgeen de heer Ramoudt heeft gezegd. Hij stelt zich enerzijds op als een groot verdediger van het sociale toerisme, maar anderzijds valt hij organisaties aan die zich binnen onze familie altijd voor sociaal toerisme hebben ingezet. Ik vind dat hij dit op een nogal platvloerse manier bestempelt als pseudo-communisme. Wat u daar vertelt over de kampeerterreinen is dan voor mij weer puur kapitalisme. We hoeven van de VLD inzake sociaal toerisme zeker geen lessen te krijgen. Het kan wel zijn dat we momenteel geen zicht meer hebben op zee, maar we hebben wel altijd nog een – Floreaal – zicht op vakantie, en daar is iedereen welkom tegen betaalbare prijzen. Ik stel voor dat u de

aalmoes van sociale vakantiecheques voor uw partij bewaart en voor uw blauwe en andere diensten. (*Opmerking van de heer Jaak Gabriels*)

De voorzitter : De heer Ramoudt heeft het woord.

De heer Didier Ramoudt : Mijnheer de voorzitter, waarde collega's, ik nodig mevrouw Van Nieuwenborgh uit om me eens te vergezellen achter het voormalige IJzeren Gordijn. Ik zal u dan tonen wat ik bedoel.

Wat het Floreal betreft, de mensen betalen daar voor een overnachting méér dan wat ze moeten betalen in de beste hotels aan de kust. U bent duidelijk niet op de hoogte van de prijzen van uw eigen zaak. (*Rumoer*)

De voorzitter : Mevrouw Merckx-Van Goey heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey (*Op de tribune*) : Mijnheer de minister-president, collega's, bij de bespreking van de beleidsbrief Toerisme – naar aanleiding van de begrotingsdiscussie – valt het op dat deze besprekingen niet meer plaatsvonden in de commissie voor Cultuur, maar in de commissie voor Economie en Tewerkstelling. Dit geeft terecht aan dat Vlaanderen, en ook de Vlaamse Raad, zeer goed de economische draagwijdte van dit boeiende beleidsdomein onderkent. De brief wijst ons erop dat de toeristische sector ongeveer 94.000 mensen rechtstreeks tewerkstelt en voor ongeveer 4 percent van het Vlaams Regionaal Produkt zorgt. Bovendien weten we dat de Vlaamse toeristische markt verre van gesatureerd is. Toerisme hoort dus thuis in de commissie voor Economie. Toch mogen we niet uit het oog verliezen dat toerisme ook nog met zovele andere materies te maken heeft. We denken aan cultuur, milieu, ruimtelijke ordening, onderwijs, enzovoort.

De CVP-fractie is dan ook van mening dat het een goede zaak is dat de voogdijminister van het toerisme de minister-president zelf is. Vanuit zijn centrale positie in de regering kan hij immers niet alleen zorgen voor de nodige continuïteit in het beleid ten opzichte van de vorige zittingsperiode, maar is hij ook uitstekend geplaatst om een coördinerende rol te spelen over alle raakvlakken die het toerismebeleid heeft. De CVP-fractie roept de minister-president op deze coördinerende taak ten volle op te nemen opdat het toerismebeleid vanuit alle hoeken zo rijk mogelijk zou mogen worden geschakeerd.

Wat de beleidsbrief zelf betreft, is onze fractie bijzonder tevreden. De brief geeft een gedetailleerd en volledig overzicht van het te voeren beleid dat aansluit bij wat er was in de afgelopen jaren, naast nieuwe perspectieven voor de toekomst. Ik zou de nota willen analyseren – zoals ik ook gedeeltelijk in de commissie al deed – op basis van de motie van aanbeveling die de toenmalige

Merckx-Van Goey

Vlaamse Raad in februari 1993 opstelde tot besluit van de toen voorgestelde beleidsnota toerisme van minister Weckx.

In die zin zou ik willen nagaan of de regering in haar nota over het beleid voor de volgende jaren inderdaad rekening houdt met de aanbevelingen van de Vlaamse Raad. Deze formuleerde destijds een twaalfstal krachtlijnen voor het toerismebeleid.

De eerste krachtlijn houdt in dat het verblijfstoerisme in Vlaanderen en Brussel moet worden gepromoot, vooral ten aanzien van de eigen bevolking. Het tweede punt sluit daarbij aan, en handelt over promotie in het buitenland. Wat de promotie betreft, vind ik dat het voormalige VCGT prachtige geloofsbrieven kan voorleggen. Vlaanderen kreeg in het kader van het Belgian Tourist Office veel ankerpunten in het buitenland.

Wel vragen we ons af of het altijd zo gunstig is van samen met Wallonië de promotie te voeren. Het toerisme in de Ardennen is immers gericht op een ander en veel kleiner doelpubliek dan dat van de Vlaamse kust- en kunststeden. Bovendien kan het Vlaams Huis in Wenen bijzonder goede resultaten voorleggen, zoals de minister-president ook heeft toegelicht in de commissie. Moeten we bijgevolg niet proberen om meer Vlaamse Huizen op te richten, vooral in steden en streken waarmee Vlaanderen een zekere affiniteit heeft opgebouwd?

In de beleidsbrief wordt er ook op gewezen dat het moeilijker wordt om de bevolking warm te maken voor een vakantie in eigen land. Het verbaast ons dan ook dat het dagtoerisme niet de eerste prioriteit vormt. Is het niet zo dat net met deze formule de Vlaming in eigen land kan worden gehouden?

In een derde punt riep de Vlaamse Raad op tot het aanboren van meer eigen middelen voor het VCGT via sponsoring en joint ventures. In dit verband vermeld ik ook de oproep – in punt zeven – tot meer samenwerking tussen de overheid en de privé-sector. In deze context wil ik erop wijzen dat het toeristische beleid niet alleen een taak van de overheid is. De overheid zorgt voor de promotie en de coördinatie, voor de openbare infrastructuur en voor de kwaliteitsbescherming en controle. Het goede onthaal, de zorg voor een aangenaam en verzorgd kader en de noodzakelijke investeringen in vernieuwing, professionaliteit en kwaliteit zijn op de eerste plaats opdrachten van de sector zelf. De overheid dient het toerisme te laten evolueren binnen duidelijk gestelde randvoorwaarden.

Het vierde punt handelt over een gevoelige materie: het zogenaamde Hoteldecreet. Dit decreet heeft er op relatief korte termijn voor gezorgd dat de kwaliteit van de logies in Vlaanderen gevoelig is verbeterd. De strikte toepassing

ervan is dus toe te juichen. Jammer genoeg vallen ook vele andere initiatieven onder dit stringente decreet, wat ze onmogelijk maakt. Ik heb het meer speciaal over de gastenkamers en het hoeve- en plattelandstoerisme. Uiteraard moeten deze etablissementen voldoen aan alle veiligheidsregels. Die mogen echter niet worden verward met comfortregels. Uit de beleidsregels leer ik dat er weinig enthousiasme aan de dag wordt gelegd om daartoe aparte decretale regelingen uit te werken. Mijnheer de minister-president, de CVP-fractie dringt erop aan om deze problematiek te bekijken, want het plattelandstoerisme heeft nog enorme mogelijkheden tot uitbreiding. We kunnen daarbij uitgaan van de karakteristieke eigenschappen, zoals kleinschaligheid, lage prijzen, en informeel onthaal. De heer Cardoen zal het nog specifiek hebben over dit punt. Bovendien zou een apart beleid voor het plattelands- en hoevetoerisme tegemoet kunnen komen aan het gebrek aan aanbod van goedkope logies.

Zo komen we bij punt vijf, dat oproept tot maximale informatieverstrekking aan de huurders van kamers, appartementen en vakantiewoningen. Ook hier is Toerisme Vlaanderen ver gevorderd, en belooft de beleidsbrief de verdere ontwikkeling van het Informatiesysteem Toerisme. Indien hieruit op termijn een centrale boekingsmogelijkheid groeit, is dat een goede zaak. Verder moet eens te meer werk worden gemaakt van een kwaliteitslabel voor appartementen en vakantiewoningen, zodat de gebruikers van deze faciliteiten evenveel bescherming genieten als de hotelgast.

Een ander punt waar de beleidsbrief duidelijk op dezelfde golfteugte zit als de Vlaamse Raad, is de vlotte toegankelijkheid van de toeristische infrastructuur, ook voor mensen met een handicap. In onze huidige samenleving hoort het een vanzelfsprekend gegeven te zijn dat hieraan de nodige aandacht wordt besteed. Ik ben desalniettemin blij dat het nog eens duidelijk wordt vermeld.

Over het belang van de interdepartementale samenwerking heb ik het in mijn inleiding al gehad. Toerisme is een beleidsdomein dat echt alle sectoren aanbelangt. Iets waar ik nog niet op heb gewezen, is het belang van het toerisme voor de stadsherwaardering. Een verloederde stad kan immers niet of niet goed worden gepromoot. We hebben kunnen vaststellen welke heilzame invloed Antwerpen '93 heeft gehad op de oude binnenstad. Dezelfde fenomenen kunnen we trouwens in elke culturele hoofdstad van Europa vaststellen, zoals nu ook weer in Kopenhagen.

Mijnheer de minister-president, ik hoop dat bij het uitstippelen van het impulsprogramma van de Vlaamse regering met betrekking tot het stedelijk beleid, de rol van het toerisme volwaardig aan de orde kan komen, alsook de rol van de overheid in het ondersteunen van dit specifieke

Merckx-Van Goey

beleid. Het verontrust me wel een beetje dat in de brief wordt afgestapt van het principe van interdepartementaal overleg en dat er wordt geopteerd voor ad hoc contacten. Is dit wel de meest aangewezen weg om tot een geïntegreerd beleid te komen? Toerisme zou toch bij uitstek een materie voor een horizontaal beleid moeten zijn. We vragen dat u hierin uw volle verantwoordelijkheid opneemt. Alleen dan kan het toeristische beleid echt renderen.

In dit kader wil ik ook aandacht vragen voor een verregaande samenwerking met de gemeentelijke toeristische bureaus. Ook zij spelen een cruciale rol in het beleid. Zij zijn het immers die als eerste met de toerist in contact zullen komen, eens deze op Vlaamse bodem is. De vlothheid van hun dienstverlening zal grotendeels de indruk van de toerist bepalen. Moet het dan ook niet mogelijk zijn dat met de gemeentelijke toeristische diensten eenzelfde manier van samenwerken kan ontstaan als met de VVV's? We betreuren het ook dat er wel samenwerking mogelijk blijkt te zijn met de provinciale federaties, maar dat de gemeenten niet bij het beleid worden betrokken. Over dit specifieke punt zal de heer Coens het namens de CVP-fractie nog hebben tijdens zijn betoog.

De CVP-fractie is ook verheugd over de prominente plaats die Brussel in het Vlaams toerismebeleid inneemt. Mijnheer Ramoudt, dit hangt niet alleen af van het feit of dit al dan niet in de titel van Toerisme Vlaanderen is opgenomen. Uit de nota blijkt heel uitdrukkelijk dat Brussel, dat naar onze mening een alsmaar grotere internationale uitstraling heeft, als een poort naar heel Vlaanderen blijft dienen. Het feit dat Brussel door een Vlaamse instelling wordt gepromoot, onderstreept bovendien het Vlaamse karakter van de stad. Daarbij aansluitend gingen drie jaar geleden vanuit deze Raad stemmen op om het cultuurtoerisme als speerpunt uit te bouwen. Ik denk dat onze kunststeden nog altijd de belangrijkste aantrekkingspool vormen voor buitenlanders. Dit neemt niet weg dat de CVP-fractie de drie speerpunten die nu naar voren worden geschoven, volkomen onderschrijft. Het groene aspect van Vlaanderen, blijft evenwel een onderbenutte tak. Denk bovendien niet alleen aan het plattelandstoerisme dat verder kan worden uitgebouwd, maar evenzeer aan de enorme troeven dat ons dichte net van kanalen en rivieren kan bieden. Een achterhaalde regulering van de sluizen of een conflict met de sluiswachters maakt het uitgroeien ervan tot een echt riviertoerisme echter schier onmogelijk. Mijnheer de minister-president, ik hoop dat u op dit domein ook een en ander kunt loswrikken, opdat dit riviertoerisme ook zou kunnen uitgroeien zoals het hoort.

Ook over het voorlaatste punt van onze parlementaire motie van aanbeveling, namelijk de tewerkstelling, heb ik het in mijn inleiding al gehad. Ik wil er hier nog op wijzen dat in de toeristische sectoren vooral vrouwen en laaggeschoolden worden tewerkgesteld. Dit geeft aan welke sleutelrol het toerisme zou kunnen spelen in het werkgelegenheidsbeleid. Mevrouw Van Cleuvenbergen zal dit nog verder toelichten, maar het is alleszins belangrijk dat deze specifieke vorm van tewerkstelling in de toeristische sector met piekmomenten geen vrijbrief mag zijn om na te laten over de kwaliteit van de tewerkstelling in deze sector te blijven waken.

Ten slotte is er het sociaal toerisme. Iedere Vlaming heeft recht op een kwalitatief hoogstaande vakantie. Daarom moeten inspanningen worden gedaan voor de groepen die dat moeilijk op eigen kracht kunnen organiseren. Uiteindelijk blijkt 35 percent van de Vlamingen nog altijd niet met vakantie te gaan.

De jongeren vormen in dat verband een zeer belangrijke groep toeristen. Steeds meer jongeren trekken al vroeg door Europa. Niet zelden keert men later terug naar die plaatsen die men als jongere vluchtig had bezocht, en die toen erg in de smaak zijn gevallen. Daarom moeten we ervoor zorgen dat jongeren in Vlaanderen met open armen worden ontvangen. Dit betekent concreet: kwaliteit leveren tegen gunstprijzen. Het verheugt de CVP-fractie dat er nog altijd in jeugdhoeven wordt geïnvesteerd. Voor de jongeren is het te geringe aanbod aan goedkope logies immers het moeilijkst te omzeilen.

Ook inspanningen om het trekkerstoerisme te bevorderen, zijn daarom waardevolle investeringen. Wel moeten we opletten dat we in ons streven naar kwaliteit geen ondoordachte beslissingen nemen. Zo moeten we overwegen of de uitvoeringsbesluiten van het kampeerdecreet niet te streng zijn. Indien dit het geval is, dan remmen zij eerder het jeugd- en kampeertoerisme af dan het door kwaliteitszorg te stimuleren.

De beleidsbrief werd opgesteld aan de hand van de aanbevelingen die het parlement enkele jaren geleden formuleerde. Onze fractie ondersteunt bijgevolg ten volle deze beleidsbrief. We zijn er zeker van dat dit beleid garant zal staan voor het ontspannen, op ontdekking uitsturen, tot sport bewegen en het amuseren van alle Vlamingen.

Namens onze fractie zullen we, met de meerderheid, een motie van aanbeveling voorbereiden en ter stemming voorleggen. (*Applaus*)

De voorzitter: De heer Bogart heeft het woord.

De heer Jean-Marie Bogaert (*Op de tribune*): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, U stelt terecht dat het toerisme ook in Vlaanderen een be-

Bogaert

langrijke economische sector is geworden. De directe en indirecte effecten van deze sector op de tewerkstelling mogen niet worden onderschat. En het is goed dat in de bevoegdheidsverdeling onder de leden van de Vlaamse regering de bevoegdheid voor toerisme is toegewezen aan een soort super-minister, minister-president Van den Brande.

Maar men moet dan ook consequent zijn. Het volstaat niet om in beleidsbrieven ronkende verklaringen en prachtige intenties neer te schrijven. Men moet ook de nodige middelen ter beschikking stellen om deze intenties ook daadwerkelijk uit te voeren.

Het budget dat we voor het aanpak van ons land in het buitenland ter beschikking stellen, is nauwelijks groter dan het budget dat de stad Keulen voor zijn toeristische promotie uittrekt. Geef toe dat deze verhouding lichtjes is scheefgetrokken.

Mijnheer de minister-president, collega's, de Volksunie wenst dat het toeristisch beleid van Vlaanderen uitdrukkelijker in het buitenland naar buiten komt. Alhoewel ik toegeef dat er goede initiatieven zijn zoals het Vlaams Huis in Wenen, ben ik er van overtuigd dat de Vlaamse Dienst voor Buitenlandse Handel veel meer gewicht in de schaal kan werpen dan vandaag het geval is om onze toeristische producten in het buitenland aan te bevelen.

De bepaling in de voorliggende beleidsbrief, dat het buitenland voor Vlaanderen de eerste prioriteit blijft, is een stap in de goede richting. Ik wens deze prioriteit echter te nuanceren. Voor de huidige meerderheid is Wallonië niet echt het buitenland. De Volksunie vraagt dat de inspanningen inzake toeristische promotie van Vlaanderen in Wallonië sterk worden opgedreven. De belangstelling van Wallonië voor Vlaanderen is zeer groot. Een efficiënte promotie is zeker lonend. Mijn fractie gaat niet akkoord met het feit dat de Vlaamse regering haar verantwoordelijkheid ter zake afschuift op de provinciale en gemeentelijke toeristische organisaties die de nodige financiële middelen moeten vrijmaken.

Mijnheer de minister-president, u moet zelf uw verantwoordelijkheid nemen en op uw eigen begroting de nodige middelen inschrijven zodat de promotie van Vlaanderen in Wallonië ook effectief kan worden waargemaakt.

Ik wens ook een bemerking te maken over de Vlaamse kust. Tijdens de bespreking in de bevoegde commissie hebt u verklaard dat de Vlaamse kust niet het eerste is waar u 's morgens bij het onthijt aan denkt. Ik stel met genoegen vast dat de beleidsbrief zeer consequent over de Vlaamse en niet langer over de Belgische kust handelt. Wij steunen uw voorstel dat prioriteit geeft aan de promotie van de Vlaamse kust in België, Duitsland en Ne-

derland. U zegt hiervoor te rekenen op de actieve steun van organisaties zoals Westtoerisme. Ik wens te beklemtonen dat de directeur van deze provinciale VZW zich in het publiek bijzonder negatief uitlaat over de benaming Vlaamse kust. Ik hoop dat u hem tot betere inzichten kunt brengen.

Mijnheer de voorzitter, ik wens eveneens dieper in te gaan op de problematiek van de vakantiespreiding. De beleidsbrief bevat hierover geen bepalingen. De minister-president staat niet te springen om zijn mening ter zake mee te delen. Op mijn schriftelijke vraag van 18 oktober 1995 over deze problematiek heb ik tot op vandaag nog geen antwoord gekregen. De ministers van Onderwijs en Economie hebben wel geantwoord.

De minister van Economie heeft een ontgoochelend antwoord gegeven : hij maakt er zich vanaf door te zeggen dat hij de gevolgen voor de economie nauwelijks ziet. De minister van Onderwijs zegt dat de vakantie-regeling voor het schooljaar 1995-'96 gebaseerd blijft op de regeling van het Besluit van 17 april 1991 : de kerstvakantie van 23 december tot 7 januari en de paasvakantie van 1 april tot 16 april. Geen woord over de zomervakantie. De vakantiespreiding tijdens de paasvakantie van 1995, mijnheer de minister-president, had nochtans geleid tot hevige reacties bij de tegenstanders, zoals de Horeca aan de Vlaamse kust. Deze reacties kunnen we begrijpen : uitbaters moeten voor een periode van drie weken Horecapersoneel aanwerven, maar kunnen slechts rekenen op een voldoende klantenbezetting tijdens de overlappende week voor Vlamingen en Walen. In het tijdschrift West-Vlaanderen werkt, zegt het Westvlaams Economisch Studiebureau, dat vakantiespreiding slechts zinvol is bij een benadering van de volle capaciteitsbezetting. Het WES pleit wel voor vakantiespreiding in de zomermaanden : dit standpunt groeide uit de toenemende bezorgdheid voor de nadelige gevolgen van een te sterke concentratie in de hoofdvakantie. Ik had de minister-president verschillende vragen gesteld : hoe evalueert hij in overleg met zijn collega van Economie de vakantiespreiding van 1995, en dit onder andere wat betreft de gevolgen voor middenstand en Horeca ? Wat is zijn persoonlijk oordeel over vakantiespreiding tijdens de zomervakantie ? Is hij hier voorstander van en wil hij daarover eventueel overleg plegen met de collega's uit de betrokken sectoren, zoals de toeristische sector ? Het spijt mij, mijnheer de minister-president, dat ik tot nu toe nog steeds geen antwoord heb ontvangen.

Ik zou willen eindigen met enkele beschouwingen over kampeertoerisme. Het is een feit dat kampeerterrainen een belangrijke rol spelen bij het verlagen van de sociale drempel om met vakantie te kunnen gaan. Wij beschikken in Vlaanderen en dan vooral aan onze Vlaamse kust over een relatief groot aanbod van dergelijke terreinen en het zou onverantwoord zijn als dit aanbod op korte ter-

Bogaert

mijn fors wordt teruggedrongen. We moeten wel duidelijk zijn. De beleidsbrief stelt een strikte uitvoering van de regelgeving in het vooruitzicht. De ontwikkeling van de kampeerterreinen moet gebeuren in harmonie met het milieu en de open groene ruimte. De minister-president zegt dat het decreet van 3 maart 1993 onverminderd zal worden uitgevoerd. Toch vinden we het dubbelzinnig dat ook de uitbaters van campings, die in gebieden gestuurd zijn waar ze helemaal geen vergunning kunnen krijgen, een brief hebben gekregen met de uitnodiging om, en ik citeer : zich in regel te stellen en een vergunning aan te vragen. Hierbij wordt, naar ik meen ten onrechte, de illusie gewekt dat mits een aantal aanpassingen alsnog een vergunning zou kunnen worden verleend. We hopen, mijnheer de minister-president, dat u straks in uw antwoord geen ruimte meer zult laten voor dubbelzinnigheid. (*Applaus bij de VU*)

De voorzitter : De heer Cardoen heeft het woord.

De heer Georges Cardoen (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, geachte collega's, naar aanleiding van de bespreking van de beleidsbrief Toerisme Vlaanderen door de minister-president, leek het me noodzakelijk even in te gaan op een aantal voorgestelde opties, die mijns inziens prioritair zijn en onze aandacht vereisen.

Net zoals mevrouw Merckx-Van Goey tijdens haar betoog heeft aangekondigd, zou ik meer bepaald een bijzondere aandacht willen vragen voor een opwaardering van het plattelandstoerisme en het voortzetten en beter coördineren van de inspanningen voor het fiets- en wandeltoerisme. Wat het plattelands- en in het bijzonder het hoevetoerisme betreft, meen ik dat een aanpassing van het decreet op de logiesverstreckende bedrijven zich opdringt. Zodra een logementshuis over vier kamers beschikt of logeermogelijkheid biedt voor tien of meer gasten, is hogervernoemd decreet van toepassing en moet de instelling bijgevolg voldoen aan een hele reeks voorschriften en vergunningen, die echter totaal voorbijgaan aan de eigenheid van het plattelandstoerisme en voor heel wat van de eraan onderworpen bedrijfjes helemaal niet haalbaar zijn. Naar mijn overtuiging is dit de oorzaak van het feit dat het Zimmer frei- en het Bed & Breakfast-principe in Vlaanderen niet echt van de grond komt, ook al heeft ons mooie platteland op dat vlak zeer veel te bieden. Dat kan ik getuigen.

Heel wat van onze typische hoeven worden bedreigd met gehele of gedeeltelijke leegstand, door een gebrek aan opvolging of een te kleine rendabiliteit. Het hoevetoerisme kan in deze gevallen voor een passend aanvullend inkomen zorgen en zo de verkrotting en leegstand van deze hoeven tegengaan, zodat de leefbaarheid van ons platte-

land verhoogd wordt. Hiertoe dient dan wel een aparte clausule in het decreet op de logiesverstreckende bedrijven te worden opgenomen. Uiteraard moeten deze logies voldoen aan de veiligheidsvoorschriften, maar wat de comfortvoorwaarden betreft vind ik dat we een aparte, voor deze kleinere bedrijfjes werkbare regeling moeten opstellen. Een dergelijke aanpassing van het desbetreffende decreet werd trouwens reeds gevraagd in de door de heren Cauwenberghs, Lauwers en Peeters ingediende motie van aanbeveling daterende van 16 februari 1993. Deze motie werd door ons aangenomen.

In dat kader durf ik eveneens pleiten voor een zekere soepelheid en tolerantie bij de bevoegde diensten, wanneer het gaat over het vergunnen van een aantal noodzakelijke maar kleine aanpassingswerken om deze hoeven bruikbaar te maken voor het plattelandstoerisme. De belangen van toerisme en ruimtelijke ordening hoeven in dat opzicht zeker niet altijd tegenstrijdig te zijn. Evenzeer pleit ik voor een goed afwegen van de belangen van het toerisme tegen deze van het milieu. Ook hier hoeven de belangen niet altijd tegenstrijdig te zijn. Een goed beheerde, natuurlijke omgeving vormt immers een belangrijke toeristische aantrekkingskracht voor Vlaanderen en is een levensnoodzakelijke vereiste voor een goed functionerend hoevetoerisme. De toeristische sector zal inderdaad mee moeten ijveren voor een kwalitatieve ontwikkeling, ook van onze groene ruimten. Toch wil ik in het bijzonder enige soepelheid vragen bij het interpreteren en de toepassing van onze milieuwetgeving ; ik vind dat we ons moeten hoeden voor overregulering op dit vlak.

Mijnheer de minister-president, ik leg hier de nadruk op het woord overregulering.

Ten slotte is een verderzetting van de inspanningen van Toerisme Vlaanderen voor de aanleg en promotie van het wandel- en fietstoerisme noodzakelijk. Het Vlaams Commissariaat-Generaal voor Toerisme heeft reeds op dit vlak grote inspanningen geleverd. Wij moeten daar over heugd zijn, maar naar mijn mening moeten deze inspanningen worden verdergezet en dient een nog betere coördinatie tussen de gemeentelijke en provinciale initiatieven tot stand gebracht. De plaatselijke besturen – de gemeenten – zijn zeker op dat vlak vragende partij. Ik wil er dan ook op aandringen om van deze coördinatie zo spoedig mogelijk werk te maken, waarbij ik u, mijnheer de minister-president, bij voorbaat dank. (*Applaus bij de CVP*)

De voorzitter : De heer Maes heeft het woord.

De heer Jacky Maes (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, als Vlaams raadslid van de Belgische kust heb ik met meer dan gewone aandacht uw beleidsbrief Toerisme Vlaanderen doorgenomen. Algemeen mag men stellen dat het do-

Maes

cument de ambitie heeft het toerisme krachtadig aan te pakken en het wil ook een oplossing bieden voor alle problemen in alle sectoren die ook maar van dichtbij of veraf met het toerisme te maken hebben. Het is lovenswaardig dat de Vlaamse regering van het toerisme een duidelijk beleidspunt maakt.

Als kustbewoner stel ik met genoeg vast dat onze kust bijzondere aandacht krijgt in deze beleidsbrief, en dat, vanuit de vaststelling dat de toeristische sector de belangrijkste economische activiteit is in onze kustregio, een speciaal actieplan zal worden opgemaakt. Laat mij toe als bevoorrechte getuige in het kort de situatie te schetsen van het kusttoerisme.

De beste promotor van het kusttoerisme is de zon. Dat is andermaal gebleken tijdens de zomer van 1995. Aangezien de zon niet Belgisch, of Vlaams is, is het onze taak als beleidsverantwoordelijken om op andere manieren vakantie in onze badplaatsen aantrekkelijk te maken.

Wat is nu de toestand ? Ik lees in uw inleiding dat het beleid primair moet worden gericht op de kwaliteit van het toeristische aanbod, en dat de markt van de korte vakanties sterk stijgt. In 1994 opteerde reeds één op drie Vlamingen voor een korte vakantie. Het topseizoen loopt van de tweede week van juli, tot ongeveer 20 augustus, met piekmomenten rond 21 juli en 15 augustus.

We stellen bovendien vast dat bij goed weer tijdens de weekends van Pasen tot en met halfweg november, heel wat mensen de weg vinden naar onze kust. Dit heeft in elk geval tot gevolg dat wij niet enkel oog moeten hebben voor de zomer – tijdens deze piekperiode doet er zich soms een probleem van verzadiging voor – maar mijns inziens moet de aandacht gaan naar het weekend- en dagtoerisme buiten de zomerperiode.

Ik lees evenwel op bladzijde 14 van uw beleidsnota, dat de marketing van het dagtoerisme geen prioriteit is. De kwaliteit van het toeristische aanbod, die u als primair objectief naar voren schuift, moet echter precies de hefboom worden voor het promoten van de korte vakanties aan onze kust. Hiermee komen we terecht bij het probleem van het dagtoerisme. Deze problemen zijn goed gekend, maar ik vind er weinig van terug in de beleidsnota.

Het mobiliteitsprobleem is het grootste probleem waarmee het toerisme – en meer in het bijzonder het eendagstoerisme – te kampen heeft.

Ellenlange files, het blokrijden naar en van de kust, zijn inherent aan het toerisme, dat onvoldoende is gespreid over het hele jaar. De vakantiepieken zijn dan weer aan de weersomstandigheden gekoppeld. Hoe denkt u deze problemen aan te pakken ? Wat is de rol van het open-

baar vervoer ? Ik wil hier graag vermelden dat De Lijn uitstekend werk levert op het gebied van de mobiliteit, en dit tot grote tevredenheid van de kustgemeenten. Wat betreft deze mobiliteit, kom ik tot een fundamentele opmerking. Het structuurplan Kustzone wordt nauwelijks vermeld. Dat structuurplan werd opgemaakt door de Westvlaamse provinciale overheid, wetenschappelijk onderbouwd door het WES, Westvlaams Economisch Studiebureau, en voorgelegd in tientallen inspraakvergaderingen aan alle doel- en belangengroepen. Bovendien werd het geëvalueerd door alle gemeentebesturen, en voorzien van commentaar door alle politieke fracties in de Westvlaamse Provincieraad.

Wat zal er gebeuren met het structuurplan Kustzone ? Wordt het naar de prullenmand verwezen of wenst men er toch rekening mee te houden ? Ik vind van het structuurplan Kustzone evenwel geen enkel spoor terug in uw Beleidsnota. Wacht u misschien op het globaal structuurplan Vlaanderen ? Zo ja, kunt u dan zeggen hoever dat precies is gevorderd ?

Indien de Vlaamse regering geen rekening wenst te houden met de geleverde inspanningen naar aanleiding van het structuurplan Kustzone, welke oplossing voor de mobiliteitsproblematiek stelt u dan voor ?

Mijn tweede vraag betreft de rol die in de toekomst is weggelegd voor de provinciale toeristische federaties. Volgens u beperkt de opdracht van deze federaties zich statutair tot het bevorderen en het promoten van het toerisme, de recreatie en de vrijetijdsbesteding in hun provincies. Er ontbreekt echter een belangrijke opdracht, namelijk, het coördineren van het toeristisch beleid.

De provincie West-Vlaanderen heeft op eigen initiatief een budget vrijgemaakt om deze coördinatie te optimaliseren. Welke rol speelt Westtoerisme in het toeristisch convenant dat door u wordt voorgesteld ? Ik heb de indruk dat in uw Beleidsnota een kleinere rol is weggelegd voor de provincies.

Naast een convenant met de provincies voorziet u ook in een convenant met de gemeenten. Wat is de bedoeling van dit pact ? Betekent dit ook dat middelen ter beschikking van de gemeenten zullen worden gesteld ? Indien dat zo is, welke zijn dan de criteria voor de verdeling van die middelen ?

Ten slotte ga ik er volledig mee akkoord dat de druk op het milieu en op onze bevolking niet meer mag toenemen. De aandacht moet prioritair gaan naar een spreiding van het toerisme over het hele jaar en naar een verhoging van de kwaliteit. Een kwaliteitsverhoging van het toeristisch aanbod zal automatisch leiden tot een betere spreiding. Een verbetering van de toeristische infrastructuur zal een

Maes

bezoek aan de kust ook bij minder goede weersomstandigheden aantrekkelijk maken.

De beoogde kwaliteitsverhoging kan enkel worden bereikt door meer overleg en coördinatie met de provincies en de gemeenten. Ik stel voor een impulsfonds voor het toerisme op te richten. Dat fonds moet de bestaande initiatieven coördineren en financiële middelen voorzien. Het toerisme aan de kust levert het Vlaams gewest belangrijke rechtstreekse inkomsten op. De kustgemeenten betalen vanaf dit jaar vele miljoenen frank voor het gebruik van de infrastructuur op het strand, de dijken en de duinen. Deze gelden vloeien te weinig terug naar de kust. Ze moeten gebruikt worden voor dit impulsfonds voor het toerisme. We moeten overleg plegen met het provinciebestuur van West-Vlaanderen zodat het zijn kredieten bij dat impulsfonds zou voegen. Er moet ook een bijdrage van de privé-sector komen. Ik hoop dat de minister-president aan mijn voorstel aandacht zal besteden.

De voorzitter : De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Christiaan Vandenbroeke (*Op de tribune*) : Hoeveel geld zou dat impulsfonds moeten krijgen ? Kunt u concrete cijfers noemen ?

Als project is het mooi, maar ook erg vaag. Kunt u het ook enigszins preciseren ?

De heer Jacky Maes : Het impulsfonds oogt niet alleen mooi, het kan ook mooi uitgewerkt worden. Het beleid inzake toerisme is vandaag versnipperd : de gemeenten, de provincies, het gewest en de privé-sector nemen initiatieven. We zouden dat geld efficiënter kunnen gebruiken, als het uit één pot zou komen en als er meer coördinatie zou zijn. De provincie voorziet dit jaar 20 miljoen frank en elke gemeente heeft een post op zijn begroting. Dit jaar moet er voor het eerst betaald worden aan het Vlaams gewest voor het gebruik van de infrastructuur. We zouden al die centen beter gebruiken voor het Impulsfonds voor toerisme.

Bovendien verdedig ik een idee dat vroeger al in West-Vlaanderen is geopperd : we kunnen de vastgoedsector en andere delen van de privé-sector, die bij toerisme belang hebben, één of andere vorm van belasting of retributie opleggen. De opbrengst daarvan kan ook voor dat impulsfonds worden aangewend.

De idee van een impulsfonds is nog niet als dusdanig uitgewerkt, maar ik lanceer het hier maar. Ik hoop dat de Vlaamse regering en de minister-president er iets mee doen.

De voorzitter : De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Christiaan Vandenbroeke : Er worden inderdaad heel wat initiatieven genomen die elkaar overlappen. Uw voorstel voor een impulsfonds impliceert echter dat u de ondergeschikte besturen wil bevoegden. Bovendien stelt u blijkbaar niet voor om op de eigenlijke begroting die we hier bespreken, extra middelen in te schrijven.

De heer Jacky Maes : Deze begroting voorziet geen geld voor een impulsfonds, maar dat belet niet dat er in een volgende begroting wel een kredietpost voor kan worden opgenomen.

Het is niet mijn bedoeling tegenover de gemeenten bevoogdend op te treden. Het is mijn bedoeling het geld op een gecoördineerde manier te besteden waar het nodig is. Vanzelfsprekend zullen de gemeenten, de provincies, het gewest en de privé-sector daarbij ideeën kunnen suggereren en zullen zij hun beslissingsrecht behouden.

De voorzitter : De heer Cardoen heeft het woord.

De heer Georges Cardoen : Gaat het om een betere coördinatie of wil u de gelden van de gemeenten en gewesten in één globale pot stoppen zoals u bij het begin zei ? Dat lijkt me moeilijk te verwezenlijken. De stad Hasselt kan toch geen geld besteden aan publiciteit voor de kust ? U moet me eens uitleggen hoe dat tot stand kan komen. Trouwens, de gemeenten die investeren in toerisme doen dat uiteraard voor zichzelf.

De heer Jacky Maes : De heer Stevaert van Hasselt zal zeker geen geld willen geven aan de kuststreek. Ik wil dit dan ook niet alleen tot de provincie West-Vlaanderen beperken. Dit voorstel gaat de kust aan, maar deze structuur kan naar heel Vlaanderen worden uitgebreid.

Ik stel vast dat er vooral aan de kust geld verloren gaat door verkeerd gebruik, zowel door de gemeenten, de provincie, het Vlaams Gewest en de privé-sector. We moeten dringend om de tafel gaan zitten om deze centen goed te besteden.

De voorzitter : De heer Bogaert heeft het woord.

De heer Jean-Marie Bogaert : Begrijp ik u goed collega ? Boort u zonder meer het beleid van Westtoerisme de grond in ? Wat u voorstelt, gebeurt al in West-Vlaanderen. De steden en gemeenten dragen financieel bij tot de goede werking van Westtoerisme. De provincie stelt daarnaast ook nog geld ter beschikking. U zegt dat aan de Vlaamse kust het geld over de balk wordt gegooit.

De heer Jacky Maes : Mijnheer Bogaert, ik heb dat niet gezegd. Ik heb gezegd dat het gemeenschapsgeld efficiënter moet worden gebruikt. Ik boor Westtoerisme niet de grond in, ik doe net het tegenovergestelde. Ik probeer Westtoerisme en andere toeristische diensten beter te be-

Maes

trekken bij het Vlaams Gewest. U hebt mij verkeerd begrepen.

De heer Jean-Marie Bogaert : U stelt toch voor een fonds op te richten ? Een fonds naast Westtoerisme, met dezelfde middelen of met andere middelen ?

De heer Jacky Maes : Als Westtoerisme een budget van 20 miljoen frank klaarhoudt om binnen West-Vlaanderen allerlei zaken te organiseren, dan zeg ik : dat heeft geen enkele zin, dat zijn peanuts. Als straks de gemeenten, de provincie, het Vlaams Gewest samen deze middelen opbrengen om iets op te zetten, dan heeft dat wel zin. Dat bedoel ik.

De heer Jean-Marie Bogaert : Dat is precies wat de gemeenten en de provincie nu al doen binnen Westtoerisme. Deze VZW heeft als enige betrachting de financiële middelen van de gemeenten en de steden samen te voegen met de middelen van de provincie om het toerisme gemeenschappelijk te promoten. Dus u zegt dat Westtoerisme niet goed werkt en dat u het wilt vervangen door een ander fonds.

De heer Jacky Maes : Voor de tweede maal, mijnheer Bogaert, dat is niet wat ik zeg. Voor de eerste keer is er dit jaar in de begroting van de provincie West-Vlaanderen 20 miljoen frank ingeschreven. Ik zeg dat individuele acties onvoldoende zijn. Het zou beter zijn wanneer de andere openbare besturen daaraan zouden meewerken. Dat is mijn optie en ook mijn voorstel.

Ik hoop dat mijn voorstel de nodige aandacht zal krijgen, mijnheer de minister-president. Uit de reacties in de zaal kan ik afleiden dat dat zal gebeuren. Ik hoop dat dit de aanzet mag zijn tot een gecoördineerd beleid. Ik hoop ook dat alle betrokken partijen van de kuststreek evenwaardige partners worden : de privé-sector, de provincie, de gemeenten en het Vlaams Gewest. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter : De heer Verougstraete heeft het woord.

De heer Christian Verougstraete (Op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, het is een verrassing voor de reissector en voor het Vlaams Blok dat minister-president Van den Brande het toerismebeleid naar zich heeft toegehaald. Wie in Vlaanderen planmatig en professioneel met het toerisme bezig is, had verwacht dat deze belangrijke economische sector bij Economie zou worden ondergebracht, waar deze thuishoort. Wij hadden geen principiële bezwaren bij het voorlopig handhaven van toerisme bij Cultuur. Minister Martens had in het verleden, als senator, immers al zijn belangstelling en betrokkenheid bij de sector getoond. Hij was de drijvende kracht achter de goedkeuring van de

Wet op het Reiscontract en het indienen van het nog steeds niet goedgekeurde decreet houdende het statuut van de reisbureaus.

Bij het doornemen van de beleidsbrief Toerisme Vlaanderen heb ik de indruk eerder te maken te hebben met een soort activiteitenverslag van het Vlaams Commissariaat Generaal voor Toerisme – VCGT – dan met een toekomstgericht beleid.

De voorzitter : Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president Luc Van den Brande : Bij de onderhandelingen over het regeerakkoord en de bevoegdheidsverdeling was het zo, dat sommigen uit de sector het verstandig vonden de bevoegdheid Toerisme bij Economie onder te brengen. Wij hebben de afweging gemaakt en uit de reacties die ik achteraf kreeg, kan ik afleiden dat de sector niet had durven verwachten dat de voorzitter van de Vlaamse regering zelf deze bevoegdheid zou opnemen. Dit zeg ik hier met een knipoog.

De voorzitter : De heer Verougstraete heeft het woord.

De heer Christian Verougstraete : Als we de groei van het toerisme ontleden, merken we op dat het wereldtoerisme in de periode tussen 1985 en 1994 met 5,6 percent is toegenomen. Het Europese toerisme steeg met 4,7 percent. Het Westeuropese toerisme kende een groei van 3,7 percent. Het Belgische toerisme groeide met 3,3 percent aan. Het aantal overnachtingen in het Vlaamse Gewest is in dezelfde periode slechts met 2,7 percent gestegen. Hieruit kan worden afgeleid dat de toeristische promotie voor Vlaanderen faalt en dus voor verbetering vatbaar is.

De beleidsbrief toont aan dat het toerisme in stijgende mate een belangrijke tewerkstellingsfactor en een belangrijke bron van inkomsten is. Het is jammer dat het VCGT niet over actuele statistieken beschikt. Het is onbegrijpelijk en onaanvaardbaar dat in een moderne en sterk groeiende sector het organisme, dat een belangrijke informatiebron is voor het beleid, slechts verouderde statistieken kan leveren voor een moderne en sterk groeiende sector. Als men het VCGT en het beleid hierop wijst, wordt het falen van het Nationaal Instituut voor de Statistiek aangevoerd. Wij steunen dus de minister-president als hij pleit voor de oprichting van een eigen Vlaams Instituut voor de Statistiek.

Het verheugt ons dat het huidige VCGT zal worden doorgeleefd en dat het programmadecreet de naam heeft gewijzigd in Toerisme Vlaanderen. Zo wordt het imago van Vlaanderen versterkt in binnen- en buitenland. Ook wordt de oprichting van een Hoge Raad voor Toerisme aangekondigd. Wij stellen ons de vraag wie hierin zal zettelen. Zal deze Hoge Raad aan de regels van het Cultuur-

Veroungstraete

pact onderworpen zijn of wordt hij een speeltuig voor de politici van de meerderheidspartijen ?

Het promoten van Brussel als hoofdstad van Vlaanderen is een positief gegeven. Brussel is een van de belangrijkste Vlaamse kunststeden. Vlaanderen krijgt zo in het buitenland meer bekendheid als regio met een hoogstaand kunsthistorisch patrimonium.

Wat betreft de wetenschappelijke onderbouw van het toeristisch beleid wordt in de beleidsbrief het ontbreken van goed statistisch materiaal erkend. Hieraan dient dus prioritaire aandacht te worden besteed alsook aan de professionalisering en uniformisering van de toeristische opcliding.

Wat de reisbureaus betreft, toch één van de meest expansieve en gezonde sectoren in Vlaanderen, wordt het hoog tijd dat een degelijke regeling wordt uitgewerkt. We vragen dan ook dat de regering haar voornemen waarmaakt en spoedig een ontwerp van decreet ter zake neerlegt.

Het VCGT bevestigt dat in de periode 1989-1994 meer dan 500 miljoen frank aan hotelpremies werd uitbetaald. Misschien is het interessant te weten hoeveel hiervan naar multinationals is gegaan. Hoewel de wetgeving inzake de hotelpremies naar de geest was bedoeld om de KMO-sector te ondersteunen, toch werd in de praktijk geen onderscheid gemaakt tussen KMO's, grote financiële groepen en multinationals.

We hebben onze twijfels om Groen Vlaanderen als een van de steunpilaren van het toeristische marketingplan voor Vlaanderen naar voren te schuiven, naast de Vlaamse kunststeden en de Vlaamse kust. Hoe kan immers Vlaanderen, met het weinige groen dat het nog bezit, concurreren met belangrijke buitenlandse markten als Duitsland, Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk, die met een schat aan groen kunnen uitpakken. Zonder afbreuk te doen aan de mogelijkheden van het plattelandstoerisme, zouden de middelen hiervoor beter kunnen worden aangewend voor ons uniek produkt, namelijk de Vlaamse cultuursteden.

Terecht wordt in de beleidsbrief vastgesteld dat de kust een belangrijk marktaandeel als hoofdvakantieverblijfplaats heeft verloren. Een speciaal actieplan mag zodoende niet uitblijven, gezien de toeristische sector – wegens gebrek aan industrie, en ook door de dramatische achteruitgang van de zeevisserij – de belangrijkste economische activiteit is van de kust. Bij de uitwerking van dit actieplan moet echter, met het oog op het behoud van het eigen karakter van de Vlaamse kust, voldoende rekening worden gehouden met de noodzakelijke bescherming van de duinengordel en het polderlandschap.

Wat betreft de rol van de Europese Unie inzake het toeristische beleid, beperkt de beleidsbrief zich enkel tot een overzicht van de visie van de Europese Unie op het toerisme. Liever had ik in deze beleidsbrief een plan of een initiatief gezien waardoor ook de Europese Unie wordt betrokken bij de ontwikkeling van het Vlaamse toerisme. *(Applaus bij het VB)*

De voorzitter : Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen *(Op de tribune)* : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, toerisme belangt ons allemaal aan, in de eerste plaats omdat toerisme te maken heeft met het leeuwedeel van de materies waarmee we ook in andere commissies van de Vlaamse Raad bezig zijn, en op de tweede plaats omdat we allemaal ook een regionale reflex hebben.

Mijn bedenkingen bij de beleidsbrief zullen in eerste instantie de thema's onderwijs en werkgelegenheid aansnijden. Onderwijs neemt een groot gedeelte van de Vlaamse begroting in beslag. Ik lees in de beleidsbrief Toerisme dat dit aanbod – in het kader van het toerisme tenminste – niet doeltreffend is gestructureerd.

In verband met de werkgelegenheid is het aantal werkzoekenden de meest essentiële factor. Ik heb het dan niet over uitkeringsgerechtigden, maar wel over werkzoekenden. In Vlaanderen zijn er 39 percent werkzoekenden zonder uitkering, waarvan 71 percent vrouwen. Als ik de beleidsbrief lees en dit in het achterhoofd houd, zie ik dat ook in deze beleidsbrief een aantal mogelijkheden worden aangereikt, maar dat toch ook een aantal bijkomende accenten zouden kunnen worden gelegd.

Onderwijs, in eerste instantie, is belangrijk voor de toeristische sector, omwille van de basisopleiding. Als we even de werkgelegenheid bekijken, dan staat in de beleidsbrief dat toerisme vooral kansen biedt aan laaggeschoolden. De suggesties in verband met onderwijs zijn vooral gericht op de hogergeschoolden. Een van de voorstellen houdt in dat het onderwijs doelmatiger wordt afgestemd op bepaalde regio's, op bepaalde opleidingen zoals de gidsenopleiding, enzovoort. Ik denk echter ook dat voor laaggeschoolden bijkomende accenten kunnen worden gelegd in de gewone basisopleiding.

Ervaringsgerichte taalcursussen voor laaggeschoolden, die in de toeristische sector willen werken, lijken me een interessante mogelijkheid. Dat geldt ook voor cultuurcursussen over de eigen regio, die ertoe bijdragen dat elke toeristische activiteit een positieve inbreng ten gunste van de eigen regio mogelijk maakt.

De regelgeving inzake tewerkstelling is een hinderpaal voor laaggeschoolden. Werkgelegenheid in de toeristische

Van Cleuvenbergen

sector is seizoengebonden. Dit brengt specifieke moeilijkheden mee, zoals de instabiliteit van het werk. Het is bijvoorbeeld niet ondenkbaar dat iemand de ene week een baan heeft en de volgende week weer niet. Wie dit wil combineren met uitkeringen, ondervindt in de praktijk heel wat moeilijkheden. Het mag dan wel een federale materie zijn, maar wij kunnen vanuit onze Vlaamse ervaring toch signalen uitzenden.

In de toeristische sector vinden we overigens heel wat studentenarbeid. Elk jaar moeten we afwachten wie in de zomerperiodes acties op het getouw zet met betrekking tot de kwaliteit van deze vorm van arbeid. Ook in de toeristische sector moeten we over de kwaliteit van de werkgelegenheid waken. Specifieke arbeidsbemiddeling voor deze sector lijkt het overwegen waard, zeker als die wordt gekoppeld aan kwaliteitscontrole. Tenslotte ondervinden vele mensen, die in toeristische projecten werkzaam zijn, wel eens valse concurrentie van gepensioneerden, en meer bepaald ex-militairen, die reguliere arbeidskansen van anderen afsnoepen.

Een tweede onderwerp behelst het toerisme als regio-ontwikkelingselement. In de beleidsbrief lezen we dat er toeristische regio's zullen worden erkend. Er wordt ook gesproken over de kust, groen Vlaanderen en de kunststeden. Naar mijn mening moeten ook andere regio's expliciet worden erkend. Dit kan men dan gerust koppelen aan de uitbouw van een kunststad, want van daaruit kan een hele regio mee worden ontwikkeld.

Mijn eerste vraag betreft het materiaal waarover men beschikt voor regio-ontwikkeling. Bij een stedelijke dienst liggen allerlei stadsplannen ter beschikking. Een regio-toerist moet daarentegen dikwijls zelf zijn materiaal bijeenstellen. Het is een heuse ervaring om stafkaarten aan te vragen bij het ministerie van Landsverdediging. De kaarten die wij in 1995 hebben aangevraagd, zijn bijvoorbeeld nog gebaseerd op gegevens van de jaren zeventig. Hierop zijn ruilverkavelingswegen vaak nog niet aangebracht. Die wegen worden gebruikt voor wandel- en fiets-toerisme. Het materiaal is dus niet afgestemd op het huidige gebruik.

Op onze wegenkaarten wordt erg weinig aandacht besteed aan fietspaden. Zo wordt het moeilijk om te weten waar men met de fiets naartoe kan, tenzij men specifieke kaarten koopt van elke regio.

Ik wil het ook even hebben over Limburg. De statistieken van het Nationaal Instituut zeggen niet dat er in Limburg meer overnachtingen zijn dan in West-Vlaanderen. In Limburg gaat het om 14,6 percent tegenover 31,3 percent in West-Vlaanderen. Deze gegevens dateren van 1992 en

1993. Misschien is de situatie nu veranderd, collega. Dat zou me verheugen, maar tevens verbazen.

Een regio moet men niet altijd gelijkschakelen met een provincie. Als men Limburg zegt, denkt men traditie getrouw altijd aan bossen. Dat groene Limburg beslaat eigenlijk vooral Midden-Limburg. Anderzijds zijn er mogelijkheden voor watertoerisme in het Maasland. Er is echter ook nog Zuid-Limburg, dat een unieke combinatie is van natuur en monumenten, met vierkantshoeven, de enorme kastelen en de kleine historische steden. Als dergelijke regio's zouden worden erkend als toeristisch belangrijk, dan zullen, zo lees ik in de beleidsbrief, hiervoor prioritaire acties worden gevoerd met het oog op informatieverstrekking en promotie. Ik lees ook dat aan dergelijke regio's prioriteiten inzake infrastructuurontwikkeling zullen worden toegekend. Dit is essentieel om de hoge werkloosheidscijfers in bepaalde streken op te vangen.

Een derde accent dat ik wil leggen, betreft het monumentenbeleid en de band met het toerisme. In de beleidsbrief staat dat de overheid het cultuur- en kunsthistorisch patrimonium moet beschermen en onderhouden. Het departement Cultuur staat daarvoor in, in samenwerking met de Koning Boudewijnstichting. Verder lees ik dat het toerisme een motivatie kan zijn voor het in stand houden van ons cultureel erfgoed. In deze zin lijkt het me belangrijk om ook het monumentenbeleid per regio even onder de loep te nemen.

Ik kom zo specifiek tot het probleem van de Limburgse mijnstreek, waar zich in mijn ogen op toeristisch vlak enorme mogelijkheden voordoen. Ik heb het nu niet over Fenix, maar wel over de sites van de mijngebouwen en de mijnroute die men daarrond aan het aanleggen is. De mijngebouwen zijn wel beschermd, maar in de praktijk is er blijkbaar geen budget ingeschreven om ze te restaureren. In het Witte Donderdag-akkoord werd gezegd, dat Limburg gedurende drie jaar 150 miljoen frank per jaar zou krijgen voor de restauratie van de mijngebouwen. Ik besef dat dit een hele hap is uit het budget, voor monumenten in privé-handen, aangezien er maar zowat 350 miljoen frank is uitgetrokken. Maar dit is een belofte die men moet houden. Het geld moet niet noodzakelijk uit de grote pot van het klassieke cultuurbeleid komen.

Ik vraag me trouwens af of de Interreg-mogelijkheden geen extra impuls kunnen geven. Er zijn grensoverschrijdende toeristische projecten zowel in Nederlands-Limburg als in ons Limburg, Wallonië en het Ruhrgebied, die samen de Euregio vormen. In al deze streken komen mijninterreinen en mijnhistorische monumenten voor. Misschien kan er ook in dit kader worden nagedacht over welke bijkomende mogelijkheden zich aandienen.

Van Cleuvenbergen

In een laatste punt behandel ik de Unesco-conventie. We beginnen met Toerisme Vlaanderen en we eindigen met het cultureel erfgoed van de wereld. In 1972 werd de conventie over de erkenning van cultureel erfgoed van de wereld afgesloten. België is het enige land dat tot nu toe deze conventie niet heeft geratificeerd. We leven in een vrij ingewikkeld land, maar het is toch zo dat sinds 1995 alle mogelijke parlementen, die hierover uitspraak moesten doen, dat ook hebben gedaan. De Senaat is nu bevoegd om internationale akkoorden te bekrachtigen. Op mijn schriftelijke vraag van een aantal maanden geleden hebt u geantwoord dat het wetsontwerp of -voorstel om deze conventie te bekrachtigen vooralsnog niet is ingediend in de Senaat. U zou daarop aandringen. In welk stadium verkeert dit nu? Deze Unesco-conventie is voor ons zo belangrijk omdat ze mogelijkheden biedt om wereldwijd te worden erkend met ons cultuurhistorisch patrimonium. Daarom is het allicht ook interessant in het kader van deze bespreking in de Vlaamse Raad iets meer toelichting te krijgen over de procedure die verder wordt gevolgd en over die gebieden die vanuit Vlaanderen voor erkenning kunnen voorgesteld worden.

Toerisme Vlaanderen bracht ons bij het werelderfgoed. Ik geloof dat Vlaanderen in dit opzicht heel veel te bieden heeft. Ik hoop dat we met deze beleidsnota en met de aanbevelingen en suggesties die in dit halfroond werden gedaan, over vier jaar tevreden zullen zijn over ons toeristisch beleid. (*Applaus bij de CVP*)

De voorzitter : De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, geachte collega's, in de beleidsbrief Toerisme Vlaanderen belijdt de minister-president voortdurend zijn geloof in een duurzaam kwaliteitstoerisme, in een toerisme dat zijn eigen fundamenteën niet ondergraaft, dat verenigbaar is met de doelstellingen inzake milieu, natuur, ruimtelijke ordening, en dat niet leidt tot overlast.

U schrijft dat U bezorgd bent voor het ecologisch, sociaal en cultureel draagvlak van toeristische projecten. U komt bij dit alles over, mijnheer de minister-president, als een gelovig man en een onverbeterlijk optimist. U gelooft blindelings dat er een automatische belangenverstrengeling is van toerisme en milieu, van toerisme en natuur, van toerisme en stadsherwaardering, van toerisme en zinvol werk. U pleit vurig voor een sterkere expansie van de toeristische sector, voor meer vakanties, meer overnachtingen, meer verplaatsingen, meer reizen, meer bezoeken, meer produktie, investeringen en infrastructuur, en meer consumptie.

U gaat er blijkbaar van uit dat dit alles niet ten koste zal gaan van milieu of samenleving. Maar als dit alles wordt opgezet in het kader van een toeristisch marketingplan, dan vrezen we dat de strekking van dit soort initiatieven voor de hand ligt. We delen uw visionaire geloof niet. Ik wil me hier eerder verdiepen in laag-bij-de-grondse belangenconflicten die nochtans erg reëel zijn.

Uw droom van een harmonieus Vlaanderen vakantieland, waar economie en ecologie elkaar bevruchten, wil ik best delen. Maar dit model is slechts om te zetten in realiteit wanneer we de grote problemen die zich voordoen daadwerkelijk onder ogen zien, en als we de politieke moed opbrengen om een beleid te voeren dat deze problemen echt aanpakt. Want achter alle fraaie woorden over duurzaamheid en milieu zijn, in uw beleidsbrief, en in die van uw collega's, nauwelijks concrete maatregelen terug te vinden die een duurzaam toerisme in Vlaanderen echt dichterbij zouden brengen.

Dat is een gemiste kans. Het ontbreekt immers niet aan concrete voorstellen, of aan bereidheid binnen de toeristische sector en de milieubeweging om de handen uit de mouwen te steken en om daadwerkelijk vorm te geven aan een nieuwe toeristische aanpak.

Inzake één punt deel ik uw mening : u stelt terecht dat het toerisme geen marginale economische sector is. Het is een van de economische groeisectoren bij uitstek geworden. Toerisme en recreatie moeten overigens, zoals u dat ook in uw beleidsbrief doet, samen worden bekeken. De groei op wereldvlak blijft niet zonder invloed op ons ecosysteem. Vele vormen van toerisme nemen een verstorend en verspillend karakter aan. Ravages worden aangericht in derde wereldlanden, dikwijls zelfs onder het voorwendsel van de uitbouw van een ecotoerisme.

Dichter bij huis, in de Alpen, aan de Middellandse Zee-kust gaat het om een niets ontziende toeristische amusementsindustrie die roofbouw pleegt op het natuurlijke en culturele erfgoed van de plaatselijke bevolking, en bovendien de consument op schaamteloze wijze betuttelt en uitsluit. Het betreft de mentaliteit van de rallyrijders van Parijs-Dakar, uitgedragen door duizenden consumenten van het exotische. Een handvol commerciële en niet-commerciële initiatieven tracht in Vlaanderen hiertegen in te gaan met een aanbod van internationale reizen, waarbij respect wordt opgebracht voor vreemde culturen en het milieu. Zij verdienen veel meer steun.

Ik wil het hier verder hebben over de relatie tussen toerisme, recreatie en het milieu in Vlaanderen zelf. Ook bij ons is het toerisme een groeipool. Dat wordt in de beleidsbrief uitvoerig geïllustreerd met cijfers. Maar de effecten op het milieu van deze evolutie geven weinig redenen voor uw hogervermeld optimisme. Ik steun groten-

Malcorps

deels op gegevens van Mens en Ruimte, opgenomen in het milieunatuurrapport Vlaanderen.

Maar eerst nog dit : Agalev is niet ongevoelig voor het argument dat toerisme tewerkstelling creëert. Het toerisme bezorgt heel wat mensen een voltijdse of deeltijdse baan. We mogen echter niet blind zijn voor de minder fraaie kanten van deze arbeidsplaatsen inzake kwaliteit en duurzaamheid. Het deeltijdse werk, de seizoenarbeid en de studentenarbeid zijn daar voorbeelden van. Kiezen voor minder kwantitatieve en meer kwalitatieve groei in de sector hoeft echter niet synoniem te zijn van minder werk.

Mijnheer de voorzitter, vandaag zijn toerisme en recreatie niet langer het voorrecht van een beperkte elite. Ik distantieer mij van diegenen – ook binnen de groene beweging – die de indruk wekken dat natuur een voorrecht is van een kleine club van welstellenden. Massatoerisme is een feit ! Op voorwaarde dat de ecologische randvoorwaarden correct worden ingevuld, kan massatoerisme een weldaad zijn. Zo niet zorgt dit grootschalige toerisme voor heel wat milieu-ellende. De waterverontreiniging is daar een concreet voorbeeld van. Tijdens de zomer wordt de waterkwaliteit aan onze kust bedreigd door de grote concentratie van toeristen. Het waterverbruik is beduidend hoger : een Vlaming verbruikt thuis gemiddeld 108 liter water per dag ; op vakantie stijgt dit verbruik tot 211 liter per dag. Wij kennen de gevolgen van waterschaarste en een verhoogde druk op natuurgebieden door een nood aan extra waterwinning. Tijdens de vakantie probeert men blijkbaar tot rust te komen.

Door de commercie wordt ontspanning echter gemakkelijk gelijkgesteld met meer consumptie. Toeristen verbruiken meer tijdens de vakantieperiode en souperen op korte tijd een deel van hun zuurverdiende centen op. Maar op voorwaarde dat de toeristische sector zijn verantwoordelijkheid opneemt inzake milieuzorg, is ook deze toename van het verbruik geen probleem. In het Vijfde Milieuactieprogramma van de Europese Unie worden de hotels aangespoord om gerichte milieumaatregelen te nemen. Het milieuactieplan van de keten Canadian Pacific Hotels and Resorts, kan ter zake als voorbeeld dienen. De toeristische industrie kan gericht investeren in afvalbeperking, aankoop van milieuvriendelijke producten, energiebesparing, waterbeheersing, de terugdringing van overmatig autoverkeer en de promotie van het openbaar vervoer. Touroperators en reisbureaus kunnen nog verder gaan. Hun aanbod kan rekening houden met de overlast op piekmomenten in bepaalde toeristische centra en met de bedreiging van de natuur die wordt veroorzaakt door te veel trips.

De grootste Duitse reisorganisatie TUI schrapte om deze redenen een aantal bestemmingen. De touroperator

speelt eveneens een centrale rol bij de selectie van de verblijfsaccommodatie en kan aandringen op milieuvriendelijke maatregelen. In navolging van bestaande keurmerken van de Duitse en Nederlandse toeristenbonden, werkt de Europese vereniging voor ecologisch toerisme aan een milieukeurmerk voor de sector. Toerisme Vlaanderen kan in samenwerking met de ondernemers uit de toeristische sector baanbrekend werk verrichten.

Milieu en recreatie worden dikwijls het slachtoffer van milieuvervuiling. Files, volgebouwde natuurgebieden, de verminderde vitaliteit van de bossen, de verruiging van de duinen en de vergrassing van heidelandschappen zijn daar voorbeelden van. Op die manier verliezen deze gebieden hun recreatieve waarde. De zomerse smogperiodes ontnemen heel wat mensen de mogelijkheid vrij te sporten of te bewegen. De aantrekkelijkheid van heel wat gebieden wordt ernstig aangetast.

Het samengaan van milieu en toerisme is meer dan een vrome wens, het is een bittere noodzaak. Dit samengaan moet echter door de overheid gestimuleerd worden.

Mijnheer de minister-president, ik ben het er niet mee eens dat de belangen van toerisme en stedelijke leefbaarheid automatisch hand in hand gaan. Integendeel, deze belangen zijn dikwijls tegenstrijdig. De belangstelling van stedelijke en hogere overheden gaat al te dikwijls eerder uit naar protserige herwaarderingsprojecten ten voordele van de toeristische projectontwikkelaars, dan naar kleinschalige projecten waar de plaatselijke bevolking meer baat bij heeft. De invasie van toerisme kan leiden tot acute vormen van onleefbaarheid. Dit gaat ten koste van het authentieke karakter en de eigen identiteit van het cultureel erfgoed. Op die manier loopt men het gevaar dat de toeristen alleen nog maar de uniformiteit van het commerciële terugvinden. Een onderzoeksprogramma met als thema toerisme als hefboom voor stads- en regionale ontwikkeling, zal met deze bezwaren rekening moeten houden. Het ligt immers niet voor de hand dat men de gulden middenweg vindt. Eenzijdige aandacht voor prestige-investeringen of sensationele en eenmalige evenementen mag dan al kortstondige successen opleveren, een geleidelijke opbouw van een eigen gezicht en een authentiek cultuurleven van een gemeente waar het op de eerste plaats voor de eigen bevolking goed leven is, kan, mijns inziens, meer bijdragen tot duurzame stadsontwikkeling.

Op basis van het principe van recreatief medegebruik kan men een duurzaam stadstoerisme uitbouwen. Toeristen leven als welkomme gasten met ons mee in de stad. Dat is een veel wenselijker scenario dan dit van toeristische ghetto's waar autochtonen op de duur worden buitengekeken.

De voorzitter : De heer Ramoudt heeft het woord.

De heer Didier Ramoudt : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik probeer de redenering van de heer Malcorps te volgen. Hij zegt dat toerisme vernietigend en vervuilend is voor het milieu, het waterbruik zou stijgen tot ellendige hoogten, enzovoort. Wat probeert hij ons te zeggen ? Dat wij allen het best zouden thuisblijven ? Dat we moeten wachten tot de overheid bij mooi weer zegt dat auto's met bepaalde nummerplaten naar de kust mogen rijden of dat mensen met een bepaalde tent in bepaalde bossen mogen slapen ? Ik probeer gewoon de heer Malcorps te volgen. Als ik hem geloof, dan moeten we voor een ideale leefwereld verhuizen naar Eurodisney : daar is alles mooi, prettig, niet-vervuild en kunnen we geloven in sprookjes. Ik probeer uw redenering te volgen : we mogen op vakantie gaan, maar moeten tegelijkertijd thuis blijven.

De voorzitter : De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps (*Op de tribune*) : U maakt er een karikatuur van. Ik heb zeer duidelijk gezegd dat we niet tegen de toeristische sector zijn. De toeristische sector is een belangrijke sector. Ik hoop samen met velen in dit halfroond dat dit zinvol werk zal opleveren. Ik zeg alleen dat er geen automatisme bestaat, waardoor investeren in toerisme samen zou gaan met een goed leefmilieu. Daarvoor is een aangepast beleid nodig. Een echt ecologisch en kwaliteitsvol toerisme moet tot stand kunnen komen. De ondernemers spelen daarbij een belangrijke rol, daarop heb ik daarnet al gewezen. Dat is geen wishful thinking ; op verschillende plaatsen in Europa gebeurt dit al. In Duitsland en in Nederland zijn er touroperators, hotels en andere personen uit de toeristische industrie die hun verantwoordelijkheid opnemen. Ook de overheid is verantwoordelijk. Ik pleit niet tegen het toerisme maar voor een kwaliteits- en duurzaam toerisme, dat zichzelf op termijn niet ondergraaft. Decennia lang hebben we een toerisme gekend dat de poten onder de eigen stoel wegzaagde. Denk maar aan de kust, waar alles werd volgebouwd, zodat de kust stukken minder aantrekkelijk is geworden. Datzelfde scenario voltrekt zich nu in een groot deel van het binnenland van Vlaanderen. Daar gaan we tegenin. Dit is trouwens tegen de belangen van de toeristische industrie. Een duurzaam toerisme is het enig mogelijke toerisme op lange termijn.

Moet iedereen dan thuisblijven ? Dat is het moeilijke punt en dat kan men mij makkelijk verwijten. Toerisme en mobiliteit zijn twee van de grote problemen. Daarop werd hier al gewezen. De cijfers zal ik overslaan, maar iedereen beseft dat toerisme en recreatie zorgen voor problemen van mobiliteit en luchtverontreiniging. De strategie van de toeristische industrie om de bezettingsgraad aan de kust in dalperioden te verhogen, zal de bestaande tendens tot kortere vakanties en dus het aantal verplaatsingen nog in de hand werken. Het lijkt een dilemma : meer toerisme veronderstelt blijkbaar altijd meer mobiliteit,

meer verplaatsingen, meer energieverbruik en dus meer druk op het milieu. Om een duurzaam toeristisch beleid te ontwikkelen, moeten we werk maken van duurzame alternatieven voor de mobiliteit. We hebben nood aan een goed en functioneel openbaar vervoer, dat ook is afgestemd op vrije tijd en toerisme. Dat wordt vaak gezegd en er zijn de nodige spotjes op de televisie, maar eigenlijk wordt daaraan zeer weinig gedaan. Bij de NMBS geen afbouw meer van C- en D-lijnen of weekenddiensten, maar de verwezenlijking van een maximale dienstverlening, goede aansluitingen, stations en haltes in de buurt van toeristische trekpleisters, combi-tickets met kortingen, mogelijkheden om bagage afzonderlijk te laten vervoeren, een netwerk van gescheiden fiets- en wandelpaden in combinatie met fietsvriendelijke bussen en treinen. Om daadwerkelijk effect te hebben, zal parallel hiermee een ontradend beleid moeten worden gevoerd : geen vergunningen voor reusachtige autoparkings in de buurt van recreatieprojecten, weren van auto's in historische stadskernen en in de nabijheid van natuurgebieden, hogere parkeerkosten, het doorberekenen van vervuilingskosten in prijzen en dan zeker voor het vliegverkeer.

Als we de kern van het probleem willen aanpakken dan moeten we eerst nog een andere vraag stellen. Is het wel nodig dat we voor onze ontspanning zo dikwijls zo ver van huis gaan ? Dit geldt allicht meer voor de vele recreatieve verplaatsingen dan voor de langere vakanties. Iedereen heeft het recht om voor een aantal weken eens verder van huis met vakantie te gaan. Maar zitten we niet in een vicieuze cirkel ? Doordat de eigen woonomgeving quasi onleefbaar wordt, gaan we op recreatieve verplaatsing, waardoor we met zijn allen de druk steeds verder verleggen naar groene zones en stiltegebieden.

Plaatsgebonden recreatie en toerisme zijn inderdaad dikwijls ruimteverslindend. 1,2 percent van Vlaanderen is nu reeds bezet met infrastructuur voor recreatie en toerisme, en dit blijft pijlsnel toenemen. Denk maar aan megalomane projecten als Fenix in Limburg. We hebben nog steeds niets geleerd. Aan de kust werd de expansie slechts stopgezet, onder meer door het Duinendecreet, nadat we het verzadigingspunt al lang overschreden hadden, met maar liefst 57,5 percent van de ruimte die nu bezet wordt door toeristische infrastructuur.

Verder is er de zogenaamde vrije niet-plaatsgebonden recreatie, die wat ons aan natuur rest zwaar belaagt : denken we maar aan motor- en autocrossen, climbing, survivaltochten, avonturentoerisme, alle terrein-fietsen, enzovoort. Ook daar moet volgens ons gekeken worden naar wat kan en welke plaatsen men moet beschutten.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, ik ben het er met de heer Malcorps over eens dat men toerisme en milieu beter op elkaar moet doen inspelen. Ook ben ik het eens met een aantal sensibiliseringsvoorstellen. Ik ben het echter niet eens met uw ontradende voorstellen. Wanneer u de stap zet naar een overheid die gaat bepalen welke soort van toeristische uitstap de mensen mogen ondernemen, gaat u te ver. Op die wijze giet u het kind weg met het badwater. Dergelijke ontradende sensibiliseringsacties zijn bijzonder gevaarlijk, daar men op die wijze de toeristen met een schuldgevoel tracht op te zadelen. Laat ons dus pleiten voor sensibiliseringsacties, die de bezoekende toeristen op positieve wijze aanspoort tot milieuvriendelijkheid.

De voorzitter : De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Mijnheer Denys, ik ben het er met u over eens dat de overheid niet te pas en te onpas betuttelend moet optreden. We willen precies vermijden dat de toeristische activiteiten in een aantal gevallen zichzelf gaan ondermijnen. Daarom moet de overheid wel degelijk haar verantwoordelijkheid opnemen. Bijvoorbeeld in het geval van paradijselijke vakantieoordens, die voor een deel worden verstikt door het autoverkeer, denk ik dat de overheid geen andere keuze heeft dan maatregelen te nemen. Sensibilisering, wat men al jaren probeert, volstaat niet op zichzelf. Men is gedwongen tot het nemen van die maatregelen, vanuit een soort van lijfsbehoud : wil men die gemeente als toeristische trekpleister handhaven, dan zal men moeten optreden.

Ik beweer ook niet dat de mensen niet mogen motorcrossen of mountainbiken, maar men moet bekijken waar dat gebeurt. Het gedogen van deze activiteiten op om het even welke plaats, zoals in ongerepte natuurgebieden, kan voor ons niet. Men moet zones aangeven waarbinnen deze activiteiten al dan niet kunnen gebeuren en op basis daarvan optreden. De overheid moet niet alleen met het vermanende vingertje zwaaien en dingen verbieden of belasten, maar ze moet ook op bepaalde ogenblikken haar verantwoordelijkheid opnemen. Vanuit uw partij wordt echter dikwijls alles weggewuifd en de verantwoordelijkheid niet opgenomen, zelfs als het echt nodig is.

De heer André Denys : Ik probeer te bepalen wat u precies bedoelt met het opnemen van de verantwoordelijkheid door de overheid. Op dat punt blaast u enigszins warm en koud ; niet alleen spreekt u over sensibilisering, maar door uw ontradende maatregelen gaat u precies in de richting van de betuttelende overheid.

De heer Johan Malcorps : In het kader van het aantrekkelijk maken van de binnenstad, niet alleen voor de toeristen, maar in eerste instantie voor de eigen mensen, zal men kiezen voor auto-arme, zelfs auto-vrije stadscentra.

Waar men dit probeerde, blijkt, na een aanpassingsperiode en het verzaken aan de behoefte om vlak voor winkels te willen parkeren, dat dit werkt en dat het goed is, zowel voor toeristen als voor inwoners, Horeca en winkeliers. Wat dat betreft moet de overheid ophouden te onderhandelen met allerlei belangengroepen, moet ze de knoop durven doorhakken en lange termijnmaatregelen nemen in het belang van iedereen.

Ik meen dat dit zeker geldt voor de ruimtelijke sector, de landschapssector. Een duurzaam toeristisch beleid kiest voor het vrijwaren van open ruimten en landschappen.

Dat betekent in de eerste plaats kiezen voor integratie of uitbreiding van recreatieve functies. Intensieve massarecreatie moet in de stedelijke randgebieden worden geconcentreerd, natuurontwikkeling in de steden moet een prioriteit worden, zodat de mensen niet elk weekend hoeven weg te vluchten.

We hebben nood aan buurtbetrokken tuinmannen in de stad, zoals Ari Coster verdedigt in zijn boekje *De Groene Omgeving*. We hebben ook dringend behoefte aan bosuitbreiding rond de grote steden. In het Mina werd een concreet scenario inzake bosontwikkeling en actieve grondplanning opgenomen.

Tegelijk kan de druk op de open ruimte worden verlicht : geen structuurloze uitzaaiingen meer zoals in de polders en geen eindeloze versnippering ten koste van biodiversiteit, maar concrete beperkingen, opgenomen in de Stedebouwwet. Bestaande logiesmogelijkheden, kampeerterreinen, vakantieoordens of weekendhuisjes moeten uit waardevolle natuurgebieden worden geweerd.

De natuurbeweging wacht af wat er concreet zal gebeuren. Er is al gewezen op de vele illegale campings, die niet over de nodige vergunningen beschikken en al sinds jaar en dag in overtreding zijn met de ruimtelijke zonering. Als het gros van deze campings stilletjes wordt gereguleerd, dan wordt opnieuw een wansmakelijk hoofdstuk toegevoegd aan het ruimtelijke wanbeleid van de voorbije decennia dat Peter Renard zo treffend beschreef in zijn boekje : *Wat Kan Ik Voor Je Doen ?* In welke mate is het VCGT verplicht rekening te houden met een goede ruimtelijke ordening ? In welke mate wordt gewerkt aan sociaal verantwoorde oplossingen voor de quasi-permanente bewoners ? Kan het pilootproject van het RISO in Oost-Vlaanderen inzake het zoeken naar nieuwe huisvesting voor deze mensen als model dienen ? Zo wachten wij ook met spanning op de uitspraak van het Hof van Cassatie inzake de weekendverblijven op de Brechtse heide. Dat zal school maken. Als de overheid zich geen burgerlijke partij meer kan stellen bij manifeste bouwovertradingen, dan wordt opnieuw carte blanche gegeven aan de ruimtelijke afbraak en aan alle inspanningen om tot een plan-

Malcorps

ning van toerisme te komen ten bate van allen. Ruimtelijke wanorde is anti-ecologisch, maar ook vooral anti-sociaal. Het leidt tot de onrechtvaardige verdeling van schaarse milieugoederen. De zwaksten krijgen dan uiteindelijk het minste groen. Om dat te vermijden zijn concrete maatregelen nodig. Het sectorplan Toerisme en Recreatie moet in het Structuurplan Vlaanderen worden verwerkt en in provinciale en gemeentelijke structuurplannen worden geconcretiseerd.

Ik verontschuldig mij voor het feit dat ik zo lang ben blijven stilstaan bij het ruimtelijke aspect, maar dan verwijs ik graag naar de Penguin State of Environment Atlas, waarin we kunnen lezen dat België – na Koeweit – het meest verstedelijkte land ter wereld is – 96,7 percent van onze bevolking woont in een verstedelijkt gebied. In een dergelijke context wordt het rationeel omgaan met schaarse ruimten een zaak van eerste orde voor een toeristisch en zelfs voor een economisch planningsbeleid.

Niet alleen om ecologische of economische redenen, maar vooral om sociale redenen moet het beleid kiezen voor een uitbreidingsstop – geen nieuwe infrastructuurgebonden recreatiegebieden, geen nieuwe golfterreinen of bungalowparken, geen halve of hele weekendhuisjes : de natuur is er voor iedereen.

Ten slotte wens ik een visioen van mijn kant te schetsen. Dat een alternatief model goed kan werken en totaal nieuwe perspectieven biedt, zien wij in de zes regionale landschappen die Vlaanderen rijk is. Natuurbehoud en landschapszorg gaan daar hand in hand met de ontwikkeling van een natuurgericht toerisme, en in de filosofie van de regionale landschappen wordt ons erfgoed aan natuur en cultuurrijkdom beheerd als een kapitaal goed. Toeristische economische activiteiten kunnen dan worden ontwikkeld door goede rentmeesters, als een soort van rente van het kapitaalgoed voor de huidige generatie.

Ook in dit model kan zinvol werk worden geschapen, ook voor minder geschoolde mensen, op het gebied van landschapszorg, natuurbehoud, ontwikkeling, monumentenzorg enzovoort. Nieuwe initiatieven zijn mogelijk : de projectteams van de regionale landschappen kunnen zich zelfs opwerpen als een soort van groene projectontwikkelaars, maar dan in een kader waar reëel vorm wordt gegeven aan wat in uw beleidsbrief, mijnheer de minister-president, alleen in woorden wordt beleden, namelijk het ecologische en sociaal-culturele draagvlak.

Binnen een dergelijke aanpak wordt het ook zeer begrijpelijk en verdedigbaar dat perken worden gesteld aan toerisme en recreatie, dat bossen en natuurreservaten tijdelijk kunnen worden gesloten en dat de toegankelijkheid wordt geregeld in functie van de draagkracht, bijvoor-

beeld door het vastleggen van bezoekersnormen en een verfijnde zonering.

Om echt gestalte te geven aan een duurzaam kwaliteits-toerisme is een specifiek beleid nodig, dat inwerkt op de relaties tussen toerisme en milieu, toerisme en stedelijke leefbaarheid, toerisme en natuur, en toerisme en mobiliteit. Ook in het MINA las ik reeds dat de vroegere beleidsnota Toerisme in Vlaanderen in functie van onder meer milieu en natuur moest worden herzien. Dit geldt, vrees ik, ook voor deze beleidsbrief.

In het MINA vindt men een nuttig voorstel voor een werkinstrument terug, dat ook in uw beleidsbrief staat. De medewerkers van Mens en Ruimte stellen voor dat de Vlaamse overheid convenanten zou afsluiten met de gemeentebesturen rond een duurzaam toeristisch en recreatiebeleid. In deze convenanten zou het draagkrachtconcept en de noodzakelijke zonering worden ingebouwd. Naar analogie met gemeentelijke natuurontwikkelingsplannen zou kunnen worden gewerkt met toeristisch-recreatieve ontwikkelingsplannen, om een gedragsbeïnvloeding bij de toerist teweeg te brengen, en om een lokale planning op te zetten in verband met het onder meer water- en energiegebruik. Dit alles zou bij voorkeur moeten gebeuren in samenspraak met de toeristische sector, de provincies en de gemeenten enerzijds, en de land- en bosbouwsector en de milieubeweging anderzijds. Zo kan de filosofie van de regionale landschappen in elke gemeente stapsgewijs worden omgezet.

Ik sluit af met een harmoniemodel en een kleine geloofsbelijdenis van mijn kant, maar ik besef dat er ons nog veel werk wacht indien we vorm willen geven aan een duurzaam toerisme. (*Applaus bij AGALEV*)

De voorzitter : De heer Coens heeft het woord.

De heer Joachim Coens (*Op de tribune*) : Mijnheer de minister-president, geachte collega's, ik wil, aansluitend bij een aantal sprekers, nog een drietal punten naar voren brengen.

U spreekt terecht over een professionalisering van het VVV-beleid. In het belang van de betrokkenheid van de lokale bevolking en van de weerslag op het interne lokale toerisme, pleit ik ook voor convenanten met steden en gemeenten wat betreft de koppeling met cultuur. Om het toeristisch beleid op het niveau van de steden en de gemeenten te versterken, vraag ik ook meer aandacht voor de stedelijke en gemeentelijke toeristische diensten. Daarom is het misschien aangewezen om de subsidieregeling, die in de wet van 1967 exclusief subsidiemogelijkheden toekent aan VVV's, uit te breiden tot de stedelijke toeristische diensten.

Coens

Ik wens ook de heer Cardoen bij te treden in verband met de mogelijkheden voor nieuwe vormen van logement, namelijk het hoeve-plattelandstoerisme en de gastenkamer. Toch wil ik vragen dat men rekening zou houden met het specifieke karakter van die logies, en bijgevolg geen overreglementering zou creëren die de eigenheid ervan zou kunnen aantasten. Er moet uiteraard een differentiatie zijn in de kwaliteits- en veiligheidsreglementering die rekening houdt met het eigen karakter van dit toerisme.

In de derde plaats wil ik ook het belang van het toeristische aanbod van de Vlaamse kust benadrukken. U vermeldt terecht dat het marktaandeel van de kust is gedaald, ondanks de mooie zomer van het voorbije jaar. Het is belangrijk dat het actieplan daaraan twee belangrijke impulsen geeft. Ten eerste, de verhoging van de kwaliteit van de omgeving aan de kust. Ik denk daarbij in het bijzonder aan het autovrij maken van bepaalde zones, aan het aanleggen van parkeerruimte buiten de stad of bij stations, aan de netheid van de steden, enzovoort.

Ten tweede, en dit is niet in uw beleidsbrief opgenomen, vraag ik ook aandacht voor het mobiliteitsvraagstuk. Ten slotte ben ik ervan overtuigd, mijnheer de minister-president, dat kust en kunst, in uw visie op het toerisme, onverbreekbaar met elkaar zijn verbonden. (*Applaus bij de CVP*)

De voorzitter : Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president Luc Van den Brande (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, de bespreking van deze beleidsbrief vormt niet echt een primeur, maar past wel in de nieuwe afspraken. Ik kijk met grote voldoening terug op deze gedachtenwisseling.

Het is de bedoeling dat we bij het begin van een regeerperiode uitleggen hoe we in elk domein van het beleid de zaken zien. Ik beschouw dat helemaal niet als een plicht : het is goed dat de Vlaamse regering met de Vlaamse Raad heeft afgesproken om de krachtlijnen van het beleid te verduidelijken. Die afspraak hangt samen met ons voornemen elk jaar samen met de begroting nota's voor te stellen, waarin meer concreet wordt uitgelegd wat in elk begrotingsjaar zal gebeuren. Dat gaat verder dan alleen maar de begroting goedkeuren. Bovendien zullen we actieplannen voorstellen waarin we niet alleen verslag uitbrengen over onze plannen, maar ook over hoe het staat met de uitvoering.

Ik ben alle leden van de meerderheid en van de minderheid dankbaar voor de vele nuttige suggesties die we tijdens dit debat hebben gekregen. De hoofding van deze beleidsbrief was niet : wij alleen weten alles en wij alleen zullen het enig zalmakend beleid inzake toerisme voe-

ren. We hebben geschreven dat we onze rijke verscheidenheid ten volle willen erkennen door produktdifferentiatie en een geïntegreerd beleid.

De bespreking van de commissie heeft plaatsgevonden in omstandigheden die misschien niet ideaal waren. Vele dingen kwamen samen : het begin van de zittingsperiode, de bespreking van de begroting, enzovoort. Toch hebben we een belangrijke beslissing genomen : het beleid inzake toerisme hoort voortaan bij het economisch beleid. Vanzelfsprekend heeft toerisme ook culturele, maatschappelijke en ecologische aspecten. Het zou gek zijn dat te ontkennen, maar ik heb ervoor gepleit om het beleid inzake toerisme in de commissie voor Economie te bespreken, omdat ik ervan overtuigd ben dat we toerisme niet langer als eenzijdig culturele materie mogen beschouwen.

Een integrale aanpak is nodig. Daarom heeft de Vlaamse regering ervoor gekozen deze bevoegdheid aan de voorzitter van de regering over te dragen. Bovendien kunnen we naast het binnenlandse toerisme ook het uitgaande toerisme versterken. We willen dit – logischerwijze – koppelen aan het binnenlands beleid. Uiteraard is alles aan elkaar gekoppeld, maar dat mag niet tot het besluit leiden dat één Vlaamse minister alle bevoegdheden op kan nemen. Daarmee zouden we tekort doen aan de democratische gedachte en aan de spreiding van de verantwoordelijkheden.

Ik wil nog enkele punten aanhalen. Ik heb vastgesteld, tijdens de uiteenzettingen, dat ieder van u toerisme als een belangrijke economische activiteit beschouwt. Enerzijds omdat het inkomsten genereert en anderzijds omdat het een belangrijke tewerkstellingsfactor betekent.

Mijnheer Malcorps, ik heb enkele bedenkingen bij wat u hebt gezegd. U stelde dat sommige dingen ten koste van de kwaliteit van de arbeid gaan. Ik begrijp waarop u doelt. We moeten daar inderdaad nog een en ander nader onderzoeken, zoals studentenarbeid. Men kan het echter ook omdraaien. Toerisme is de sector bij uitstek die meer mogelijkheden inhoudt. Het glas is half leeg, maar het is ook half vol. We stellen een aantal mankementen vast maar ook kansen die in andere economische activiteiten ontbreken. Ik wil duidelijk stellen dat we niet één segment van het toerisme apart mogen bekijken. Het gaat om inkomend, uitgaand en binnenlands toerisme. Elk van deze delen dragen op hun manier bij tot een stuk ontplooiing, een stuk ontsluiting, een stuk kenbaar maken van Vlaanderen. Het komt erop aan onze eigen bevolking en onze gasten een interessant, professioneel en kwalitatief hoogstaand verblijf aan te bieden. Op die manier kan toerisme werkelijk bijdragen aan duurzame groei. Toerisme is niet enkel het statisch aanbieden van ons patrimonium. We moeten daar een waarde aan toevoegen.

Van den Brande

Ook uitgaand toerisme heeft economisch belang. Onze verkoop stijgt, niet alleen als het gaat om besneeuwde gebieden waarbij we meer textiel en uitrusting verkopen. Uiteraard zijn het inkomende toerisme en het binnenlandse toerisme van de eigen bevolking belangrijker.

Het toerisme is een economisch activiteitsveld waar groei kan en moet worden nagestreefd. De nadruk moet op duurzaam en voor iedereen toegankelijk kwaliteitstoerisme liggen. Voortgaande op een van de bedenkingen van de heer Ramoudt – die in communistische schema's begon te denken – kan ik meedelen dat er een overeenkomst voorligt waar een 50/50 verhouding wordt afgesproken tussen het sociale toerisme en het commerciële toerisme. Die subsidie-verhouding zou tijdens de volgende vijf jaar moeten worden gerespecteerd. Dat is niet onbelangrijk.

Ik heb oren naar uw bedenking dat wie initiatieven neemt – in de horeca bijvoorbeeld – ondersteuning dient te krijgen. U weet dat het sociaal toerisme bij Koninklijk Besluit wordt geregeld. We weten ook dat ongeveer één derde van de Vlamingen niet op vakantie gaat. We moeten dus formules ontwikkelen die drempelverlagend zijn. Mijnheer Bogaert wees hier ook al op. De heer Ramoudt pleit voor een cheque-formule. Ik spreek me daar nu niet over uit. We moeten wel alle formules bestuderen die drempelverlagend kunnen werken.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Mijnheer de minister-president, heb ik goed begrepen dat er een politieke afspraak bestaat tussen de coalitiepartners, waarbij van de beschikbare middelen 50 percent naar het gewone toerisme en 50 percent naar het sociale toerisme gaat ?

Minister-president Luc Van den Brande : Het is goed dat u deze vraag stelt. Het is helemaal geen politieke afspraak. Deze afspraak werd in en met de sector gemaakt. Een toeristisch beleid kan alleen in samenspraak met de sector worden gevoerd. Binnen de raad van bestuur van het VCGT werden een aantal afspraken gemaakt en werd ervoor gepleit aandacht te hebben voor het privé-initiatief in de toeristische sector. Dus het heeft niets te maken met een politieke afspraak of met een afspraak die in de coalitie is gemaakt.

De heer André Denys : Maar ik heb begrepen dat dit een afspraak is die binnen de sector is gemaakt waarbij de regering zich wel aansluit.

Minister-president Luc Van den Brande : Wel, het is een afspraak die vier jaar geleden is gemaakt. Dit geeft me meteen ook de kans om even een toelichting te geven bij iets wat deze middag al in de marge aan de orde is ge-

weest. U weet dat we beslist hebben om ook een doorlichting te doen van het VCGT. Die opdracht ligt nu voor. In het licht van de beleidsbrief – en in het licht van de bespreking hier – zullen we bij die doorlichting uiteraard een aantal dingen grondig bekijken. Het is mogelijk, maar zeker niet noodzakelijk dat dit uitmondt in een nieuw decreet. Ik sluit dit niet uit, maar binnen een periode van drie maanden zullen een aantal concrete zaken worden bekeken die binnen het VCGT waren afgesproken in de vorige periode.

De heer André Denys : Wat mij toch nog een klein beetje stoort is het volgende : u zegt dat u dat akkoord hebt overgenomen, goed wetende dat degenen die de bevoordeelden zijn, ook uit die zogenaamde sociale sector, mede deel uitmaken van het VCGT. Dit is uiteraard logisch, maar op deze manier blijven we in dezelfde verzuilde situatie steken die we ook vandaag hebben. Het is natuurlijk een beleidsvisie om 50 percent van de middelen te spenderen om de drempel te verlagen, en 50 percent om meer promotie te doen. Maar dit is natuurlijk iets anders dan 50 percent van die middelen geven aan de sector zoals ze vandaag is gestructureerd, want dan blijven we in een voorbijgestreefd systeem, zoals de heer Ramoudt terecht heeft aangeduid. Mijn vraag is : is er een mogelijkheid om binnen het beleid een verschuiving van middelen te doen – bijvoorbeeld ten behoeve van meer promotie – of blijft u zich vastklampen aan die 50 percent die vandaag naar het zogenaamde sociale toerisme gaan ?

De voorzitter : Mevrouw Merckx-Van Goey heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Mijnheer de minister-president, u sprak over die doorlichting. Ik neem aan dat men bij de doorlichting een onderscheid zal maken naar subsidiëring van infrastructuurinvesteringen en subsidiëring van de promotie. Mag ik vragen of bij die doorlichting ook de vraag zal worden gesteld over het al dan niet zinvol zijn van de gezamenlijke promotie, samen met Wallonië, Vlaanderen en van Brussel, van het toeristisch potentieel ?

Minister-president Luc Van den Brande : Mevrouw Merckx, die doorlichting is de uitvoering van wat we hadden gezegd bij het afsluiten van het regeerakkoord en als ik me niet vergis ook bij de Septemberverklaring. Er moet geen enkele reden tot paniek zijn, maar ik vind dat we op een punt zijn gekomen dat we een aantal Vlaamse openbare instellingen moeten kunnen doorlichten. Dit zal waarschijnlijk begin februari beëindigd zijn wat de Vlaamse Dienst voor Buitenlandse Handel betreft. Ook een aantal andere instellingen zoals BLOSO worden momenteel doorgelicht. Dit is niet omwille van de pret van door te lichten. Ik stel echter vast dat een aantal verantwoordelijken in deze instellingen, samen met ons, zélf

Van den Brande

niet beter vragen dan even te bekijken wat al of niet moet worden georiënteerd.

Mijnheer Denys, ik zal niet op voorhand besluiten trekken, maar ik zal niet aarzelen om inderdaad conclusies te trekken in verband met die bijstellingen en veranderingen die zich opdringen en waarover een redelijke consensus bestaat. Mijnheer de voorzitter, collega's, ik zal hier even dieper op ingaan zonder al te zeer in cijfers te vervallen. Nagenoeg 100.000 gestandaardiseerde banen in de toeristische sector betekenen niet niets. Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft uitdrukkelijk gewezen op de sociale mogelijkheden met betrekking tot bijvoorbeeld vrouwentewerksstelling. Volgens mij zijn in deze sector de tewerksstelling van lagergeschoolde vrouwen en jongeren inderdaad van groot belang. In het werkgelegenheidsoverleg van 14 december jongstleden hebben we bij de zeven prioriteiten bijzondere aandacht besteed aan de toeristische sector, en dit omdat het een arbeidsintensieve sector is. In de uitvoering van dit akkoord van 14 december zullen we hiervoor een aantal bijkomende maatregelen treffen.

Er zijn drie kernaandachtspunten bij de uitbouw en de promoting : kust, kunst en groen. Ik houd mij hier niet aan de alfabetische volgorde omdat verscheidene raadsleden de zaak hebben behandeld vanuit de problematiek van de Vlaamse kust. Men zou hier haast poëtisch worden van de beweging van eb en vloed, die uiteraard in de Westhoek beter waarneembaar is dan in de rest van Vlaanderen.

Het is noodzakelijk om uit te gaan van een aantal prioriteiten. Kunst, groen en kust vormen de kern van de Vlaamse toeristische aantrekkingskracht. De heer Malcorps merkte op : u stelt het wel mooi voor, maar is er wel een automatisme ? Ik heb in de beleidsbrief uitdrukkelijk een duurzame ontwikkeling van het toerisme vooropgesteld. Dat wil zeggen : ontwikkelingen die de doelstellingen van de Vlaamse regering inzake milieuzorg, natuurbehoud, ruimtelijke ordening en stadsvernieuwing ondersteunen. Dat is misschien niet vanzelfsprekend op zichzelf, maar het ene kan een nuttige invloed hebben op het andere.

Inzake stadsvernieuwing wil ik terugkomen op een eerder aangehaald voorbeeld. Een nette stad kan een mooi aantrekkingspunt zijn voor toeristen. Waar men iets net aantreft, is men geneigd om het zo te houden. Er is geen reden om in negatieve termen te denken. Duurzaam toerisme veronderstelt actieve zorg voor de kwaliteit van onze kuststreek. Dat uit zich in een aantal concrete maatregelen. Wij sluiten bijvoorbeeld campings in een duinengebied uit. Daarbij horen logisch gezien begeleidingsmaatregelen. We moeten hier hard en concreet de hand aan houden. Als we ook via Europese fondsen kunnen in-

spelen op streken van toeristisch belang, dan wensen we dit uitdrukkelijk te doen, zoals daarnet ook werd geopperd door mevrouw Van Cleuvenbergen.

Een andere prioriteit voor de Vlaamse regering is natuurlijk de stadsvernieuwing. Via enerzijds de tewerksstellingsafspraken van 14 december jongstleden en anderzijds het nieuw ingevulde stedelijk beleid dat we in de begroting hebben vastgelegd, kan hiervan werk worden gemaakt.

De toeristische industrie is een zeer concurrentiële aangelegenheid. We kunnen dit bekijken vanuit het beleid, de privé-sector en al degenen die initiatieven nemen, maar eigenlijk moeten we ons in de situatie plaatsen van de gebruiker of toerist, die mondiger, mobieler en veeleisender wordt. Dit is het uitgangspunt. We kunnen wel zeggen wat belangrijk is en we hebben de opdracht om prioriteiten te stellen, maar dit betekent dat we ook in deze sector nog professioneler aan permanente produktontwikkeling moeten doen. Het is niet omdat we mooie kathedralen of landschappen hebben, dat ze automatisch zullen worden ontdekt en verkend.

We moeten erkennen dat het een groot hiaat is, maar we vonden het noodzakelijk om enkele impulsprogramma's voor wetenschappelijk onderzoek op te zetten. Het zal niet om honderden miljoenen frank gaan, maar het loont in ieder geval de moeite de dingen wat beter te onderkennen. Het brengt me ook op de beschouwing dat sommige cijfers wat achterhaald zijn. We zullen op een ander ogenblik de kans hebben over het gebrekkige statistische arsenaal te debatteren. Daarom wil ik uitdrukkelijk herhalen dat we in twee tijden tot een volwaardig Vlaams statistisch gegeven moeten komen op alle domeinen. De nationale wet van 1954 over al wat te maken heeft met statistisch materiaal, bepaalt dat het Nationaal Instituut voor de Statistiek het federale monopolie heeft, wat totaal achterhaald is door de staatshervormingen en het gebrek aan hiërarchie van normen. Het is vanzelfsprekend dat de juridische belemmeringen moeten worden weggenomen en dat we juiste en bruikbare statistieken moeten kunnen opstellen voor Vlaanderen. Zodra dit is gebeurd, moeten we werken aan een VIS of Vlaams Instituut voor de Statistiek. We moeten dit in de goede volgorde en in de juiste chronologie voorbereiden.

Ik wil nog even ingaan op de promoting, waarover alle fracties het hebben gehad. U mag niet vergeten dat in de begroting voor 1995 vanuit het departement economie bijkomend 40 miljoen frank ter beschikking werd gesteld. In de begroting voor 1996 wordt er, op de begroting voor toerisme zelf, bijkomend 60 miljoen frank vrijgemaakt. Het globale budget voor promotie bedraagt nu 350 miljoen frank. Is dat voldoende ? Men moet rekening houden met onze mogelijkheden en vergelijken met andere begrotingsposten, en de beleidslijn voor ogen houden die

Van den Brande

ons toestaat om de begrotingsposten gemiddeld met 1,24 percent op te trekken. Welnu : de promotie voor ons toerisme stijgt met ongeveer 20 percent. Het is dus duidelijk dat we een ernstige inspanning hebben gedaan.

Inzake de openlucht recreatie moeten alle opties integraal worden uitgevoerd. Zowel de uitbaters met als deze zonder vergunning werden aangeschreven.

Wat betreft de relatie met de BDBH, is het vanzelfsprekend de bedoeling om het buitenlands beleid te ontwikkelen in nauwe samenwerking met de BDBH, en met onze 70 economische vertegenwoordigers in de wereld. Terzelfder tijd worden de BDBH en het voormalige VCGT doorgelicht. Dat moet ertoe leiden dat elke agent waarover we in het buitenland beschikken, de mogelijkheden van Vlaanderen inzake nieuwe investeringen, inzake exportpromotie en inzake toerisme op een geïntegreerde wijze uitdraagt. Daaromtrent worden instructies voorbereid, en wordt een informatienetwerk opgezet dat moet toelaten onze agenten, waar ook ter wereld, snel van de nodige informatie te voorzien. We beschikken over een budget van 80 miljoen frank voor Vlaanderen vakantieland, waaronder een bijdrage van toerisme Vlaanderen van 10 miljoen frank. Dat geeft toch aan dat dit geen project is van het voormalige VCGT.

Mevrouw Merckx-Van Goey, u hebt met veel overtuiging het grote economische belang van het toerisme onderlijnd.

Ik ga akkoord met het standpunt van de heer Maes inzake een maximale coördinatie. Alhoewel ik me niet wens uit te spreken over zijn voorstel inzake de oprichting van een bijzonder fonds, deel ik zijn mening inzake een samenhangende visie. De gemeenten, de provincies, het gewest en de privé-initiatieven zijn de 4 belanghebbenden die een samenhangend toeristisch beleid moeten uitwerken.

Mevrouw Maes heeft in haar betoog gesproken over de rol van de provincies. Zodra er nieuwe bestuursniveaus tot stand zijn gekomen en de Vlaamse autonomie is vergroot, moet de regering werk maken van de specifieke bevoegdheidsdomeinen van de verschillende niveaus. Elk bestuursniveau heeft zijn eigen bevoegdheden. Ik blijf bij het standpunt dat de gemeente de basisschakel is in de democratie. Daarnaast zijn Vlaanderen en Europa de belangrijkste niveaus. Ik betwist geenszins het belang van de provincie. De provincie kan, mijns inziens, nuttig werk leveren. De vraag of België als dusdanig een rol te vervullen heeft, is mijns inziens niet langer aan de orde. Het Belgische geheel kan in de toekomst maar duurzaam werken op basis van de twee belangrijke deelstaten, in casu Vlaanderen en Wallonië. Het Brussels Hoofdstedelijk

Gewest heeft specifieke opdrachten te vervullen met Brussel als hoofdstad van Europa, Vlaanderen en België. Iedereen is het er echter over eens dat de Grondwet er geen twijfel over laat bestaan dat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een ander type gewest is dan Vlaanderen en Wallonië. De Vlamingen hebben dit standpunt altijd verdedigd. Inzake toerisme moet men overeenkomsten afsluiten met de steden en gemeenten.

Meer dan in het verleden het geval was moet de Vlaamse overheid steun verlenen aan het toeristisch beleid van de gemeenten en steden. Ik wens wat dieper in te gaan op de stadsherwaardering en de financiële middelen ter zake. De privé-middelen bedragen ongeveer 135 miljoen frank. We moeten de privé-sector bijkomend responsabiliseren ; het is in het belang van de privé-sector om meer mogelijkheden te creëren. Als er verschillende waterniveaus zijn, moeten we er inderdaad voor zorgen dat de sluizen af en toe open en dicht gaan. Het lijkt een detail, maar het is een essentieel stuk van het toerisme.

De voorzitter : De heer Vandenbossche heeft het woord.

De heer Walter Vandenbossche (*Op de tribune*) : Mijnheer de minister-president, niemand twijfelt aan uw stelling dat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een grondwettelijk gewest is. Wij kennen allemaal de vroegere grondwetsartikelen 107 quater en 108 ter. Na de Sint-Michielsakkoorden en de oprichting van de Franse Gemeenschap te Brussel, waar wij als Vlamingen niet voor hebben gekozen, stelt zich de vraag hoe u als minister-president van de Brusselse Vlamingen het toeristisch beleid in Brussel concipieert in een politiek en co-communautair concept. Het zou een vergissing zijn om te denken dat men het toerisme in Brussel een dienst bewijst door alleen vanuit de Vlaamse Gemeenschap en de Cocof een beleid te voeren. Er is een absolute noodzaak aan synergie, aan samenwerking en aan een co-communautaire benadering. De bevoegde minister van de Cocof, de heer Gosuin, heeft u daarover een belangrijke vraag gesteld. Behoudens vergissing mijnerzijds, meen ik dat u daar nog niet op hebt geantwoord. Het zou misschien nuttig zijn om duidelijk te maken hoe u vanuit Vlaanderen-Brussel dit co-communautair karakter concipieert. Wat wilt u concreet doen in de hoofdstad ?

De voorzitter : Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president Luc Van den Brande : Binnenkort zal er een gesprek plaatsvinden met de heer Gosuin. We onderzoeken momenteel wat de beste oplossing is. Ik wil van de gelegenheid gebruik maken om een antwoord te geven op de vragen over Toerisme Vlaanderen in Brussel. In de commissie heb ik gezegd, en dat blijkt ook uit de beleidsbrief, dat we hebben gekozen voor deze naam en dat

Van den Brande

de binding in de promotie met Brussel essentieel is. Daar hebben een aantal collega's op aangedrongen. Ik sta hier volledig achter en zal dit ook waarmaken. Samen met Brussel hebben we er alle belang bij dat we de binding met Vlaanderen tot stand brengen. We moeten nu een formule uitwerken, mijnheer Vandenbossche, die duidelijk aangeeft dat we één gemeenschap zijn, dat Brussel onze hoofdstad is en dat er een samenwerking tot stand kan komen, die niet noodzakelijk resulteert in een afgehaakt Brussels toeristisch beleid met miskenning van de binding met Vlaanderen. Dat is de oplossing die we moeten nastreven. Ik zal daarover ten laatste binnen twee weken met de betrokken Brusselse minister onderhandelen. Maar er kan geen misverstand meer zijn : de binding Brussel-Vlaanderen benadrukken we uitdrukkelijk. Brussel is niet alleen een toegangspoort, maar ook een belangrijke kunststad en de meest zuidelijk gelegen Nederlandstalige stad in Europa.

De voorzitter : De heer Vandenbussche heeft het woord.

De heer Michiel Vandenbussche (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, dat Brussel als Vlaamse kunststad kan worden belicht, kunnen we in uw beleidsbrief lezen. Aan Franstalige zijde opteert men er echter voor hun toeristische instelling *Tourisme Wallonie-Bruxelles* te noemen, terwijl u blijkbaar van oordeel bent, ook op internationaal vlak, Brussel er niet bij te betrekken. Ik ben er van overtuigd dat de manier waarop Vlaanderen zich op allerlei internationale manifestaties en beurzen profileert, nochtans een meerwaarde zou krijgen, mocht Brussel aan de naam worden toegevoegd. U zegt neen : ik had graag uw argumentatie hieromtrent gehoord.

Minister-president Luc Van den Brande : In de commissie heb ik dit uitgebreid behandeld, dus kan ik er nu zeer kort over zijn. Het gaat hier om de decretale naam. Iets anders is de promotie, waar we nadrukkelijk gezegd hebben dat Brussel hiermee verweven zal zijn. U vergist zich echter : Wallonië dient zich aan als OPT, Office de Promotion du Tourisme. Ik zou zeggen : c'est tout, er wordt geen enkele verwijzing naar gemaakt. Ik kan hier bevestigen, onder meer op verzoek van de heer Vandenbossche en anderen, dat we dit in de promotie sterk genoeg op de voorgrond zullen doen treden.

Mijnheer Bogaert, er werd gezegd dat het dagjestoerisme geen prioriteit is. Alles tot prioriteit verheffen, is niets tot prioriteit maken. Uiteraard is het dagjestoerisme belangrijk en kan het versterkt worden. Bepaalde acties, bijvoorbeeld in samenwerking met de BRTN, kunnen op touw worden gezet, wat in het verleden al het geval was. Dat zullen we verder bekijken. Mijnheer Bogaert, ik antwoordde al op een aantal van uw bedenkingen, onder

meer inzake een nog sterkere promotie. U besteedde te recht nogal wat aandacht aan het huis in Wenen. Dit initiatief, net als alle andere initiatieven die we genomen hebben, zal worden geëvalueerd. Wat het samenwerken maar ook het werken naar Wallonië toe betreft, deel ik uw mening. Wat de drie stromen, ingaand, uitgaand en het toerisme in eigen land betreft, hebben we alle belang bij het op poten zetten van een goede promotie. Deze discussie wil ik niet opnieuw openen : de kust blijft de kust en het zal van onze historische gastvrijheid afhankelijk zijn of de mensen zich thuis voelen bij ons. Maak u daar geen zorgen over, wanneer ik consequent hiervoor pleit. Dat het hier de Vlaamse kust betreft in plaats van de Belgische kust, dat is niet het eerste waar ik aan denk als ik wakker wordt. Hebben we het over bijkomende investeringen bij ons, dan moeten we het natuurlijk ver van huis promoten. Zie ik echter wat het belang is van de zone boven Parijs inzake toerisme, export en economische investeringsmogelijkheden, dan is een verhoging met vijf procent in dit gebied belangrijker dan het behalen van één procent elders. Ik heb er alle belang bij dat die belangrijke groep in eigen land ten volle de mogelijkheden van kunst, kust en groen onderkent.

U hebt een punt aangehaald, een belangrijk gegeven dat ons iets verder zou kunnen leiden en dat te maken heeft met de vakantiespreiding. Een en ander is twintig jaar geleden naar voren gekomen, en uiteraard is het een gegeven dat nog altijd vanuit het departement Onderwijs wordt beslist. Geruime tijd geleden zijn de vakantiegegevens tot het jaar 2000 vastgelegd. Men is bezig een en ander wat te kwantificeren, maar ik kan het als volgt stellen : vakantiespreiding heeft een positief effect op de bezetting van de vakantieplaatsen. Uit de gegevens waar wij nu over beschikken blijkt dat het noch een voordeel noch een nadeel zou inhouden voor de horecasector. De balans lijkt immers in evenwicht : meer overnachtingen, maar ook grotere inzet van personeel. Ik laat de dingen nu nog verder preciseren, maar dit is een belangrijk punt voor onze houding inzake vakantiespreiding.

Kampeertoerisme is inderdaad onderhevig aan de strikte toepassing van de regelgeving. De heer Cardoen, die zich hier heeft verontschuldigd omwille van een vergadering, had grote aandacht voor het plattelandstoerisme. Ik zou het als volgt willen stellen : als er een nuttig en creatief initiatief wordt genomen vanuit de sector, dan wens ik dat bijkomend te ondersteunen. Er is ook nog een en ander te verwezenlijken op het vlak van veiligheid. De heer Cardoen hield een pleidooi om veiligheid in algemene normen te zetten, en vanzelfsprekend het comfort specifiek te richten op wandel- en fietstoerisme.

De heer Maes heeft met bijzondere aandacht gesproken over het kusttoerisme. Zon is inderdaad ons belangrijkste produkt. Er is slechts een iemand die kan bepalen of het

Van den Brande

goed weer is of slecht weer in dit land. Alleen de federale Minister van Arbeid en Tewerkstelling bepaalt ingevolge de regelingen met de bouwsector dat als compensatieregeling er gedurende 12 tot 14 dagen niet mag worden gewerkt, omdat op voorhand vaststaat dat het slecht weer is in de periode rond Kerstmis. Op vier jaar tijd was het drie keer prachtig weer in de periode dat ik die Koninklijke Besluiten heb getekend. Dat is het enige wat van overheidswegen kan gebeuren in verband met goed of slecht weer in dit land. Voor het overige kunnen wij enkel hopen dat het altijd goed weer is.

Mijnheer Maes, u hebt een aantal aandachtspunten naar voren geschoven, en ik deel die niet alleen als prioriteit, maar u hebt ook een concrete vraag gesteld over een structuurplan voor de kustzone. U weet dat ik samen met minister Baldewijns de tweede fase aan het voorbereiden ben van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, en daar zal ongetwijfeld het specifieke structuurplan niet enkel zijn plaats krijgen maar ook nader worden bekeken. Ik hecht er groot belang aan dat de provinciale toeristische federaties kunnen meewerken om het toeristisch beleid te versterken. De idee die u bent toegedaan over de best mogelijke coördinatie van gemeente, provincie, gewest en privé-sector deel ik ten volle. Daarover zullen wij trouwens een aantal actiepunten ontwikkelen.

De heer Verougstraete stelde een vraag over de bevoegdheid waar ik meteen op heb geantwoord. Ik hoop dat dat probleem voor hem daarmee definitief is opgelost.

In verband met de verouderde statistieken heb ik duidelijk gemaakt wat onze intenties ter zake zijn en we zullen ons daaraan houden.

In verband met de reisbureaus zijn we bezig met de voorbereiding van een ontwerp van decreet dat in grote lijnen steunt op het voorstel van de heer Martens.

De seizoengebonden arbeid in de sector is een element dat we grondig moeten bekijken. Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft daarbij aangestipt dat een goed toeristisch beleid, met name in Limburg, voor bijkomende werkgelegenheid kan zorgen. Ik merk op dat Nederlands-Limburg vooral het micro-toerisme heeft bevorderd, hetgeen tot een belangrijke bijkomende toeristische activiteit heeft geleid.

Het monumentenbeleid is uiteraard belangrijk vanuit het aspect cultureel erfgoed. Ik meen dat de discussie over de betoelaging van de mijngebouwen hier niet aan de orde is. We zullen wel nagaan of er mogelijkheden zijn vanuit het Euregioprogramma.

De heer Malcorps heeft gezegd dat ik een gelovig man ben. Ik geloof dus ook in toerisme. *(Gelach bij het VB)*

Ik deel de bezorgdheid van de heer Coens voor het mobiliteitsprobleem en ik ben dan ook een voorstander van een geïntegreerd mobiliteitsbeleid. Ik wil geen communautaire problemen scheppen, maar een mobiliteitsbeleid moet het streek- en stadsvervoer, het subregionaal, regionaal en nationaal vervoer omvatten. We moeten er ongetwijfeld voor zorgen dat er een meer samenhangend en verantwoordelijk beleid komt. Iedereen heeft belang daarbij, ook de NMBS.

Ik dank alle leden voor hun inbreng en ik zal alle suggesties overwegen. Dit debat heeft aangetoond dat we allen het belang van een sterk beleid inzake toerisme inzien. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter : De heer Ramoudt heeft het woord.

De heer Didier Ramoudt *(Op de tribune)* : Mijnheer de voorzitter, geachte minister-president, collega's, we kennen het poëtische talent van de minister-president en zijn antwoorden waren dan ook zeer poëtisch. Zoals de minister-president ben ook ik verheugd met het feit dat de Vlaamse Raad eindelijk het economische belang van het toerisme heeft ingezien. De suggestie van de heer Maes heeft mij echter verontrust. Zijn pleidooi voor een impulsfonds is bij de minister-president in goede aarde gevallen.

Minister-president Luc Van den Brande : Ik heb gesproken over het VIS en regionale statistiek. Ik heb geen standpunt geformuleerd over de suggestie van de heer Maes.

De heer Didier Ramoudt : Uit uw poëtische woorden heb ik toch begrepen dat u het voorstel gunstig gezind bent. Als dat impulsfonds ooit een feit wordt, zal ik waarschuwen voor een centralistisch apparaat. Ik ben bang van dergelijke structuren, omdat ze plaatselijke initiatieven verzwakken en de vrijheid inzake toerisme beknotten. Het gevaar dreigt dat het geld wordt besteed aan de uitbouw van een apparaat en niet aan het beleid.

Mijnheer de minister-president, u hebt het gehad over het inkomend toerisme. Daarbij neemt Zaventem een sleutelpositie in. Dat is opnieuw federale materie. We moeten tot onze spijt vaststellen dat 70 percent en meer van de intercontinentale vluchten niet in Brussel landen, maar wel in onze buurlanden : op Schiphol, in Parijs en zelfs Wenen, dat zeer in de markt ligt bij de Japanners. Ik zou u willen vragen om met uw collega's van de federale regering te spreken. Zet hen aan om de deuren van Zaventem makkelijker te openen en de buitenlandse luchtvaartmaatschappijen welkom te heten.

Ik ben zeer verheugd dat u een synergie op gang wil brengen tussen het Vlaams toerisme en de Vlaamse Dienst voor Buitenlandse Handel. Die twee zijn volgens mij in-

Ramoudt

derdaad zeer complementair. Ik hoop dan ook dat uit de doorlichting van het Vlaams toerisme en van de VDBH resultaten zullen voortvloeien.

Uw bezorgdheid om tewerkstelling in de toeristische sector heb ik minder gehoord, ofwel heb ik even niet geluisterd.

Minister-president Luc Van den Brande : Dan was u waarschijnlijk in diepe gedachten verzonken. Ik ben begonnen met het feit dat toerisme zeer belangrijk is voor de werkgelegenheid en zelfs meer mogelijkheden biedt dan andere economische activiteiten. Ik denk trouwens dat daarover grote eensgezindheid bestaat.

De heer Didier Ramoudt : Ik zou willen besluiten met een pleidooi voor de nodige middelen in het toerisme. Zorg dat de mensen in die sector, vooral in de horeca, over de nodige slagkracht beschikken.

De voorzitter : De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Christiaan Vandenbroeke : Mijnheer de minister-president, er is natuurlijk niemand in dit halfroond die eraan twijfelt dat u een van de beste projectleiders bent om de beeldvorming van Vlaanderen in het buitenland uit te dragen. Mijn concrete vraag luidt : is de brochure Vlaanderen Vandaag intussen in circulatie ?

Minister-president Luc Van den Brande : Ja.

Moties van aanbeveling

De voorzitter : Door de heer Ramoudt werd tot besluit van deze interpellatie een motie van aanbeveling ingediend. Ze zal worden gedrukt en rondgedeeld.

Door mevrouw Merckx en de heer Maes werd tot besluit van deze interpellatie een motie van aanbeveling aangekondigd.

Ze moet uiterlijk 24 uur na de sluiting van de vergadering zijn ingediend.

De Raad zal zich daarover tijdens de eerstvolgende plenaire vergadering uitspreken.

Het incident is gesloten.

MOTIE VAN ORDE

Voorstel tot spoedbehandeling in plenaire vergadering

De voorzitter : Mijnheer Van Vaerenbergh heeft het woord.

De heer Etienne Van Vaerenbergh (Op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, ik heb een voorstel van resolutie ingediend en ik zou daarvan de hoogdringende behandeling willen vragen. Het betreft een voorstel over de zogenaamde Adviesraad van Franstaligen uit de Brusselse rand.

De voorzitter : De Raad zal zich morgen over uw vraag uitspreken. (*Instemming*)

Het incident is gesloten.

INTERPELLATIE (Regl. art. 82)

Interpellatie van de heer Joris Van Hauthem tot de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over de studie van de v.z.w. Mens en Ruimte met betrekking tot de Vlaamse Rand rond Brussel

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Van Hauthem tot de heer Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over de studie van de v.z.w. Mens en Ruimte met betrekking tot de Vlaamse Rand rond Brussel.

De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem (Op de tribune) : Mijnheer de minister-president, uit al uw verklaringen als hoofd van de Vlaamse regering – zowel in regeerakkoorden, beleidsverklaringen, septemberverklaringen, nota's en dergelijke – blijkt dat u vindt dat Vlaams-Brabant speciale aandacht verdient. Wij lieten ook niet na dit te benadrukken. We hebben altijd vragen gesteld over de maatregelen die u zou nemen in verband met de verdere verfransing en internationalisering van Vlaams-Brabant. Daarbij hebben we herhaaldelijk gezegd dat het voor ons al vijf na twaalf was.

Blijkbaar hebben de gemeenteraadsverkiezingen en de verkiezingen voor de Vlaamse Raad van vorig jaar de zaak aan het rollen gebracht. Niemand kon nog beweren dat er niets aan de hand was. Ik neem aan dat u in die context aan de v.z.w. Mens en Ruimte – blijkbaar een filiaal van de CVP – een studie liet maken om één en ander in kaart te brengen en een aantal maatregelen voor te stellen.

Van Hauthem

Wij hebben deze studie uiteraard gelezen. We zijn van de ene verbazing in de andere gevallen, zozeer dat we aan het einde van deze lecture haast naar een doosje Valium dienden te grijpen. De voorstellen die hierin worden gedaan – dit zijn daarom niet uw voorstellen – zijn contradictorisch en soms krankzinnig. Op bepaalde punten maakt de v.z.w. zich hopeloos belachelijk. Een aantal voorstellen zijn zelfs bijzonder gevaarlijk.

In de eerste plaats gaat Mens en Ruimte de echte vragen uit de weg. Men zegt niets over de oorzaak van de verfransing en de internationalisering. Er wordt niets gezegd over Brussel, waar zich nog steeds een stadsvlucht voordoet met als oorzaken : criminaliteit, het vreemdelingenprobleem, de Vlaamsonvriendelijkheid, de verkrotting, kortom de onleefbaarheid. Eén van de maatregelen om de verfransing van Vlaams-Brabant tegen te gaan, is het opnieuw leefbaar maken van Brussel.

Er wordt ook niets gezegd over de aanwezigheid van Europa in Brussel. Dit is uiteraard een bron van anderstalige, vooral kapitaalkrachtige inwijking met alle sociale en taalkundige gevolgen vandien. Evenmin wordt er iets gezegd over het gemeentelijk stemrecht voor de onderdanen van de Europese Unie tegen het jaar 2000. Men legt zich bij de feiten neer. Alle voorstellen komen neer op symptoombestrijding. Aan de oorzaken wil men niets doen. Men hoopt dat tegen het jaar 2000 niet al te veel Eurocraten of andere kapitaalkrachtige vreemdelingen voor Franstalige lijsten zullen stemmen en de politieke situatie in Vlaams-Brabant nog hachelijker maken.

Mens en Ruimte hanteert een tweeledig uitgangspunt. Enerzijds versterking van de Vlaamse identiteit en Vlaamse cultuur in de Vlaamse Rand en anderzijds openheid. Uit de studie blijkt dat men die twee principes helemaal niet kan verzoenen. Daardoor ontstaan de contradictorische en soms groteske voorstellingen. Men pleit inderdaad voor een versterking van de Vlaamse identiteit, en doet ook een aantal goede voorstellen in die context. Op het vlak van de sociale huisvesting pleit men bijvoorbeeld voor een voorraangsbeleid voor mensen die verbonden zijn met de streek. De analyse van de immobiliën minimaliseert dit daarentegen, en laat heel de huurmarkt buiten beschouwing, terwijl dit juist de sector is waar de grootste problemen zijn gesitueerd. Ook met betrekking tot het straatbeeld zijn er misschien wel utopische, maar toch goedbedoelde voorstellen. Men zegt bijvoorbeeld dat men de handelaars en de bedrijven moet sensibiliseren om uitsluitend Nederlands te spreken tegen hun klanten. Daarbij dient opgemerkt dat er geen enkele bevoegdheid is om dit wettelijk af te dwingen.

Daartegenover staat de zogenaamde openheid jegens anderstaligen, waarmee men zowel de Franstalige Belgen

als de anderstalige vreemdelingen bedoelt. Eerst krijgen we een hele opsomming over hoe verrijkend die cultuur wel is, en stelt men dat we naar een Bokrijk-cultuur gaan als we niet openstaan. Ik sta ook wel open, maar niet op de manier waarop Mens en Ruimte dit begrip interpreteert. We moeten blijkbaar besluiten dat Spanjaarden, Grieken, Denen, Zwitsers en Oostenrijkers verstoken blijven van enige culturele verrijking, en hun cultuur dus ten dode is opgeschreven.

Ik citeer bijvoorbeeld op pagina 72 : assimilatie van de vreemdelingen en anderstaligen in de Vlaamse Rand rond Brussel is ongewenst. De dialoog tussen de Vlaamse cultuur en andere culturen zal hierdoor onmogelijk worden gemaakt. Ook integratie kan maar in beperkte mate. Einde citaat. Dan volgen een aantal voorstellen die helemaal kaderen in die openheid. Het komt er in feite op neer dat de Vlamingen in de Vlaamse Rand zich dienen aan te passen aan de anderstaligen. Voorbeeld bij uitstek is wel de media. De regionale televisieomroep Ring TV wordt verzocht ook programma's in andere talen te verzorgen. Lokale radio's zouden anderstalige zogenaamde uitnodigingsprogramma's moeten programmeren. De Vlaamse regering of de provincie Vlaams-Brabant zou een meertalig tijdschrift moeten uitgeven. De gemeentelijke informatiebladen zouden hun lay-out zodanig moeten aanpassen dat ze ook begrijpbaar worden voor anderstaligen. Wat moeten we ons daarbij voorstellen : een prentjesboek misschien ?

Inzake het onderwijs stelt men dat we moeten werven bij anderstaligen. Men voegt er wel aan toe dat het plafond moet liggen op 25 percent anderstaligen per school. Ik lees dat de Vlaamse scholen extra lessen, bijvoorbeeld een andere taal, kunnen aanbieden aan de Nederlandstalige leerlingen ter compensatie van de extra lessen die de anderstaligen krijgen. Daarbij begin ik kippevel te krijgen. Dat krijg ik nog meer als ik lees dat de Vlaamse scholen het vak interculturele communicatie in het leerprogramma kunnen opnemen.

Men heeft het ook over de culturele centra. Mijnheer de minister-president, u weet zeer goed dat de culturele centra in de jaren zeventig waren bedoeld om een soort fortengordel te vormen waarmee de Rand Vlaams moest worden gehouden. Uit de voorstellen van Mens en Ruimte blijkt dat men heel die strategie wil overboord gooien. Men pleit opnieuw voor een misbegrepen openheid jegens de anderstaligen. Daardoor moeten de culturele centra hun huidige hoogstaande programmatie – ik heb het hier ondermeer over die van Strombeek-Bever en Dilbeek – eigenlijk aanpassen aan de anderstaligen.

Mijnheer de minister-president, het wordt nogal gortig in de studie van Mens en Ruimte als het luik politiek aan de orde is. Dat is juist de kern van de zaak. Wat worden in

Van Hauthem

het jaar 2000 de machtsverhoudingen tussen Franstaligen en Nederlandstaligen in de Vlaamse Rand rond Brussel? Men valt helemaal van zijn stoel bij de inleidende beschouwing van Mens en Ruimte, die ik nu zal citeren. Met politiek wordt hier enkel de gemeentelijke politiek bedoeld. Het is tegenstrijdig om de politiek als een element van een strategisch plan te beschouwen. De politiek kan in een democratie niet gevat worden binnen een vooraf opgesteld plan. Dit druist in tegen de democratische principes. Einde citaat. Kan iemand in dit halfroond mij uitleggen wat dit betekent? Men wil naar de kern van de zaak gaan en men zegt dat dit nooit deel kan uitmaken van een plan om de verfransing en de internationalisering van de Vlaamse Rand rond Brussel tegen te gaan. Dit is op zijn minst grotesk.

Het gaat nog verder. Er wordt onder meer voorgesteld, in de plaats van het stemrecht voor vreemdelingen als een bedreiging te zien, het aan te grijpen om de situatie van de Vlaamse Rand rond Brussel in het nieuwe België aan de vreemdelingen uit te leggen. Ik denk dat zelfs onze eigen landgenoten nog niet de staatsstructuur in al zijn finesses kennen, laat staan weten welke positie bijvoorbeeld het Brussels Hoofdstedelijk Gewest inneemt. U zegt dat het een specifieke plaats inneemt. Volgens anderen is het een volwaardig gewest. Welnu, volgens Mens en Ruimte is het stemrecht een kans om hen uit te leggen hoe het eigenlijk zit.

Ik lees verder dat de Vlaamse politici op gemeentelijk niveau kunnen trachten te voorkomen dat de vreemdelingen bij de gemeenteraadsverkiezingen op Franstalige lijsten zullen stemmen door hen ervan te overtuigen om te stemmen in functie van hun bewuste keuze, gebaseerd op programmapunten die niet zijn ingegeven door de wil om de Franse cultuur in de Vlaamse Rand rond Brussel uit te breiden. Mijnheer de minister-president, het spijt me, maar ik vraag me af of dit nu echt naïviteit of masochisme is.

Op het terrein zijn de anderstalige vreemdelingen, die leven in de Vlaamse rand, de objectieve bondgenoten van de Franstalige Belgen, omdat hun verlangens en eisen nu eenmaal gelijklopend zijn. Wanneer de Franstaligen naar de verkiezingen gaan in de rand, komen zij met hun traditionele eisenpakket af. Ze willen nog meer faciliteiten, ze worden te strikt toegepast en ze zouden eerder nog moeten worden uitgebreid. En dan zegt men altijd dat wij onverdraagzaam zijn. Die mensen verlangen natuurlijk ook min of meer dat men hen in het gemeentehuis in hun eigen taal te woord kan staan. En dan ervan uitgaan dat men bij verkiezingen naar anderstalige vreemdelingen toegaat met de boodschap dat ze er zich niets van aan moeten trekken dat ze in hun taal ergens terecht kunnen,

maar dat ze eerder aan hun stoep, hun lantaarn, en dergelijke meer, moeten denken. Dit getuigt van ofwel een grenzeloze naïviteit ofwel masochisme.

Want ondertussen – en dat komt in de studie niet aan bod – zitten de Franstaligen uiteraard ook niet stil. Ook zij weten bijzonder goed dat de verlangens van anderstalige vreemdelingen om in hun taal te worden benaderd, precies overeenstemmen met wat zij al decennia lang vragen in de rand.

De aap komt helemaal uit de mouw bij het hoofdstuk beeldvorming, waar Mens en Ruimte een aantal voorstellen doet die men zelfs niet voor mogelijk had geacht. Zo stelt Mens en Ruimte samengevat voor om de taalwetgeving niet langer toe te passen, ze te omzeilen en ze uit te breiden tot ongeveer de hele Vlaamse Rand rond Brussel. Ik citeer: de gemeentelijke ambtenaren gebruiken in principe het Nederlands als communicatietaal. Als echter een ambtenaar toch een pas aangekomen vreemdeling in zijn taal tracht te helpen, dan is dit een blijk van menselijkheid en mag dit niet worden beschouwd als een overtreding van de taalwetgeving. Uiteraard deze vorm van taalbelcfdheid tot een verworven recht. Einde citaat. Ik citeer letterlijk, maar er ontbreekt een woord. Daar kan ik ook niets aan doen. Mijnheer de minister-president, de faciliteiten van 1963 waren ook zoiets. Het was ook geen verworven recht. Het zou uitdoven. Het was een middel om de Franstaligen in de Vlaamse Rand rond Brussel te integreren, als een soort overgangsperiode. We weten vandaag waar we staan. Daarom pleit u zelf voor de afschaffing van de faciliteiten.

Maar het gaat nog veel verder. Zoals ik al zei, pleit men hier dus voor het overtreden van de taalwetgeving. Ik citeer opnieuw: ook ambtenaren van niet-gemeentelijke overheidsdiensten – onder meer de Post, maar ook overheidsdiensten van het Vlaamse gewest – kunnen in sommige gevallen worden toegelaten in een vreemde taal te communiceren. Extreme houdingen van sommige ambtenaren, bijvoorbeeld bij de Post, hebben in deze materie al bij verschillende vreemdelingen kwaad bloed gezet, wat hun wil tot integratie niet ten goede komt.

Men stelt dat de ambtenaar zelf moet uitmaken waar de grens ligt tussen elementaire menselijkheid en beleefdheid enerzijds, en cultuurimperialisme vanwege de anderstaligen anderzijds. Kan het nog grotesker? Enerzijds pleit men voor het vernederlandsen van het straatbeeld, en voor het gebruik van het Nederlands door handelaars en bedrijven tijdens contacten met hun klanten. U hebt geen wettelijke middelen om dit af te dwingen. Anderzijds, op het terrein waar wel degelijk, middels de taalwetgeving, een wettelijke bescherming voorhanden is, pleit deze studie er eigenlijk voor om deze taalwetgeving af te breken. Indien dit wordt gerealiseerd, dan verwezenlijkt u

Van Hauthem

eigenlijk het programma van de Union Francophone inzake de Vlaamse Rand van Brussel.

Vandaar deze vragen. Wat denkt u over de voorstellen die aanzetten tot het omzeilen en het overtreden van de taalwetgeving, en de voorstellen die de facto faciliteiten invoeren voor anderstaligen ? Mag aan Vlamingen in de Rand rond Brussel worden gevraagd om zich ook taalkundig aan te passen aan de anderstaligen ? Is de minister-president van oordeel dat deze voorstellen de toekomst van de Vlaamse Rand rond Brussel in gevaar brengen ?

Deze studie, uitgevoerd in opdracht van de minister-president, maakt de stoutste dromen van de Franstaligen waar. Als u deze voorstellen overneemt, dan verloochent u alles wat u de voorbije jaren over Vlaams-Brabant hebt gezegd. Want tegenover de naïviteit, de onwetendheid en het masochisme van de opstellers van Mens en Ruimte, staat het feit dat de Franstaligen vanuit de Franse gemeenschap en vanuit de Franse gemeenschapscommissie acties ondernemen om Franstaligen in de Rand te ondersteunen. Zo is het besluit van het college van de Franse gemeenschapscommissie tot oprichting van een adviesraad van Franstaligen uit de Brusselse randgemeenten al in het Staatsblad verschenen. Deze studie is een naïviteit, waarover werd gepubliceerd in Carrefour door de heer Hasquin, in zijn hoedanigheid van Brusselse minister, en in zijn hoedanigheid van voorzitter van het college van de Franse gemeenschapscommissie, teneinde de Franstaligen te ondersteunen.

Mijnheer de minister-president, ik hoop dat de voorstellen van Mens en Ruimte niet de uwe zijn. In tegenstelling tot wat de titel laat vermoeden, zijn dit geen bouwstenen voor een strategisch plan, maar zijn het rampzalige voorstellen voor de vernietiging van het Vlaams karakter van de Vlaamse Rand rond Brussel. (*Applaus bij het VB*)

De voorzitter : De heer Doomst heeft het woord.

De heer Michel Doomst (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, waarde collega's, we zijn het er, geloof ik, allemaal over eens dat de Vlaamse Rand rond Brussel een eigen karakter heeft. En dat de Rand, samen met Brussel zelf, zo belangrijk is voor Vlaanderen dat hij de nodige aandacht van de Vlaamse raad en de Vlaamse regering verdient.

Het grondige studiewerk dat werd afgeleverd, bewijst dat dit nieuw Vlaamse beleid zich in de Rand wil vastbijten. De studie vormt geen theoretisch werkstuk, maar is ook een verslag van menselijke getuigenissen op het terrein zelf.

De specifieke situatie van de Rand heeft te maken met het feit dat het gebied rond Brussel ligt ; dat Brussel nog verfransingstendenzen naar de Rand zal pogen te exporteren. Daarom mogen we niet naïef zijn : onze steun voor de Brusselse Vlamingen moet aanzienlijk blijven.

Beetje bij beetje wordt Brussel de hoofdstad van Europa. Europa zorgt voor tweespalt. Ofwel vinden wij dat Europa een troef is en wensen wij rekening te houden met andere culturen die in het dagelijkse leven op een of andere wijze de kop zullen opsteken. Ofwel sluiten wij liever de deuren voor de Europese gasten en zorgen er voor dat het Vlaamse huishouden clean blijft en niet wordt beïnvloed door vreemde culturen.

De studie reikt een tweede dilemma aan. Ofwel is de Vlaamse cultuur een geheel van elementen dat af is en vergeleken kan worden met een snelbouwhuis waarvan de delen vooraf bepaald zijn. Ofwel is de Vlaamse cultuur een geheel van dagelijkse belevingselementen en kunnen wij van andere culturen iets opsteken. Ik begrijp de ontgoocheling van de heer Van Hauthem over deze studie. De studie waarschuwt voor een defensieve houding en houdt een pleidooi voor Brussel en Europa als een kans voor de Rand en voor Vlaanderen. Ze kiest voor een offensieve houding die de anderstaligen probeert te overtuigen. Ik maak een vergelijking met onze Belgische nationale voetbelploeg. Wij verwijten haar te veel op eigen helft te spelen en te veel te staren naar het eigen doel uit vrees voor tegengoals. Ik geef toe dat de heer Van Hauthem eerlijk is als hij zegt dat het Vlaams Blok niet kan meewerken aan een dergelijke offensieve en wervende strategie en kiest voor een defensieve politiek.

De voorzitter : De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem : Mijnheer de voorzitter, ik heb beklemtoond dat deze studie een defensieve politiek steunt. De studie zegt niet meer of niet minder dan dat men een bedevaart naar Scherpenheuvel moet organiseren opdat de politieke positie van de Vlamingen in bepaalde gemeenten van de Brusselse Rand tegen 2000 niet verslechtert. Ik geef een voorbeeld. Inzake huisvesting zijn de maatregelen in de studie beperkt tot het op een aanvaardbaar peil houden van het aantal Vlamingen in de randgemeenten. Wie speelt een defensieve rol ? Het Vlaams Blok of de studie ?

De heer Michel Doomst : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, de CVP gaat akkoord met de offensieve strategie van de studie die de anderstaligen niet als gedoodverfde vijanden ziet maar als potentiële partners. Om deze strategie tot een goed einde te brengen, moeten twee voorwaarden vervuld zijn. Vooreerst moeten de Vlamingen geloven in hun eigen project. Dit betekent dat wij werk willen maken van de versterking

Doomst

van de eigen Vlaamse identiteit. Bovendien moeten we proberen indruk te maken op onze tegenstanders door onze Vlaamse cultuur offensief te willen uitdragen. Het is correct dat wij hierin niet mogen overdrijven. De CVP beseft maar al te goed dat een overdosis vreemde elementen dodelijk kan zijn voor de eigenheid. De studie zegt ter zake dat men drempels in draagkracht en spreiding moet inbouwen. De CVP is ervan overtuigd dat een zelfingenomen volk dat alleen maar aan culturele inteelt doet, weinig toekomst heeft. Het tweesporenbeleid van de studie dat niet alleen steunt op een intra-culturele communicatie maar ook op interculturele communicatie, verdient ons inziens alle steun. Ik ben het volmondig eens met de studie dat het Vlaming-zijn op het terrein in al zijn aspecten de enige oplossing is.

Elke Vlaamse politicus, in de gemeenteraden, in de nieuwe Vlaamse provincie, in de Hoofdstedelijke Raad of in de Vlaamse Raad, maar ook alle Vlaamse bedrijfsleiders, deelnemers aan het verenigingsleven, onderwijskrachten, mediamakers en anderen, moeten die theorie in de praktijk toepassen. De studie biedt dit voordeel dat vanuit de realiteit concrete en bespreekbare maatregelen worden aangereikt, waarover in het Advies- en Overlegcomité voor Brussel en Vlaams-Brabant zeer snel de discussie moet worden aangevat. Deze concrete maatregelen situeren zich op allerlei domeinen : televisie, radio, geschreven pers, kinderopvang, onderwijs, huisvesting, cultuur en volkswontontwikkeling. Stuk voor stuk domeinen waar we alles moeten doen om deze zo positief mogelijk te maken voor Vlaanderen en voor Brussel. Het zou zonde zijn om geen maatregelen te nemen die openheid en zelfbewustzijn uitstralen. De communicatie heeft nooit zoveel wereldwijde mogelijkheden geboden. We kennen en hebben contacten met anderssoortige culturen. Ook de mobiliteit biedt ongekende verplaatsingsmogelijkheden. Aan al de voorgestelde maatregelen hangt inderdaad een prijskaartje, zowel op politiek, technisch, financieel als juridisch vlak. Maar ze zijn wel een bespreking waard in het Advies- en Overlegcomité voor Brussel en Vlaams-Brabant, dat zo snel mogelijk moet samenkomen.

We moeten komaf maken met het gekanker over de Vlaamse Rand rond Brussel. Dit gebied wordt steeds afgeschilderd als een problematisch tranendal van pijn en smart. We moeten integendeel een positief taalgebruik aanwenden en met Vlaams weerwerk in onszelf geloven en de kansen voor de toekomst aangrijpen. Laat ons bij de aanpak van dit rapport de strategie huldigen die elke voetbaljeugdtrainer ons zal aanraden : de aanval is de beste verdediging, mijnheer Van Hauthem.

De heer Joris Van Hauthem : Dat is zich terugtrekken achter de doellijn.

De voorzitter : De heer Van Vaerenbergh heeft het woord.

De heer Etienne Van Vaerenbergh : Mijnheer de voorzitter, heren ministers, collega's, met veel aandacht heb ik geluisterd naar de uiteenzetting van de twee thesen. Mijnheer de minister-president, ik zou eerst en vooral willen zeggen dat ik deze zaak nog voor de interpellatie had willen bespreken in de bevoegde commissie, namelijk het Advies- en Overlegcomité voor Brussel en Vlaams-Brabant. U had dit trouwens gevraagd en dat ontken ik niet. Ik stel het alleen maar vast.

De voorzitter : Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president Luc Van den Brande : Ik heb het rapport bezorgd aan alle leden van de commissie. Ik had met de voorzitter van de commissie afgesproken om na de beëindiging van het rapport een datum vast te stellen ter bespreking. We zoeken nu een datum en ik schik me volledig naar de eisen van de commissie. Ik zie niet in wat sneller en efficiënter had kunnen gebeuren. Of bedoelde u een bespreking in commissie vóór het houden van deze interpellatie ? Dan deel ik volkomen uw mening.

De voorzitter : De heer Van Vaerenbergh heeft het woord.

De heer Etienne Van Vaerenbergh : De studie is wat ze is. Wat weten we uit deze studie ? Om dat te weten moeten we kijken naar de gebruikte methodologie. Op pagina 8 van deze studie staat te lezen dat men bij mensen ter plaatse is gaan luisteren. Strategische werkconferenties werden gehouden in tien gemeenten en daarna werden bevoorrechte getuigen geïnterviewd. De strategische werkconferenties vonden plaats met mensen die in de organen van de gemeente zitten en die hun mening hebben weergegeven. De bevoorrechte getuigen zijn getuigen die meer subregionale verantwoordelijkheden dragen. De studie is dus zeer beperkt. Dat is een eerste vaststelling. Een tweede vaststelling is dat deze studie eens te meer vertrekt van bovenuit en niet van onderuit, zoals mevrouw Goossens zei in haar boek over de Vlaamse Raad. Van onderuit weten we alleen wat de minister-president geschreven heeft in zijn regeringsverklaring. En dat is de bijbel op basis waarvan u moet worden beoordeeld. Ten eerste, ik lees in die bijbel iets over het territorialiteitsbeginsel : aan de territorialiteit wordt niet geraakt. Ten tweede, u schrijft over het gevaar voor internationalisering. Ten derde, u verklaart dat de provincie Vlaams-Brabant ons instrument zal worden. U geeft dan een aantal aanzetten tot een actieprogramma. U hebt het hierbij over onthaal. U zegt dat de Vlaamse bevolking Vlaamser moet worden gemaakt en spreekt over de ondersteuning

Van Vaerenbergh

van het onderwijs, een open ruimtebeleid, Vlabinvest, de taalwetgeving enzovoort.

Tot mijn spijt blijkt uit deze voorstellen dat de beginselverklaring van uw regering nog niet eens gelezen was. Het gaat immers om territorialiteit, om een aantal initiatieven waartoe door u de aanzet werd gegeven. Nu zijn er een aantal andere initiatieven die er naar mijn mening haaks op staan.

Mijns inziens moeten we – in derde instantie – vertrekken van het volgende : wat wensen wij voor Vlaams-Brabant ? Het antwoord is duidelijk : Vlaams-Brabant is Vlaanderen, niet meer en ook niet minder. De volgende vraag volgt daaruit : welke middelen werden ons op dit ogenblik wettelijk ter beschikking gesteld ? Welke hebben we wettelijk niet en moeten we waarmaken ?

Een vierde vaststelling is dat er slechts naar u wordt geluisterd als u gezag uitstraalt, uw gezag uitoefent, wanneer u geld hebt en dat ook gebruikt. Ook hier in Vlaams-Brabant is dit het enige wat telt. Ik pleit voor de gelijke behandeling van iedereen in Vlaams-Brabant. Mijnheer de minister-president, in dit verband zeg ik u dat deze studie zeer onvolledig is.

Een voorbeeld hiervan : in heel deze studie wordt niet over tewerkstelling en werkloosheid gesproken. Ik zeg u dat één derde van de werklozen in Halle-Vilvoorde Franstaligen zijn die geen werk vinden omwille van het feit dat zij het Nederlands niet beheersen. Zoals de allochtonen hebben zij de verplichting het Nederlands te leren. Ik vraag om een gelijke behandeling voor allochtonen en Belgen en tevens dat hen de verplichting wordt opgelegd om cursussen Nederlands te volgen bij de VDAB, op straffe van het verlies van hun werkloosheidsuitkering.

Een ander groot probleem is het stedenbouwkundig element. In de regeringsverklaring zegt men het groene karakter en de open ruimten van Vlaams-Brabant maximaal te zullen behouden. Ik vraag dat men ter zake om de tafel zou gaan zitten. Er zijn maar twee mogelijkheden om de doelstelling te verwezenlijken. Ofwel kan men ingrijpen in het toestromen van mensen ofwel kan men ingrijpen op het grondgebied. Als we beweren dat we voor groene open ruimten in Vlaams-Brabant zijn en de provincie niet volgebouwd willen zien, dan moeten we stedenbouwkundige maatregelen treffen. Is het nu zo dwaas te zeggen dat er in onze dorpen en steden een tweede bouwlaan bij kan komen, zodat in groene ruimte wordt voorzien ? Dit bestaat al op bepaalde plaatsen.

Uw regering heeft op dit ogenblik in Vlabinvest bepaalde voorwaarden vastgelegd voor kandidaten die er een beroep op willen doen. De provincie Vlaams-Brabant heeft

dit ingeschreven in de leningen en subsidiëringen die zij toestaat. De Minister van Binnenlandse Zaken heeft verklaard dat dit – zoals wij altijd hebben beweerd – conform de desbetreffende regels van het Europese recht is en hij verwijst naar andere landen en streken evenals arresten van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens. Wanneer dit alles gebeurt, waarom zouden we dan niet onmiddellijk het woonruimtedecreet dat ik samen met de heer Suykerbuyk heb ingediend, goedkeuren, om zo de toestroom te kanaliseren ?

Wij staan open voor iedereen en hebben er geen bezwaar tegen dat hier iemand komt. Wel vragen we dat diegene die ons huis komt bewonen en onze badkamer zal gebruiken minstens de toelating vraagt om dat te doen, maar niets leent of bezet omwille van het feit dat hij meer geld heeft dan ik. Dan is er nog de sociale woningbouw, waaromtrent we een aantal maatregelen moeten treffen.

Mijnheer de minister-president, ik vind dat deze interpellatie te vroeg is gekomen. Ik had ze liever gezien in het kader van een discussie met alle elementen die er nu niet inzitten om ze in het Adviescomité voor Brussel en Vlaams-Brabant te bespreken. Op dat ogenblik zouden wij kunnen stellen dat er een strategisch plan moet komen dat wordt uitgewerkt voor Vlaams-Brabant. Dat zal de oplossing zijn in deze zaak.

Deze studie ontgoochelt mij grotendeels om nog een aantal andere aspecten. We zullen buiten de hier toegekende spreektijd van vijf minuten wel de gelegenheid hebben om hierover met u te praten in de commissie. (*Applaus bij de VU*)

De voorzitter : De heer Dielens heeft het woord.

De heer Fred Dielens (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, mijnheer de minister, collega's, de studie die voorligt en het onderwerp uitmaakt van de interpellatie, heeft ongetwijfeld haar verdiensten. Het kan niet worden ontkend dat het een poging is tot inventarisatie en opstellen van prioritaire en subprioritaire doelstellingen.

Er zijn echter ook kritieken. Bij het openslaan van deze studie met betrekking tot de afbakening van de Rand had ik meteen bedenkingen. Deze discussie wordt al jaren gevoerd, en nu wordt er opnieuw een definitie aan gegeven : de Rand bestaat blijkbaar uit 23 gemeenten. In Kraainem wordt het aantal Vlamingen tot vijf percent herleid, maar dat is niet juist. Het wordt nochtans zo naar voren geschoven en dat kan ook psychologisch nadelige gevolgen hebben wanneer wij vanuit een Vlaamse publicatie dergelijke foutieve zaken naar voren brengen. Ik heb moeite met het feit dat men de problematiek nogal zeer sterk vanuit een culturele invalshoek benadert, en zoals de heer Van Vaerenbergh daarnet ook zei, te weinig de sociale dimen-

Dielens

sie betitelt. Ook de methodiek is aan kritiek onderhevig : het feit dat men een en ander via de elf zogenaamde strategische werkconferenties en de bevoorrechte getuigen doet. Uiteraard ken ik niet iedereen in Brussel-Halle-Vilvoorde of in Vlaams-Brabant, maar bij mijn weten zijn deze contacten vrij onopgemerkt gebeurd. Ik heb dus mijn twijfels over de representativiteit van deze getuigen en werkconferenties.

Ik ben het eens met de vorige sprekers dat deze studie het voorwerp zou uitmaken van een breedvoerig debat in het advies- en overlegcomité Brussel en Vlaams-Brabant. Wij moeten daar inderdaad naartoe gaan. De interpellatie is natuurlijk enigszins vooraf gekomen, maar ik heb uit de woorden van de voorzitter van het overlegcomité begrepen dat een en ander eerstdaags zal gebeuren.

Ik kan er mijzelf niet van weerhouden een aantal suggesties uit dit studierapport te becommentariëren, omdat zij belangrijk zijn. De band tussen de Vlamingen in de Rand en de Vlaamse Brusselaars zou moeten worden versterkt, en hiertoe wordt een voorstel gedaan : het koppelen van de regionale TV-zenders, binnen en buiten Brussel. Het kan een goede suggestie zijn, maar het doet mij een oud stokpaardje opnieuw van stal halen. Men moet verhinderen, ook bij toekomstige communautaire discussies, de band tussen Vlamingen binnen en buiten Brussel verder door te hakken. Hier bevind ik mij natuurlijk in het institutionele debat, namelijk het splitsen van het kiesarrondissement. Ik blijf nog altijd bij mijn oorspronkelijke idee, namelijk dat wij een veeleer horizontale in plaats van verticale splitsing op alle terreinen zouden moeten bewerkstelligen. Indien het zo zou zijn dat we de band tussen de Brusselse en de niet-Brusselse Vlamingen moeten verstevigen, ondermeer door de samenvoeging van de regionale televisiestations, dan moet daar ook op het institutionele vlak over worden nagedacht.

Een tweede element dat aanleiding zal geven tot conflictstof, maar dan wel in de positieve zin van het woord, betreft de openheid ten overstaan van vreemdelingen in de Rand. Het is goed dat men pleit voor een instap-informatie, maar ik wil toch waarschuwen voor het brede onthaal, dat kan worden vertaald in onthaalactiviteiten voor anderstaligen, waarbij de voertaal vaak niet meer het Nederlands is.

In het kader van de sociale dimensie, die via de huisvestingsstrategie even wordt vermeld, wordt de rol van Vlaabinvest te veel overschat. Er zijn met name andere prioriteiten dan het versoepelen van de toewijzingscriteria in de sociale huisvesting voor kapitaalkrachtige Vlamingen. Volgens ons is de sociale verdringing de belangrijkste oorzaak van de culturele verdringing. Kapitaalkrachtige Vlamingen zullen het terrein enkel verlaten indien de om-

gevingsfactoren minder vriendelijk zijn. Voor de minder kapitaalkrachtige Vlamingen moeten in eerste instantie de huisvestingscriteria maximaal worden versoepeld. Bovendien moeten zij werk kunnen vinden in de regio. (*Applaus van minister-president Van den Brande en minister Peeters*)

De voorzitter : De heer Vandenbossche heeft het woord.

De heer Walter Vandenbossche : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, als Brusselse Vlaming wil ik graag een drietal principes naar voren brengen.

Ten eerste, hoe sterker de Vlaamse Rand, hoe groter de toekomst voor de Vlamingen in de hoofdstad. De studie van Mens en Ruimte ontgoochelt me enigszins omdat de keuze van de principes niet radikaal genoeg is. Wanneer men een stuk grond koopt in Vlaams-Brabant, koopt men ook een stuk Vlaamse identiteit. De Vlaamse regering moet er radikaal voor kiezen om de gemeentebesturen in Vlaams-Brabant de middelen te verschaffen om die Vlaamse identiteit openlijk te kunnen uiten.

Ten tweede, deze studie is uniek omdat ze het nauwelijks over de hoofdstad heeft. Toch kan men niet ontkennen dat er over de invloed van Brussel op de Rand zal moeten worden gepraat.

Ik wil de Vlaamse Raad een belangrijke suggestie aan de hand doen. Hoe kunnen we de Franstaligen uit de Vlaamse Rand weghouden ? Door Brussel zo leefbaar te maken dat men geen zin meer heeft om te verhuizen naar de rand. Dat is de fundamentele oplossing. De minister-president moet rekening houden met dat feit en met een aantal actoren in het gebied, die op die manier ook het Vlaamse belang zouden kunnen dienen.

Ten derde, de stad Brussel is zo gegroeid dat men een aantal problemen van de grootstad niet alleen aan Brussel kan overlaten : het probleem van de mobiliteit, van de ruimtelijke ordening, van de economische ontwikkeling, van de waterzuivering, van het luchtverkeer, enzovoort. Al die dossiers moeten door Brussel en de Vlaamse Rand samen worden aangepakt. Daarvoor moet echter Vlaamse identiteit worden versterkt en moeten de Vlaamse regering, de provincie en de gemeenten degelijke Vlaamse structuren opzetten, die een gemeenschappelijke strategie kunnen uitwerken.

Een offensieve strategie is noodzakelijk, maar daarover moet in de commissie grondig worden gediscussieerd. Brusselse Vlamingen, Vlamingen uit de Rand en uit het Vlaams Gewest moeten samen onderzoeken welke elementen van die studie bruikbaar zijn. Maar we moeten ook meer radicale beslissingen durven nemen dan er in deze studie beschreven staan.

De voorzitter : Mevrouw Verwimp-Sillis heeft het woord.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, geachte minister, collega's, ik ben het ermee eens dat het niet opgaat nu deze studie te bespreken.

Ik wil wel ingaan op de interpellatie van de heer Van Hauthem. De studie handelt over het samenleven rond de grootstad vanuit twee invalshoeken : hoe de eigenheid en vooral de taal behouden en hoe openstaan naar anderen. Met deze tweede doelstelling hebben de heer Van Hauthem en zijn partij het duidelijk moeilijk. (*Onderbreking*)

Openheid betekent communicatie met eigen mensen, met Franstalige Belgen en met buitenlanders. Communicatie tussen culturen uit de weg gaan is gevaarlijk. Communicatie betekent echter ook dat men vreemde cultuurelementen opneemt in de eigen cultuur. We beseffen dat dat niet zonder risico kan, maar toch kiezen wij voor communicatie. Het is beter een voedselvergiftiging te riskeren dan alle voedsel te weigeren.

In de krant heb ik gelezen dat de minister-president een actieplan voorbereidt. We zullen dat plan beoordelen op basis van de erin opgenomen voorstellen om de communicatie met anderen te bevorderen. We wensen over deze studie ook uitvoerig te discussiëren in de commissie. (*Applaus bij het VB en de VU*)

De voorzitter : Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president Luc Van den Brande : Ik wil even een aantal zaken op een rijtje zetten als antwoord op de interpellatie van de heer Van Hauthem.

Het is natuurlijk parlementair nuttig om op tijd te zijn, maar te vroeg zijn is soms te laat komen.

De Vlaamse regering erkent natuurlijk de problematiek van de verfransing en de internationalisering van de Rand. Dat is trouwens één van de uitgangspunten geweest van het Septemberakkoord. Vanuit die optiek hebben we begin 1995 aan de v.z.w. Mens en Ruimte de opdracht gegeven om een studie te maken over de Vlaamse inbedding van de Rand rond Brussel.

Is het een verstandige keuze geweest de Rand en Brussel van elkaar los te koppelen ? Er zijn argumenten voor zowel het een als het ander. Voor mij staat die vraag open. Er is natuurlijk interactie tussen beide. Sommigen hebben gezegd : het is verstandig de kwestie te bekijken vanuit het perspectief van de Rand. Ik wil daar nu niet verder op ingaan, dat kunnen we misschien in commissie doen.

De opdracht was een strategisch plan voor te bereiden met als uitgangspunt : hoe kunnen we de Vlaamse aanwezigheid versterken ? Hoe kunnen we het internationaliseringsproces begeleiden en bijsturen zodat de Vlaamse eigenheid door de buitenlanders wordt gerespecteerd ? We kunnen zeggen : natuurlijk moet er respect zijn, men moet onze regels volgen.

Ik moet nogmaals herhalen dat de studie uitgaat van statistische analyses en sociografisch-planologisch onderzoek. Ze doet dit vooral op basis van de inbreng en het inzicht van de mensen die dagdagelijks met de problematiek te maken hebben. Is dit een representatief gegeven ? Niemand pretendeert dat dit een wetenschappelijk representatieve studie is. De gekozen methode is waard wat ze waard is. Ik vind dat ze een originele aanpak heeft : niet van boven uit maar van onder uit. Dat was één van de bedoelingen ; we handelen daarmee volgens een van de principes uit het regeerakkoord.

We hebben expliciet geopteerd voor een diepgaand opinieonderzoek en uitgebreide bevraging van de rechtstreeks betrokkenen in groeps gesprekken en individuele interviews. Een plan kan slechts slagen als er voldoende draagkracht is. Het onderzoek moest in het bijzonder focussen op de sociaal-culturele thema's. Het is geen rapport, geen onderzoek dat zich richt op de spijkervaste analyse van de toepassing van de taalwetgeving.

Minister Van Asbroeck heeft vorige vrijdag nog een aantal Brusselse resultaten meegedeeld.

Ik wil nog even ingaan op de sociaal-culturele problematiek. Het belangrijkste onderzoeksthema was de problematiek van het onthaal en de integratie van vreemdelingen. Er kan geen onduidelijkheid bestaan over de tekst van het Vlaams regeerakkoord. Er is een dubbel uitgangspunt, een dubbele opdracht. Er is nood aan bescherming en versteviging van de Vlaamse cultuur in de Rand en er is nood aan openheid naar andere culturen.

Mijnheer Van Hauthem, ik denk dat ik geen verantwoording hoeft af te leggen. Er werd namelijk geen politieke daad gesteld naar aanleiding van de voorstellen en de inhoud van dit rapport. Het zijn slechts aanbevelingen aan de Vlaamse regering, die de opdrachtgever was. Vanuit het dubbele perspectief van het regeerakkoord bekeken, zitten er nuttige elementen in de studie.

Bij de voorstelling van het rapport stelde ik uitdrukkelijk dat er verder moet worden overlegd met alle betrokkenen. Als we een actieprogramma voor de Rand willen opzetten, is dat de gezamenlijke verantwoordelijkheid van de Vlaamse regering en van alle betrokkenen. De Vlaamse regering alleen kan het tij niet doen keren.

Van den Brande

Daarom hebben we met de voorzitter van het bedoelde advies- en overlegcomité voor Brussel en Vlaams-Brabant uitvoerige besprekingen van het rapport gepland in de loop van de maand januari. Mijns inziens is het nuttig ook het standpunt van de provincie Vlaams-Brabant over het rapport te kennen. De adviescommissie dient op de hoogte te zijn van de diverse opinies.

Uw interpellatie komt dus te vroeg. Ons antwoord komt natuurlijk altijd tijdig. We zullen antwoorden na bespreking in de commissies. Het rapport werd aan de gemeenten, de gouverneur en de gedeputeerden van de provincie Vlaams-Brabant gestuurd.

Ik geloof, collega's, dat u gemeenschappelijk hebt gevraagd om hierover eerst in de commissie te praten. Daartoe ben ik dus volkomen bereid.

Vanuit dit oogpunt denk ik dat we erin moeten slagen om een degelijk en duidelijk actieplan op te zetten. Dit is mijn uitdrukkelijke wens, maar ik herhaal dat men vertrekt vanuit die dubbele doelstelling : versterking van de situatie van de Vlamingen in de Rand – hierover kan en mag geen onduidelijkheid bestaan – maar ook vanuit de principes die in het regeerakkoord zijn voorgesteld. Ik wil ze nogmaals herhalen. We kunnen pas tot goed nabuurschap komen als het territorialiteitsbeginsel correct wordt ingevuld. Dit is dus geen punt dat al dan niet door deze studie in het gedrang wordt gebracht. Er zijn een aantal principes die wij, als politieke verantwoordelijken, gewoon moeten aanhouden.

Mijnheer de voorzitter, ik wil besluiten met drie overwegingen. Een eerste overweging betreft Brussel als Europese hoofdstad. Wij onderkennen natuurlijk de gevolgen op het terrein daarvan. Ik ga niet beweren dat dit allemaal voordelen heeft, want ik zie ook de nadelen ervan. Maar het kan toch niet uw keuze zijn om te zeggen : de Europese instellingen verlaten Brussel ; Brussel is niet langer de Europese hoofdstad. Mijn opvatting is dat we de negatieve gevolgen zo goed mogelijk moeten proberen weg te werken. Mijns inziens is het immers zo dat het feit dat Brussel niet langer als de hoofdstad van Europa zou fungeren ook een aantal belangrijke sociaal-economische gevolgen zouden hebben .

Ten tweede, ik kom terug op Brussel zelf. Ik wil de diverse zaken strikt van elkaar gescheiden houden. Voor Voeren is er een actieprogramma dat op het terrein wordt uitgevoerd en de eerste resultaten zijn toch behoorlijk goed. Er is ook voorzien in het actieprogramma Rand. Overeenkomstig het regeerakkoord is het duidelijk dat we een versterkt actieprogramma Brussel tot stand willen brengen. Ook hier moeten we verscheidene formules om on-

dersteuning en versteviging te bieden, onder de loep nemen.

Ten slotte denk ik dat openheid ten aanzien van anderstaligen perfect moet kunnen samengaan met respect voor de principes, voor de wettelijke regelingen die voorliggen en, buiten het territorialiteitsprincipe, voor het in de huidige omstandigheden strikt toepassen van de faciliteitenwetgeving. Alle partijen zijn het erover eens dat we formules moeten bedenken die ons toelaten andere formules te implementeren en die faciliteiten niet aan te houden. Dat zeg ik niet alleen ; dat zeggen ook collega's van andere partijen. Dat zeggen ook federale ministers ; ik verwijs hierbij naar de verklaring van Herman Van Rompuy. Verder zijn er ook de verklaringen van Eric Van Rompuy en van de gouverneur van de provincie Vlaams-Brabant.

De opinies en verantwoordelijkheden zijn nogal gemengd. Er is gezegd dat de faciliteiten niet hebben geleid tot wat destijds werd aangenomen. Er bestaat evenwel geen enkele discussie over het strikt in de hand houden van de toepassing van de faciliteiten.

Mijnheer de voorzitter, ik denk dat het gesprek in de commissie de aanzet kan vormen tot een sterk actieprogramma voor de Rand, een belangrijk stuk Vlaanderen in Vlaams-Brabant.

De voorzitter : Ik neem aan dat men de discussie zal voortzetten in de werkgroep. Daarom vraag ik nu korte reacties.

De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem : Mijnheer de voorzitter, het is toch wel vreemd dat iedereen op het moment dat u werkt aan de prerogatieven van de Vlaamse Raad, komt zeggen dat het te vroeg is om nu al over deze zaak te interpellieren. Ik heb niet alle voorstellen willen overlopen. Dat beseft u ook wel, mijnheer de minister-president. Wel heb ik erop willen wijzen dat er iets fundamenteel fout is met deze studie. Wanneer deze studie wordt voorgesteld, dan houdt dat een politiek signaal in, ook al zijn de vooropgestelde maatregelen niet de uwe. Zeker met een boodschap als : omzeil eigenlijk de taalwetgeving. Of : gemeentelijke overheden mogen buiten de faciliteitengemeenten enkel in het Nederlands de inwoners te woord staan ; laten we dus een v.z.w. oprichten. Dit is nu net de praktijk die de Franstalige Gemeenschap toepast om in Vlaams Brabant en Voeren stokken in de wielen te steken.

Het is wel degelijk van politieke betekenis dat een studie die in uw opdracht is uitgevoerd, dergelijke groteske maatregelen voorstelt. Ik blijf erbij dat men er in de studie niet in slaagt de Vlaamse identiteit te combineren met openheid. Het zal bijzonder moeilijk zijn om een onder-

Van Hauthem

scheid te maken tussen anderstalige vreemdelingen, die onze terechte wens tot onthaal niet willen misbruiken, en Franstalige Belgen die wel die bedoeling hebben. Dat was waar ik de nadruk op wilde leggen. Het feit dat u nu al zegt dat wij de taalwetgeving strikt moeten toepassen, betekent op zichzelf een terugfluiten van Mens en Ruimte. Daarom vind ik niet dat de interpellatie te vroeg is gekomen.

De voorzitter : De heer Van Vaerenbergh heeft het woord.

De heer Etienne Van Vaerenbergh : We zullen in elk geval de zaak verder kunnen uitpraten tijdens de discussie in het adviescomité. Mijn partij biedt zich aan om mee met u denkwerk te leveren, mijnheer de minister-president. Vele zaken zijn mogelijk. Ik ga twee voorbeelden aanhalen.

De faciliteitenregeling is destijds ingevoerd in het unitaire systeem. Op dat ogenblik is ook de regeling voor het onderwijs tot stand gekomen in de faciliteitengemeenten, alsmede de regeling voor toezicht en administratieve inspectie op deze scholen. Toen werd het pedagogisch toezicht toevertrouwd aan het Franstalig onderwijs.

Op dit ogenblik heeft ieder onderwijsnet in Vlaanderen een pedagogisch project. Welk project voeren de Franstaligen pedagogisch uit ? De heer Maingain zegt : Vlaamse instellingen weg uit Brussel. Is dat het project dat zij incalculeren ? Of houdt het project net in : u woont in een faciliteitengemeente, dus moet u zich aanpassen.

Er speelt hier een complex geheel in mee, waarover ik mijn bedenkingen heb. Te gelegener tijd zal ik de bevoegde minister trouwens interpellieren om te zien hoe dit in de praktijk is geregeld.

Ik sluit af met mijn tweede voorbeeld. De heer Van Hauthem heeft gezegd dat we het straatbeeld in Vlaams-Brabant en in Vlaanderen niet wettelijk kunnen regelen. Naar mijn mening kan dit wel. Ik heb hiertoe een voorstel van decreet ingediend, dat het advies van de Raad van State heeft doorstaan. Voormalig minister Weckx was er

voorzitter van maar de meerderheid van de toenmalige commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden was niet bereid om zo ver te gaan. Als we bevoegd zijn, moeten we de maatregelen treffen en ook wetgevend optreden om te kunnen bewerkstelligen wat we beogen. Het doel is immers dat Vlaams-Brabant integraal deel blijft uitmaken van Vlaanderen. Het is nog altijd een Vlaamse provincie. Laat ons dan de middelen die ons op decreetgevend vlak ter beschikking staan, aangrijpen.

De voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ? (*Neen*)

De voorzitter : Door de heren Vandenbroeke en Van Vaerenbergh werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet uiterlijk 24 uur na de sluiting van de vergadering zijn ingediend. De Raad zal zich daarover tijdens een volgende zitting uitspreken.

De heer Van Vaerenbergh heeft het woord.

De heer Etienne Van Vaerenbergh : Mijnheer de voorzitter, aangezien er enerzijds geen andere moties worden ingediend en anderzijds de bespreking nog verder zal worden gevoerd, trek ik de aankondiging in.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter : Dames en heren, hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

Wij komen morgen om 10 uur opnieuw bijeen om onze gewijzigde agenda verder af te handelen.

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 18.40 uur.*

BIJLAGE

VRAAG OM UITLEG

VRAAG OM UITLEG (Regl. art. 23)

Commissie voor Werkgelegenheid en Economische Aangelegenheden

Vergadering van donderdag 14 december 1995

Vaste verslaggever : de heer Jean-Marie Bogaert, secretaris van de Commissie

– Vraag om uitleg van de heer Jos Geysels tot de heer Eric Van Rompuy, Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media, over het standpunt van de Vlaamse regering in verband met het Uitrustingsplan voor productie en transport van elektrische energie

1. Uiteenzetting van de vraag door de vraagsteller

De heer Jos Geysels stipt aan dat op 24 oktober jl. door de elektriciteitsproducenten het nieuwe – Uitrustingsplan voor productie en transport van elektrische energie – werd overhandigd aan de heer E. Di Rupo, federaal minister van Economie.

Ingevolge de bepalingen van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, gewijzigd door de wet van 8 augustus 1988, beschikt de federale minister over een termijn van twee maand om hierop een antwoord te formuleren. Alhoewel het Uitrustingsplan grotendeels tot de bevoegdheid van de federale regering behoort, dienen de Gewesten evenwel bij de algemene aspecten van het energiebeleid te worden betrokken. Daarenboven vertoont het Uitrustingsplan raakvlakken met een aantal beleidsdomeinen die tot de bevoegdheid van het Vlaams Parlement behoren, o.m. REG-beleid, milieu, ruimtelijke ordening (hoogspanningslijnen, vergunningenbeleid). Zowel institutioneel als beleidsmatig ware het wenselijk dat de Vlaamse regering een standpunt zou innemen t.a.v. het Uitrustingsplan. De tijd dringt. De vraagsteller stelt dat een eerste evaluatie van dit Uitrustingsplan negatief is, zowel op het vlak van het milieu-, werkgelegenheids- en REG-beleid.

De vraagsteller vernam gaarne van de Vlaamse minister in welke mate de Gewesten bij het Uitrustingsplan werden betrokken. Werde het advies ingewonnen van de federale adviesorganen, waarin de Gewesten zijn vertegenwoordigd ? Wat is het standpunt van de

Vlaamse regering ter zake ? Een lid stelt vast dat de thans gevolgde procedure inzake de totstandkoming van het Uitrustingsplan in feite neerkomt op het uitbrengen van een advies door de Vlaamse regering aan de federale minister van Economie. Wordt de Vlaamse regering hierdoor niet op gelijke voet geplaatst met een aantal andere adviesorganen ? Ware het niet wenselijker dat de Vlaamse regering rechtstreeks een advies zou uitbrengen aan het Controlecomité ? Een ander lid betreurt dat het Uitrustingsplan slechts op 12 december 1995 aan de Leden van deze Commissie werd medege-deeld en dringt aan op een dwingend advies van de Vlaamse regering aan de federale regering. Inzake het vergunningen-beleid merkt nog een ander lid op, dat er een moratorium op de bouwvergunningen voor de aanleg van nieuwe hoogspanningslijnen werd ingesteld, in afwachting van dit nieuwe Uitrustingsplan. Zal het advies van de Vlaamse regering hierop voldoende inspelen ?

2. Antwoord door de heer Eric Van Rompuy, Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media

De Vlaamse minister benadrukt het belang van de betrokkenheid van het Vlaams Parlement bij de procedure inzake de totstandkoming van het nationaal Uitrustingsplan. Daarenboven wordt met de nationale uitrustingsplannen een betrouwbare elektriciteitslevering aan concurrentiële en stabiele prijzen nagestreefd, met een minimale impact op het leef-milieu.

De goedkeuring van de nationale uitrustingsplannen is een federale bevoegdheid. De Gewesten dienen volgens de her-vormingswetten wel, te worden betrokken bij de uitwerking van het nationaal uitrustingsprogramma.

Op 16 oktober 1995 verzocht de Vlaamse minister de bevoegde federale minister, minister Di Rupo, het uitrustingsplan niet alleen over te maken aan de adviescommissies waarin de Gewesten zijn vertegenwoordigd, m.n. het Controlecomité en het Nationaal Comité, maar het ook rechtstreeks voor te leggen aan de Vlaamse regering.

Op 24 oktober 1995 heeft de federale minister van Economie het voorontwerp van nationaal uitrustingsplan bezorgd aan de minister-president van de Vlaamse regering. De Vlaamse regering werd verzocht haar beslissing omtrent dit plan ten laatste op 20 december 1995 mede te delen.

De Vlaamse minister gaf de administratie opdracht dit dossier van zeer nabij te volgen en de nodige initiatieven te nemen en een ontwerp van standpuntbepaling van de Vlaamse regering voor te bereiden. Dit ontwerp wordt momenteel besproken met de andere bevoegde Vlaamse ministers en zal op 20 december e.k. formeel worden voorgelegd aan de Vlaamse regering.

Naast deze officiële standpuntbepaling van de Vlaamse regering zal de minister via de vertegenwoordiger van het Vlaamse Gewest in het Controlecomité mee richting trachten te geven aan het advies van dit comité.

Het is duidelijk dat geen concrete uitvoering kan worden gegeven aan het nationaal Uitrustingsplan zonder de actieve medewerking van de Gewesten. De Gewesten hebben immers autonome beslissingsbevoegdheid over een deel van de materies die in het Uitrustingsplan worden behandeld. Zij moeten ondermeer instemmen met gewestplanwijzigingen voor de aanleg van de nieuwe luchtlijnen en de bouw- en exploitatievergunningen afleveren voor nieuwe centrales. De Vlaamse minister is voorstander van een nauwere betrokkenheid in de toekomst van de gewesten bij de procedure. Deze betrokkenheid dient evenwel verder te reiken dan een loutere adviesverlening door de Vlaamse regering aan de federale regering, gelet op de belangrijke raakvlakken van het uitrustingsplan met een aantal beleidsdomeinen die tot de bevoegdheid van het Vlaams Parlement behoren. (REG-beleid, CO2-beleid)

Inzake de problematiek van de hoogspanningslijnen verduidelijkt de minister dat er ter zake reeds een motie werd goedgekeurd door het Vlaams Parlement. Deze problematiek kan best aangesneden worden tijdens een algemeen debat over het energiebeleid..

De Vlaamse minister belooft het standpunt van de Vlaamse regering inzake het Uitrustingsplan in deze Commissie toe te lichten en stelt dat vooraleer uitvoering wordt gegeven aan het Uitrustingsplan 1995-2005 overeenstemming dient te worden bereikt over een wijziging van de procedure die voorziet in een nauwere betrokkenheid van de Gewesten en een regelmatige evaluatie van de uitvoering van de uitrustingsplannen.

3. Replieken

De vraagsteller merkt op dat de Gewesten nu reeds betrokken zijn bij de totstandkoming van het Uitrustingsplan, o.m. via het Nationaal Comité voor Energie en het Controlecomité, waarin de Gewesten zijn vertegenwoordigd. Welk standpunt wordt door de vertegenwoordigers van de Vlaamse regering in deze adviesorganen ingenomen ? De vraagsteller stelt vast dat het op het federale en regionale vlak mangelt aan concordantie in het beleid m.b.t. het Uitrustingsplan. Welk standpunt wordt door de Vlaamse regering ingenomen ?

De vertegenwoordiger van de Vlaamse regering in het Controlecomité verstrekt volgende toelichting. Tijdens een zestal werkvergaderingen rezen er heelwat concrete vragen waarop reeds een uitvoerig antwoord werd verstrekt. Over deze werkvergaderingen werd een ontwerp-verslag opgesteld. Er werd gestreefd naar een parallellisme tussen de krachtlijnen van het ontwerp-advies van het Controlecomité en het door de Vlaamse regering aan de federale regering te formuleren advies, vermits het niet opportuun is dat de gewestelijke vertegenwoordiger in het Controlecomité een advies zou verstrekken aan nog andere instanties. Aandacht werd vooral besteed aan het rationeel energiegebruik, het demand-side management en de warmtekrachtkoppeling. Een belangrijk knelpunt blijft evenwel de krappe financiële middelen voor de verwezenlijking van deze doelstellingen.

De vraagsteller merkt op dat het Vlaamse Gewest eveneens vertegenwoordigd is in het Nationaal Comité voor Energie en betreurt dat deze vertegenwoordiger niet aanwezig is op deze vergadering. Spreker dringt aan op een betere informatiedoorstroming vanuit dit Nationaal Comité voor Energie. Een ander lid drukt zijn bezorgdheid uit over de mogelijke contradictie die kan rijzen tussen de adviezen van het Nationaal Comité voor Energie en het Controlecomité en het standpunt van de Vlaamse regering. De minister acht het wenselijk dat het ontwerp-Uitrustingsplan uitsluitend zou overgelegd worden aan het Controlecomité. Daarenboven zou het aangewezen zijn dat de Gewesten slechts binnen een termijn van vier maanden hun standpunt dienen mede te delen, gelet op de belangrijke impact van het Uitrustingsplan. Ingevolge de tijdsdruk was een breed maatschappelijk debat hierover in het Vlaams Parlement niet mogelijk. En cours de route moet een tussentijdse evaluatie van het Uitrustingsplan mogelijk zijn. Deze voorstellen tot procedurewijziging zullen door de Vlaamse minister van Economie voorgelegd worden aan de Vlaamse regering.

Een lid merkt op dat één van de voorstellen tot procedurewijziging bij de totstandkoming van het Uitrustingsplan, de raadpleging behelst van nog slechts één enkel adviesorgaan, namelijk het Controlecomité en drukt hierover zijn ongerustheid uit. Een van de discussiepunten was inderdaad, het al dan niet voortbestaan van het Nationaal Comité voor

Energie. Het uitsluitend aan het Controlecomité voorleggen van het ontwerp-Uitrustingsplan, acht het lid problematisch en moeilijk te verzoenen met de behartiging van het algemeen belang.

De Vlaamse minister deelt mede dat op 12 juni 1995 een samenwerkingsprotocol werd ondertekend tussen de Vlaamse regering, de Gewesten en het Controlecomité. Het Nationaal Comité voor Energie was hierbij geen partij. Mede in het belang van een eenheid van visie in de adviesverlening en gelet op de grotere impact van de Gewesten op het Controlecomité is de Minister voorstander van een dergelijke procedure. Er dient prioritair gestreefd naar een formele adviesverlening door de Vlaamse regering, met het accent op de cruciale rol van het Controlecomité.

De minister belooft het standpunt van de Vlaamse regering inzake het Uitrustingsplan in de Commissie toe te lichten en wijst er in deze context op dat het advies van het Controlecomité nog niet is afgerond.

De vraagsteller dringt aan om in deze Commissie na de standpuntbepaling een discussie te houden over het Uitrustingsplan, eventueel rond 20 januari 1996, ter voorbereiding van het algemeen energiedebat.

Vervolgens merkt een lid op dat het Controlecomité voor Gas en Elektriciteit een privaatrechtelijk comité is dat geen verantwoording dient af te leggen ten overstaan van het Parlement, in tegenstelling met het Nationaal Comité voor Energie.

– *Het incident is gesloten.*

